

ZORA Cankarjeva

20 LET

CANKARJA

ALMANAH SD CANKAR Letnik XX, leto 2013.

SD Cankar

Osnivači obnoviteljske Skupštine SKD „Cankar“

Cankar

ZORA Cankarjeva: Almanah SD Cankar, letnik XX, leto 2013. ■ **Redakcija:** Sanja Bogdanović; Zoran Doršner, Dina Maksumić, Sonja Milošević, Neven Modić, Petar Skert, Majda Šekli, Samo Čolak, tajnik ■ **Grafično oblikovanje in DTP:** Dragan Marković ■ **Lektoriranje bosanskega, hrvatskega in srbskega jezika:** Elvira Šunje ■ **Tisk:** RIMIGRAF Sarajevo ■ **Naslov uredništva:** Ulica Splitska št. 12, 71 000 Sarajevo, tel/fax ++387 33 22 69 15 ■ **Revija izdaja:** Slovensko društvo Cankar Sarajevo, **e-mail:** skdcankar@gmail.com ■ **Predsednik:** Asim Kulenović ■ Izhaja enkrat na leto ■ Na podlagi sklepa Republiškega Ministrstva za informiranje št. 01-04/93 od 05. 10. 1993., je revija oproščena osnovnega prometnega davka.

Spoštovane bralke in bralci, drage rojakinje in rojaki,

zelo sem vesel, da sem dobil priložnost za pripravo tokratnega uvodnika v Zori Cankarjevi. Revija ima zaradi svoje celovite in pregledne vsebine za Slovence v Sarajevu in tudi širše po Bosni in Hercegovini zagotovo poseben pomen. Slovenci v Bosni in Hercegovini (BiH) ste tista neposredna in živa vez, ki je tudi odlična podlaga za razvoj sodelovanja obeh držav. Veleposlaništvo Republike Slovenije v Sarajevu, si skupaj s Konzularno pisarno v Banja Luki prizadeva za povezovanje Slovencev v BiH ter za aktivno delovanje in sodelovanje s Slovenijo. Pri tem revija Zora Cankarjeva, zagotovo nudi celovit pregled in promocijo takega delovanja Slovencev v BiH.

Slovenijo in BiH družijo vrsta stičnih točk, predvsem pa poglobljeno razumevanje dogajanja in možnosti nadaljnega sodelovanja v regiji, kar izvira iz skupne preteklosti ter neposredne geografske bližine. To potrjuje tudi zelo bogat spekter bilateralnih aktivnosti med državama in pri tem lahko posebej izpostavim tudi sodelovanje na področjih kulture in izobraževanja.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Sarajevu si prizadeva za vzpostavljanje in nadgrajevanje sinergij obeh držav tako na politični, kot tudi na ekonomski in družbeni ravni z namenom zagotavljanja nadaljnega razvoja in rasti vseh oblik sodelovanja.

Po dvaindvajsetih letih dela v slovenski diplomaciji, sem bil zelo vesel, da sem dobil možnost delovanja kot najvišji slovenski diplomatski predstavnik v BiH. Skupaj z družino spoznavamo in uživamo vse komplementarne prednosti Sarajeva ter vseh lepot Bosne in

Hercegovine. Življenje v Sarajevu nam tudi omogoča, da lahko na najboljši način spoznavamo konkretne nove možnosti in priložnosti promocije Slovenije v BiH ter tudi za iskanje novih oblik povezovanja in sodelovanja.

Pri mojem delu je sodelovanje s Slovenci v BiH med glavnimi prioritetami, kar sem tudi simbolično potrdil, ko sem se že drugi dan službovanja v Sarajevu sestal z vodstvom in člani Slovenskega kulturnega društva Cankar, kakor tudi društev Slovencev iz Breze, Kaknja in Zenice. Redno srečevanje s Slovenci po BiH ostaja stalnica med mojimi aktivnostmi. Z veseljem se skupaj s sodelavci odzivamo vabilom na različne aktivnosti društev in klubov ter skušamo pri tem poskrbeti tudi za naš konkreten doprinos. Zelo vzpodbuden je odziv tako članov društva kot tudi širše skupnosti na aktivnosti društev in združenj, v kar sem se lahko tudi osebno prepričal ob različnih priložnostih npr. ob Martinovanjih, Miklavževanjih kot tudi na Božičnem koncertu ter na proslavi ob Slovenskem kulturnem prazniku. Prepričan sem, da bo tako tudi na drugih dogodkih, ki sledijo. Pri teh aktivnostih velja še posebej izpostaviti mlajše in najmlajše, katerih prisotnost nas lahko navdaja z optimizmom glede bodočih aktivnosti in morebitnih novih projektih.

Med najboljšimi perspektivami za razvoj in nadaljnje delo slovenskih društev in klubov v BiH je tudi učenje slovenskega jezika. Tudi tu lahko z optimizmom gledamo naprej, saj kvalitetno in prizadevno delo učiteljic gospe Ane Pulko, gospe Barbare Hanuš in gospe Slavice Pavlović zagotavlja stalno večanje interesa za to obliko dopolnilnega pouka. Delo z mladimi je posebnega pomena in s tem v zvezi lahko omenim tudi naša prizadevanja za možnost vsaj delnega šolanja oziroma študija v Sloveniji.

Za zaključek želim izpostaviti področje, za katerega menim, da je ključnega pomena tudi za slovenske skupnosti in združenja v BiH in sicer slovenske poslovne kroge v BiH. Področje gospodarstva, ki mi je glede na moje dosedanje delovanje v slovenski diplomaciji še posebej blizu, ocenjujem kot temelj, ki lahko omogoči še več odličnih rezultatov delovanja. Prizadeval si bom za povezovanje na tem področju – na primer tudi s skupnimi srečanji ob obiskih najvišjih slovenskih državnih predstavnikov.

Za revijo Zora Cankarjeva sem prepričan, da bo v ustrezni meri ostala promotor vseh navedenih aktivnosti. Zahvaljujem se uredništvu za prizadevno delo in želim veliko lepih izdaj revije tudi v prihodnje.

***mag. Iztok Grmek
veleposlanik Republike Slovenije v
Bosni in Hercegovini***

Kako smo začeli...

Minilo je dvajset let od 13. marca 1993, ko smo se sredi vojne med enim izmed redkih premorov bombardiranja mesta bolj lačni kot siti, vendar žarečih lic, zbrali v Kamernem teatru '55 na ustanovnem zboru, ter po več kot štirih desetletjih obnovili, dejansko pa ponovno ustanovili Slovensko kulturno društvo Cankar. Takrat nismo razmišljali, kaj bo čez dvajset let. Živeli smo za trenutek, ki nam je bil dan, med spomini in negotovo prihodnostjo.

Začeli smo dobesedno z ničle, kajti po tolikih letih neobstoja, brez članstva, prostorov, premoženja, sredstev, programa, dokumentacije ..., ni bilo kaj obnoviti. Še spomina na društvo, razen pri nekaterih posameznikih, ki smo ga še hranili zgolj kot del družinskega izročila, ni več bilo. Kako temeljit je bil izbris identitete slovenske skupnosti v BiH, pove tudi to, da so med nami, le redki govorili slovensko.

Paradoksalno, prav sredi vojne in na valu popolnega razkroja Bosne in Hercegovine, ki nas je čez noč postavil v položaj nikomur pripadajočih državljanov, smo se Slovenci živeči v tej deželi vnovič združili in organizirali v skupnost. To, kar je bilo na prvi pogled videti kot problem, je bilo sočasno del rešitve našega problema, saj so nam spremenjene družbene okoliščine odprle možnosti delovanja. Tako smo se po dveh mesecih od ustanovitve ob dnevu društva, 10. maja 1993, predstavili sarajevski javnosti s Cankarjevimi dnevi, ki so v nekaj letih, tako kot pozneje še Prešernov dan, postali del kulturne podobe mesta. Po štirih desetletjih je v multikulturnem Sarajevu zadonela Prešernova Zdravljica, ki so nam jo zapel sarajevski oktet Prijatelji, ki so se mu pridružili z recitalom Branko Ličen s kolegi igralci sarajevske Drame, akademik Dževad Hozo z razstavo slovenske grafike Dokumenta, Marija Dolinšek Divčić z dokumentarno razstavo o preteklosti

društva Cankar, prof. dr. Nedžad Kurto s predavanjem o secesijski arhitekturi v Sloveniji in BiH ter pianistka Neda Stanković z recitalom. Agilni Drago Bozja je poskrbel za športna in šahovska tekmovanja. Tedaj smo priredili tudi prvi memorialni teniški turnir Jana Doršnerja, ki je po zaslugi Zorana Doršnerja postal tradicionalni mestni športni dogodek. S pomočjo Petra Skerta smo natisnili prvo publikacijo Cankarjevi dnevi, s katero smo se predstavili someščanom. Med poletjem smo za prve tečaje slovenščine pritegnili prof. Ano Božanović in Slobodanko Done. Potem, ko smo v septembru pridobili in s skupnimi močmi usposobili prostore Ljubljanske banke, smo nadaljevali izobraževalne programe, ki potekajo že dve desetletji. Med rojaki smo zbrali več tisoč slovenskih in drugih knjig, plošč in videokaset ter uredili knjižnico, ki smo jo kljub vojni redno zalagali z domačim in tujim časopisjem. Odprli smo jo s prvo domačo pogostitvijo, na kateri so s kulinarično iznajdljivostjo blestele naše Slovenke. Skromne pogostitve so postale priljubljeno mesečno srečanje Slovencev in prijateljev v Sarajevu. Koncem leta 1993 smo dobesedno med bombardiranjimi mesta urejali prvo številko dvojezične revije za kulturna in družbena vprašanja Zore Cankarjeve, h kateri smo pritegnili vodilne slovenske in bosanske avtorje, ki je izhajala štirikrat na leto skoraj še devet let. Sarajevski kulturni javnosti smo jo predstavili v nabito polnih prostorih društva. Z revijo so bile vsebinsko povezane zelo cenjene Cankarjeve tribune, ki jih je tako kot urejanje revije vodil akad. prof. dr. Juraj Martinović. Naše glasbene dejavnosti smo izvajali kot projekt Camerata Slovenica, v okviru katerega je v enem letu začel z dejavnostjo pevski zbor, občasn, kot denimo ob proslavi 60-letnice društva v Narodnem pozorištu, še komorni orkester.

Naše programske prioritete so bile: kulturno in nacionalno ozaveščanje tukajšnjih Slovencev, organizacija kulturnega in družabnega življenja, promocija slovenske kulture in integracija naših dejavnosti v širše družbeno okolje. Vrata društva smo prijateljem in someščanom odprli na stežaj. Navzven smo delovali s kakovostnimi in

tudi vrhunskimi programi, kar nas je uvrstilo med pomembne dejavnike kulturnega življenja Sarajeva. Samo v prvih osmih do devetih let smo imeli več kot osemdeset različnih kulturnih dogodkov. Omenil bom le pomembnejše, kot so gostovanja pisateljev Draga Jančarja, Borisa A. Novaka, Nika Grafenauerja, Josipa Ostija, Iva Svetine, Rudija Šeliga, Aleša Debeljaka, igralcev Zvoneta Hribarja, Saše Pavček, Toneta Gogale, Jožefa Ropoše, Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta s predstavo Butalci, mednarodnega gledališkega projekta zavoda Exponto – Kulturno društvo B-51 s predstavo Pisma s fronte. V lastni gledališki produkciji smo izvedli predstavo Podobe in sence Iva Svetine, ki jo je režiral Marjan Bevk. Poleg občasnih predvajanj slovenskih filmov smo uresničili dve film-

ski retrospektivi; prvo v okviru Cankarjevih dni, leta 1994, z deli Franceta Štiglica, in drugo z izborom filmov, ki so nastali v prvem desetletju samostojne Slovenije. Leta 1994 smo v koprodukciji s TV Slovenija in režiji Vefika Hadžismajlovića posneli dokumentarni film Naše stare pesmi o življenju Slovencev v Sarajevu med zadnjo vojno, ki je bil velikokrat predvajan na TV Slovenija, TV BiH in prireditvah društva Cankar. Za kakšen podvig gre, vemo tisti, ki smo pri tem sodelovali, zlasti filmska ekipa, ki je večkrat pod streli prekinila snemanje. Gostili smo vrsto vodilnih slovenskih glasbenikov, med njimi Slovenski oktet, Ljubljanske madrigaliste, Godalni kvartet Tartini, Trio Lorenz, Trio Luwigana ... in celo orkester Slovenske filharmonije, ki je pod taktirko Uroša Lajovica s pianistko Dubravko Tomšič nastopil v Narodnem pozorišču v Sarajevu. Poleg več skupinskih razstav slovenskih likovnih umetnikov smo priredili pregledne razstave Jožeta Ciuhe, Lojzeta Logarja, Jožeta Domjana, arhitekta Petra Gabrijelčiča, fotografa Jožeta Suhadolnika ... Medtem smo razvili pomembno arhivsko-dokumentacijske dejavnost pod vodstvom

mag. Marije Divčič Dolinšek. Kljub nenaklonjenim okoliščinam je društvo pod vodstvom Draga Bozje pripravilo več gorniških akcij, izletov in predavanj z namenom ekološkega ozaveščanja članov in občinstva. Več naših programov smo si delili z društvu slovenskih rojakov v Tuzli in Banjaluki.

Po tem, kar smo kot društvo dosegli v tako kratkem času, smo postali edinstveni med slovenskimi društvi po svetu. Seveda, naše delo ni ostalo neopazeno. Zelo kmalu smo pridobili visok ugled, kar nam je odprlo pota do mestne in državne oblasti v BiH in Sloveniji, pri katerih smo bili vseskozi deležni podpore. Vse to bi ne bilo mogoče brez ekipe entuziastov, razumnih, izobraženih, tolerantnih in delavnih ljudi in žena, Slovencev in Slovenk, naših prijateljev in someščanov ter someščank, med njimi ne malo univerzitetnih profesorjev in akademikov, ki so se pred navalom enoumja umaknili v naše, čeprav slovensko in sočasno tudi multikulturno društvo Cankar. Bilo jih je lepo število, omenil bom le tiste, ki so pomembno zaznamovali našo dejavnost, v prvi vrsti akad. prof. dr. Juraja Martinovića, predstojnika katedre za slovensko književnost na Filozofski fakulteti, člana ANUBiH in dopisnega člana SAZU ter nekdanjega sarajevskega župana, ki nam je ne le strokovno, temveč tudi sicer z modrimi nasveti nesebično vseskozi stal ob strani, prav tako prof. Ano Božanović, ki je širila obzorja slovenskega jezika v našem društvu in z otroškim časopisom Planinček,

številnim delavnicami in gledališkimi igrami z našim prijateljem režiserjem Dragom Fišerjem, spodbujala ustvarjalnost naših najmlajših. Nikakor ne gre prezreti izjemen doprinos k delovanju društva prvega upravnega odbora, podpredsednika Saše Hanaka, d.u.ecc. Milice Koželj Hadžimešić, ki je bedela nad našimi financami, prof. Dragotina Murka, akad. Dževada Hoza, prof. Tomislava Karače, Branka Ličena, prof. dr. Hanife Kapidžić in prof. dr. Dragoljuba Milatovića, dolgoletnih nadzornikov društva ing. Romana Bitenca in prof. dr. Branislava Verbiča, naše prve tajnice Marine Potočnik Jovanović in Elizabete Strunjaš, ki je za njo prevzela tajniška dela, in našega Tonija Cestnika, tihega mojstra za vse, ki je poskrbel, da nam je bilo v društvu vedno prijetno, ter naši Sonja in Tončka za dobro turško kavo, prirejeno z ljubeznijo, kajti vsi trije so bili žarek toplote v našem društvu.

Po treh letih delovanja, leta 1996, smo ob prvem rednem občnem zboru lahko ugotovili, da je društvo statusno, programsko, kadrovsko, organizacijsko, prostorsko in finančno konsolidirano in v izjemni kondiciji. To, da še vedno uresničuje precejšnji del programov, pa kaže na trdnost naših vizij, dobre programske in organizacijske zasnove društva, ki se niso bistveno spremenile do danes. Na demokratično, kulturno in pol leta polno razpoloženje v društvu, v katerem smo se vselej odločali s konsenzom in nikoli s preglasovanjem, sem trajno ponosen.

K našim uspehom je odločno pripomogel Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, zlasti tedanji zelo dejaven predstojnik, državni sekretar dr. Peter Vencelj, s svetovalcem Andrejem Škerlavajem, ki sta že po našem prvem pogovoru, v katerem sem jima predstavili okoliščine, v katerih živimo in delujemo med vojno, stopila v akcijo in vseskozi podpirala dejavnost društva. Enake podpore je bilo društvo deležno tudi pri Mileni Domjan, voditeljici programa kulturnega sodelovanja s Slovenci po svetu pri ministrstvu za kulturo, in Meliti Steiner, sekretarki za izobraže-

valne programe za Slovence po svetu pri ministrstvu za šolstvo. Nesporno je, da je Slovenija kot matica v tem obdobju za Slovence v Bosni in Hercegovini veliko storila na zakonodajnem in praktičnem področju. Dvajset let po ponovni ustanovitvi so člani Slovenskega kulturnega društva Cankar pred novimi izzivi, ki jih narekuje aktualni položaj. V tem smislu pa je treba opozoriti na nujnost ekonomske emancipacije slovenskih skupnosti na teh območjih, za kar, žal, tako pri državi kot gospodarstvu do zdaj, ni bilo posebnega posluha. Čas je za novi preboj, novo paradigmo slovenstva, nove oblike in vsebine delovanja slovenskih organizacij na teh prostorih ter sodelovanja z matico in poglobljeno medsebojno povezovanje, če želimo ohraniti nacionalno in kulturno identiteto.

Dragi Cankarjevci! Razumljivo je, da so čas in življenjske razmere po vojni vplivale na dejavnost društva in da je prvotna gorečnost nekoliko splahnela. Rad pa bi poudaril, da tudi ta čas nosi izzive, le prepoznati jih je treba. Pred vami so veliki cilji in dela ter potencialno ustvarjalna pot in zato vam pri tem želim še naprej veliko uspeha, razumevanja in dobre volje.

Stanislav Kobljar, pobudnik in prvi predsednik SKD Cankar Sarajevo

SD Cankar Sarajevo 1933 – 2013

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo obstoja od leta 1934 in je delovalo s prekinitvami v letih 1934 do 1941 ter od leta 1945 do 1951. Tretjič je ponovno obnovljeno v vojnem času leta 1993 in teh zadnjih 20 let, od leta 1993 do 2013, praznujemo danes.

S pomn na duh nekdanjega "Cankarja" je vzpodbudil bivše člane in njihove otroke, da so v najtežjih vojnih dnevih obnovili SKD Cankar Sarajevo. Inicijativni odbor v sestavi: Stanko Koblar, Aleksandar Hanak, Bruno Sagagin, Dragoljub Milatović, Dževad Hozo, Šemsudin Nožić, Drago Kobal, Dragutin Murko, Metka Krajger, Drago Bozja, Javorka Jergović (Rejc), Milica Koželj – Hadžimešić, Peta Valdek, Davor Rehar in Marina Jovanović je pripravil in realiziral Obnoviteljsko skupščino SKD Cankar, 13. marca leta 1993.

In kot je na obnoviteljski skupščini dejal prvi predsednik obnovljenega „Cankarja“ Stanko Koblar:

„Obnova dela SKD Cankar je rezultat notranje duhovne identifikacije, potreba naše sedanjosti in prihodnosti za dediščino večkulturne zakladnice. Obnova SKD Cankar je tudi manifestacija vztrajnosti obstoja Slovencev v BiH in pripradnosti državi, ki je nismo občutili drugače kot svojo domovino ...

... Zato kot antitezo vsemu, kar nas je doletelo, ponujamo akcijo, vsem ljudem dobre volje na široko odpiramo vrata "Cankarja" z željo, da bo svetišče vsega dobrega, prostor, kjer bomo spoznavali sebe in druge.“

S temi besedami se je začelo delovanje obnovljenega "Cankarja", v katerem so se ponovno začeli negovati jezik, kultura in tradicija Slovencev. V okviru tega so se v preteklih dvajsetih letih (od 1993 do 2013) v SKD Cankar odvijale številne in raznovrstne aktivnosti.

Prva in najvažnejša kulturna manifestacija društva so bili Cankarjevi dnevi, prvič že v maju leta 1993. Od takrat je maj zaznamovan z bogatim kulturno-umetniškim in športnim programom. Posebej naj omenimo vsakoletni spominski teniški turnir Jana Doršnerja, v spomin na Jana Doršnerja, vsestranskega mladega športnika, ki je padel decembra 1992 na prvih obrambnih linijah Sarajeva.

Tako kot Ivanu Cankarju, čigar ime nosi, se društvo vsako leto oddolži tudi največjemu slovenskemu pesniku, dr. Francetu Prešernu, s proslavo ob njegovem dnevu, ki je tudi slovenski kulturni praznik in ga vsakega 8. februarja realiziramo s kvalitetnim kulturno-umetniškim programom.

Poleg omenjenih manifestacij SKD Cankar letno priredi približno 40 različnih dogodkov, od proslav ob dnevu državnosti, dnevu reformacije, dnevu

žena, ipd. do obeležitev drugih slovenskih praznikov kot so npr. pustovanje, velikonočna delavnica, jurjevanje, kostanjev piknik, martinovanje, miklavževanje ...

Sestavni del delovanja "Cankarja" so tudi redni programi: dopolnilni pouk in tečaj slovenskega jezika in kulture, zbor Camerata Slovenica, knjižnica in čitalnica, almanah Zora Cankarjeva, Cankarjeva tribuna, dokumentacijski center, druženje in pogostitve članov.

V novembru leta 1994 se je začel dopolnilni pouk slovenskega jezika za otroke. Tečaj slovenskega jezika za odrasle pa se je začel že v juniju leta 1993. Poleg učenja jezika, kulture, tradicije, zgodovine in geografije Slovenije je pouk obsegal tudi različne sekcije, tako likovno kot glasbeno. V marcu leta 1995 so učenci dopolnilnega pouka začeli izdajati svoj časopis Planinček, ki je leta 2000 osvojil prvo nagrado za najboljši šolski časopis učencev dopolnilnega pouka na natečaju Ministrstva za šolstvo in šport R Slovenije. Od leta 1994 so učenci sodelovali na številnih literarnih in likovnih natečajih, od katerih je ena pomembnejših Umetnost otrok, kjer je več let zapovrstjo več Cankarjevih učencev osvajalo nagrade

za literarna dela. Poleg tega so slušatelji dopolnilnega pouka redno sodelovali na letnih srečanjih učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture iz celotne BiH, kot tudi v poletni in zimski šoli slovenskega jezika v Sloveniji. Učenci dopolnilnega pouka so bili nepogrešljivi tudi na večini Cankarjevih dogodkov.

Vzporedno z dopolnilnim poukom je organiziran tudi tečaj slovenskega jezika in kulture za odrasle.

Mešani zbor Camerata Slovenica, ki neguje slovensko glasbeno tradicijo, je začel z delom leta 1994. Od takrat pa do danes zbor nastopa na večini Cankarjevih dogodkov, pa tudi po BiH, Sloveniji in na Hrvaškem. S svojimi nastopi zbor Camerata Slovenica dostojno predstavlja SKD Cankar.

S ponosom se lahko pohvalimo, da ima "Cankar" tudi bogato knjižnico in čitalnico, urejeno po vseh knjižničarskih pravilih. Knjižni fond je nastal z donacijami posameznikov, raznih institucij iz Slovenije, kot tudi s pomembno pomočjo NUK Ljubljana. Čitalnica ponuja več slovenskih in bosan-

sko-hercegovskih časopisov ter revij.

V začetku leta 1994 je začela izhajati Revija za kulturo in družbena vprašanja Zora Cankarjeva. Revija je bila naslednica Zore, ki jo je od leta 1937 do leta 1940 izdajalo Delavsko kulturno društvo Cankar v Sarajevu. Glavni cilji revije, tiskane dvojezično, so bili graditev in ohranjanje nacionalne identitete Slovencev v BiH, predstavljanje in utrjevanje slovenske kulture v bosansko-hercegovskem okolju, vzpostavljanje in negovanje kulturne komunikacije.

Zasnova Zore se je sčasoma spremenila in sedaj izhaja kot almanah SKD Cankar.

Cankarjeve tribune predstavljajo enega najbolj značilnih oblik delovanja "Cankarja" v kulturnem in intelektualnem življenju Sarajeva. Cankarjeve tribune so posvečene aktualnim kulturnim in društvenim vprašanjem, njihovi udeleženci pa so bili najpomembnejši znanstveni, kulturni in javni delavci iz Sarajeva in Slovenije.

Dokumentacijski center, ki deluje v SKD Cankar, je zbral obsežno zgodovinsko gradivo s približno pet tisoč dokumenti o Slovencih v BiH. Na osnovi tega je sodelo-

val
pri

projektu „Slovenci v BiH“, ki se izvaja na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Prav tako je dokumentacijski center pripravil več razstav, ki so bile predstavljene v Sarajevu, BiH, Sloveniji in Italiji, kar je pomembno pomagalo afirmaciji SKD Cankar.

Večkrat letno poleg raznih prireditev SKD Cankar organizira druženja, popularno imenovana „pogostitev“, s ciljem, da se člani društva bolje spoznajo med seboj. Posebno je treba omeniti pomembnost „pogostitev“ v vojnem času, ko jih je "Cankar" prirejal enkrat mesečno in so združevale člane ter njihove prijatelje. S svojim vedrim duhom so jim dajale moč in morda jim je bilo zato lažje vzdržati vojne strahote.

Skozi navedene aktivnosti in mani-

festacije so bili realizirani številni koncerti, razstave, literarni in pesniški večeri, predavanja, akademije, gledališke predstave, predstave za otroke, filmske projekcije, veselice in podobno. Zelo pogosto se je to uresničevalo z izmenjavo kulturno-umetniških programov in obiski društev iz Slovenije, posebno dobro sodelovanje je vzpostavljeno z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta.

"Cankar" zelo dobro sodeluje tudi z ostalimi slovenskimi društvi iz BiH, kot tudi z drugimi nacionalnimi manjšinami na področju BiH.

To je samo kratek pregled delovanja SKD Cankar v preteklih 20 letih. S tem samo želimo spomniti na obsežen sveženj aktivnosti našega društva v upanju, da se bo tako bogata aktivnost nadaljevala tudi v naslednjih letih.

KRATEK PREGLED DEJAVNOSTI V 2013

8. 2. Slovenski kulturni praznik – Prešernov dan – smo proslavili tudi Slovenci v Sarajevu. V goste smo povabili Oktet 9 iz Celja. To so mladi fantje, ki so se leta 2006 zbrali v gimnaziji Celje in od takrat nastopili že v ZDA, Avstraliji, po državah bivše Jugoslavije in v Sloveniji. Osvojili so tudi že več nagrad na raznih tekmovanjih.

Na začetku je nekaj besed spregovoril tudi nj. eksc. Andrej Grasselli in po zapeti Zdravljici smo slišali tudi lepo izvedeno recitacijo „O, Vrba“, s katero se nam je

8. 2. Slovenski kulturni praznik – Prešernov dan – mi, Slovenci u Sarajevu smo proslavili. Kao goste smo pozvali Oktet 9 iz Celja. To su mladi momci, koji su se 2006. godine skupili u gimnaziji Celje i od tada nastupaju, čak i u SAD, Australiji, po državama bivše Jugoslavije i u Sloveniji. Osvajali su i mnoge nagrade na različitim takmičenjima.

Na početku, nekoliko pozdravnih riječi je uputio Ambasador Republike Slovenije nj. eksc. Andrej Grasseli, a nakon otpjevanje „Zdravljice“, recitacijom „O vrba“, doista

predstavila naša mlada članica Alma Maksumić. Potem je nastopil Oktet 9.

Pripravili so nam prekrasen celovečerni koncert z zelo pestrim repertoarjem. Pojejo vse, od ljudskih, do modernih in vedno tudi nekaj pesmi iz države, v kateri gostujejo.

Publika jih je navdušeno pozdravila, po zadnji pesmi „Slovenec sem“ so se morali še enkrat vrniti na oder.

V spomin na obisk Sarajeva, smo jim podarili sliko Sebilja, katere avtorica je naša članica Vladka.

16. 2. Letošnje pustovanje za otroke in odrasle smo imeli v Međunarodnom centru za djecu i omladinu na Grbavici. Kot že nekaj let smo prireditelji izvedli skupaj z HKD Napredak in Lirinimi tamburaši, ki so seveda tudi bili zamaskirani. Skozi program sta številne prisotne vodila hiپی Elly in gangster Matej, ki sta povedala vse o pomenu pusta in najavila program.

Na začetku so tamburaši izvedli kratek koncert, nato je sledil mimohod in pred-

lijepo, nam se predstavila naša mlada članica Alma Maksumić. Onda je nastupio Oktet 9.

Pripremili su nam prekrasan cjelovečernji koncert sa šarolikim repertoarom. Pjevaju od narodnih do modernih pjesama i uvijek nekoliko pjesama iz države u kojoj gostuju.

Publika ih je oduševljeno pozdravila, a nakon zadnje pjesme „Slovenec sem“, morali su izaći još jedanput na binu.

Za uspomenu na njihov dolazak u Sarajevo, poklonili smo im sliku Sebilja, rad naše članice Vladke Dizdarević.

16. 2. Ovogodišnji maskembal za djecu i odrasle smo organizirali u Međunarodnom centru za djecu i omladinu na Grbavici. Kao i prethodnih godina organizacija je bila zajednička sa HKD Napredak i njihovim tamburaškim orkestrom „Lira“, čiji su članovi bili također maskirani.

Pred brojnom publikom, program su vodile „Hiپی Elly i gangster Matej“, koji su upoznale prisutne o značaju praznika i najavljivali program.

KRATAK PREGLED AKTIVNOSTI U 2013. GODINI

stavitev mask, posameznih in skupinskih. Ko je mešana komisija ocenjevala maske, so se prisotni lahko zavrteli ob latino ritmih, nato so maskam razdelili pohvale. Sledilo je še skupinsko slikanje, nato pa veselo druženje ob krofih in soku do poznih večernih ur.

8. 3. Tudi praznovanje dneva žena je v našem društvu že tradicionalno. Vse žene in mamice povabimo v društvo, jim pripravimo majhno zakusko, podarimo nagelj; vsako leto pa tudi pripravimo

Na početku su tamburaši izveli kratak koncert, nakon kojeg je uslijedio mimohod i pojedinačno predstavljanje maskiranih. I dok je mješovita komisija ocjenjivala maske, prisutni su zaplesali u latino ritmu, nakon čega su podjeljene pohvale učesnicima. Uslijedilo je zajedničko fotografiranje i druženje uz nezaobilazne krofne i sok,.. i tako sve do kasnih večernjih sati.

8. 3. Proslavljanje Dana žena je u našem društvu već postalo tradicija. Sve žene i mame pozovemo u društvo, pripremimo im skromnu zakusku, podarimo im karanfili, za

kratak program. Letos so pod vodstvom učiteljice Melite Osmanagić program pripravili učenci dopolnilnega pouka. Zvrstile so se prigodne recitacije, mamice so dobile ročno izdelane čestitke svojih otrok. Po končanem programu pa smo se še dolgo družile, obujale spomine in ugotavljale, kako čas beži. Ni še tako dolgo, ko so nam čestitali naši otroci, zdaj pa

njih napravimo kratki program. Ove godine su, pod vodstvom učiteljice Melite Osmanagić, program pripremili učenici dopunske nastave slovenskog jezika i kulture. Redale su se prigodne recitacije i pjesme, mame su dobile i ručno napravljene čestitke od svoje djece. Nakon programa još dugo smo ostale, družeći se, obnavljajući uspomene i utvrđujući kako vrijeme brzo prolazi. Nije bilo tako davno kad su nam ovaj dan čestitala naša

imamo že vnuke, nekatere tudi pravnuke. In prav ta povezava generacij daje življenju svoj čar.

23. 3. Letos je bila v „Cankarju“ volilna skupščina. Odvijala se je po ustaljenem protokolu v prostorih Franjevačkog međ. studentskog centra na Grbavici. Na začetku je za boljše razpoloženje nastopil naš zbor in zapel tri pesmi, nato pa se je nadaljevalo

resno delo. Predsednica skupščine je prebrala dnevni red in začelo se je delo. Predlagali in izglasovali smo novo ime društva: odslej smo „Slovensko društvo Cankar“, zmanjšali smo število članov Upravnega odbora, dobili smo po dolgih letih novega predsednika, Asima Kulenovića. Zbrane sta nagovorila tako dosedanja predsednica Sanja Bogdanovic kot tudi novi predsednik, ki se je zahvalil za izkazano zaupanje.

7. 4. Velikonočna delavnica za odrasle in otroke poteka v društvu običajno v četrtek ali petek pred Veliko nočjo. V prostorih društva se je zbralo precej žena, tudi nekaj moških predstavnikov in seveda otrok. Pirhe smo barvali po več ali manj tradicionalnih metodah, smo pa se preizkusili tudi v kakšni novi tehniki. Mala Yasmin Doršner je na

djeca, a sad imamo već i unuke, neke i pravnuke. I baš ta povezanost generacija daje životu posebnu čar.

23. 3. Ove godine smo u Cankaru imali Izbornu skupštinu. Odvijala se je po već ustaljenom protokolu, u prostorijama Franjevačkog međunarodnog studentskog centra na Grbavici. Na početku, za bolje raspoloženje je nastupio naš hor sa tri pjesme, nakon čega je

započeo ozbiljan posao. Predsjednica Skupštine je pročitala dnevni red i Skupština je započela sa radom. Predložili smo i izglasali promjenu imena: od danas smo „Slovensko društvo Cankar“, smanjili smo broj članova Upravnog odbora, dobili smo, nakon četiri godine novog predsjednika Asima Kulenovića. Prisutnima se obratila dosadašnja predsjednica Sanja Bogdanović i novi predsjednik koji se zahvalio na ukazanom povjerenju.

7. 4. Uskršnja radionica za odrasle i djecu protiče u Društvu, uobičajeno u četvrtak ili petak pred Uskrs.

U prostorijama Društva se skupilo mnogo žena, malobrojni muškarci i naravno djeca. Jaja - pisanice smo bojili po manje – više tradi-

primer svoje pirhe obarvala z naravnim barvilom – žafranom. Naš član Vjekoslav Saje pa ima vsako leto kakšno novo, bolj „umetniško“ ideju, ampak njegovi pirhi so vedno nekaj posebnega. Ko smo z delom končali, smo nekaj izdelkov obdržali in razstavili v društvu, ostalo pa razdelili med prisotne.

18. 4. Praznovali smo 20. obletnico obnove društva. Vsi vemo, da je bilo društvo po već prekinitvah ponovno obnovljeno v vojnom letu 1993. Njegov prvi predsjednik je bil Stanko Koblar. Prireditev smo imeli v hotelu Grand. Povabljene goste in članove društva je pričakal bogat kulturni program. Nastupio je naš zbor, pa tudi učenci dopolnilnega pouka so pripravili zanimiv programček z zelo lep-

cionalnim metodama, ali smo isprobali i neke nove tehnike. Mala Yasmin Doršner je na primjer svoje pisanice bojila prirodnom bojom – šafranom. Naš član Vjekoslav Saje svake godine ima novu, „bolju“ umjetničku ideju, zato su njegove pisanice uvijek nešto posebno. Neke od tih „remek djela“ smo zadržali u Društvu, a ostale razdijelili prisutnima.

18. 4. Proslavljali smo 20. godišnjicu obnove Društva. Svi znamo, da je društvo nakon nekoliko prekida svoje aktivnosti ponovo obnovljeno u ratnoj 1993. godini. Njegov prvi predsjednik je tada bio Stanko Koblar. Priredba se održala u Hotelu Grand. Pozvane goste i članove društva čekao je bogat kulturni program. Nastupio je naš zbor, kao i učenici dopunske nastave slovenskog jezika i kulture koji su

imi recitacijami. Obenem je bila v prireditvenem prostoru tudi razstava o delovanju društva od vsega začetka v letu 1934. Nagovorila nas je ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, ga. Tina Komel, ki je dopoldne obiskala tudi društvo. Zvrstili so se še predstavniki lokalnih oblasti in seveda smo z veseljem prisluhnili tudi prvemu predsedniku Stanku Koblarju in se spomnili vseh članov, ki so v društvu še iz vojnih časov. Najbolj zaslužni člani in zunanji sodelavci so prejeli priznanja za svoje dolgoletno predano delo. Ta dan je izšel tudi naš almanah Zora Cankarjeva in CD z najbolj značilnimi fotografijami preteklih let. Proslava je bila realizirana ob podpori Urada vlade R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Kantona Sarajevo - Ministrstvo za kulturo in šport in hotela Grand.

pripremili zanimljiv program sa veoma lijepim recitacijama i pjesmama. U istom prostoru je bila pripremljena i izložba o djelovanju društva od početka, te 1993. godine. Pozdravila nas je i Tina Komel, ministrica za Slovence u pograničnim područjimai i po svijetu koja je to prijepodne posjetila i Društvo.

Uslijedili su govori predstavnika lokalnih vlasti i naravno, s veseljem smo čuli i riječi prvog predsjednika Stanka Koblara i tako se sjetili svih članova, koji su u društvu još iz ratnih dana. Najzaslužniji članovi i vanjski saradnici su primili priznanja za svoj dugogodišnji predani rad. Tog dana je predstavljen i naš almanah Zora Cankareva sa CD – om najznačajnijih fotografija događaja iz proteklih godina. Proslava je realizirana zahvaljujući potpori Ureda vlade R. Slovenije za Slovence u pograničnom pojasu i po svijetu, Kantonu Sarajevo, Ministarstvu za kulturu i sport i Hotela Grand.

20. 4. Pričenjajo se tradicionalni Cankarjevi dnevi, ki trajaju še skoraj ves mesec maj. Takrat se zvrstijo različni športni in kulturni događaji. Dani započnu sa polaganjem cvjetja na grob Jana Doršnerja, priznanega športnika, ki je padel pri obrambi Sarajeva. Nato sledi teniški turnir međnarodnega značaja.

27. 4. Tudi šahovski turnir je že tradicija, postaja pa iz leta v leto boljši. Pritegnili smo namreč tudi člane šahovskih klubov iz Sarajeva, mojstrov in velemojstrov. Zanimivo je spremljati dvoboje mojstrov i velemojstrov z amaterji iz društva. Turnir je zanimiv tudi zato, ker se srečajo mlađši i starejši, ker igraju svak proti svakemu, oče proti sinu ipd. Sodila pa je kot vedno međnarodna sodnica, ga. Mirjana

Barbić. Na koncu so prejeli vsi šahisti plakete za udeležbo, za prva tri mesta pa smo imeli tudi simbolične nagrade. Turnir je bil zaradi velikega števila igralcev namesto v prostorih društva v predvorju dvorane Frančiškanskoga međnarodnoga študentskoga centra na Grbavici.

9. 5. Vsakoletna Cankarjeva tribuna z različno tematiko je bila kot vedno v ovalni dvorani Mestnoga sveta. Letos smo obravnavali temu: 1. Poklicne migracije Slovencev v prostor nekdanje Jugoslavije; 2. Migracijska situacija v BiH po letu

20. 4. Započeli su tradicionalni Cankarevi dani, koji traju skoro cijeli maj. Tada se redaju različiti sportski i kulturni događaji. Dani započnu sa polaganjem cvjetća na grob Jana Doršnera, poznatog sportiste, koji je dao svoj život u odbrani grada Sarajeva, nakon čega uslijedi teniski turnir koji nosi njegovo ime i koji ima međnarodni značaj.

27. 4. Šahovski turnir je također tradicija, održava se iz godine u godinu i svaki put je sve bolji. Na njemu odnedavno

učestvuju i brojni članovi šahovskih klubova iz Sarajeva, majstori i velemajstori. Zanimljivo je pratiti duele majstora i velemajstora sa amaterima iz Društva. Turnir je poseban i zbog toga što se na njemu susreću mlađi i stariji, igraju jedan protiv drugoga, otac protiv sina i slično.

Sudila je, kao i već toliko godina unazad, Mirjana Barbić međnarodna sutkinja. Na kraju su svi učesnici dobili zahvalnice za učešće, a prva tri mjesta i simbolične nagrade. Turnir je zbog brojnosti prijavljenih učesnika održan u predvorju dvorane Franjevačkog međnarodnog studentskog centra, umjesto u prostorijama Društva, kao što je to bilo prethodnih godina.

9. 5. Kao i svake godine Cankareva tribuna, koja traži odgovore na različitu tematiku, kao i do sada je bila organizirana u Ovalnoj dvorani Gradske uprave. Ove godine teme su bile: 1. Poklicne migracije Slovencev v prostor nekdanje Jugoslavije/Profesionalne migracije Slovenaca na

1991- Izzivi za prihodnost, s strokovnjaki iz Ljubljane in domačini sogovorniki. Veliko število članov društva je z zanimanjem spremljalo izvajanje, postavljali so tudi vprašanja in razpravljali, saj so migracije del naše vsakdana.

11. 5. Prvič smo gostili prijateljsko Slovensko društvo Triglav iz Splita. Predstavili so se nam s celovečernim koncertom svojega mešanega pevskega zbora s folklornimi vložki. Goste iz Splita in vse poslušalce je pozdravil predsednik Asim Kulenović, prireditev je vodila Elvisa Šunje. Pevci so bili nagrajeni z bučnim aplavzom, prav tako tudi tamburaši Lire s kratkim programom in predvsem mlada pijanistka, Lucija Grubiša, ki je profesionalno odigrala na klavir tri skladbe. Naš zbor se je predstavil z eno pesmijo, posebna poslastica pa je bila solo točka naše članice, mezzosopranistke Mateje Skelo.

18. 5. Koncertno obarvana sobota je bila v znamenju zborov. Prvič smo gostili pevsko skupino Slovenskega društva „Ajda“ iz

Umaga. S svojim nastopom so nam vrnili obisk z prejšnjega leta. Društvo Ajda je mlado, skupina vadi šele eno leto, vendar so svoj program odpeli zelo kvalitetno. Prvič smo gostili tudi Lovski pevski zbor iz Medvod, s katerimi smo se spoznali na srečanjih zborov v Banja Luki. Tudi oni so nas ugodno

području bivše Jugoslavije; 2. Migracijska situacija v BiH po letu 1991 – Izzivi za prihodnost/Migracijska situacija u BiH nakon 1991. – Izazovi za budućnost. O temi su odgovarali stručnjaci iz Slovenije i domaći gosti. Veliki broj članova društva je sa zanimanjem pratilo izlaganja, postavljali pitanja i učestvovali u diskusiji, jer su migracije dio naše svakodnevnice.

11. 5. Po prvi put smo bili domaćini prijateljskom Slovenskom društvu Triglav iz Splita. Predstavili su nam se cjelovečernjim koncertom svoga mješovitog pjevačkog zbora i folklornim tačkama. Goste iz Splita i sve prisutne je pozdravio predsjednik društva Asim Kulenović, a priredbu je vodila naša članica Elvisa Šunje. Pjevači su za svoj nastup bili nagrađeni velikim aplauzom, kao i tamburaši Lire, za svoj kratki program, dok je za svoj nastup od tri kompozicije na klaviru, mlada pijanistica Lucija Grubiša, pobrala velike simpatije i aplauz publike. Naš zbor se predstavio sa jednom pjesmom, a posebnu čast nam je ukazala naša članica, mezzosopranistica, Mateja Skelo svojim solo nastupom – arijom iz Karmen.

18. 5. Koncertna subota je bila u znaku zborova. Po prvi put smo ugostili pjevačku skupinu Slovenskog društva „Ajda“ iz Umaga. Svojim nastupom su nam vraćali posjetu od prošle godine. Društvo „Ajda“ je mlado društvo, i iako njihova pjevačka skupina postoji nešto manje od godine,

pružili su nam izuzetno kvalitetan program. Po prvi put smo imali i goste iz Medvoda - Lovački zbor. S njima smo se upoznali na

presenetili s pestrostjo in kvaliteto programa. Po koncertu je sledila še skupna večerja in druženje.

25. 5. Kot zadnji dogodek Cankarjevih dnevov pa smo imeli „Mini festival“, na katerem sta poslušalce s svojim petjem

razveselila KUD Proleter- starejši in Camerata Slovenica. Program sta popestrili še tamburaška skupina iz Lire in folklor KUD Saobračajac.

31. 5. – 2. 6. Naš zbor je odšel na tridnevno gostovanje v Rogatec in k slovenskemu društvu v Zagreb. V Rogatcu so nastopili na prireditvi z naslovom „Pomladni večer glasbe in plesa“ skupaj z domačim

folklornim društvom A. Stafanciosa. Naslednji dan smo obiskali muzej na prostem v Rogatcu.

V Zagrebu smo imeli samostojni celovečerni koncert pred prepolno dvorano. Med pavzo, sta dva člana zbora, drugače harmonikarja izvedla dve skladbi s klasično harmoniko.

Poslušalci so bili nad koncertom navdušeni, ob poslušanju pesmi „Moj rodni

Susretu zborova u Banja Luci. Ugodno su nas iznenadili svojim raznolikim i vrlo kvalitetnim programom. Nakon koncerta je uslijedila zajednička večera i druženje.

25. 5. Kao posljednji događaj u sklopu Cankarevih dana organizirali smo „Mini

festival“, na kojem je posjetitelje uveseljavao svojim pjevanjem KUD Proleter – starija skupina i Camerata Slovenica. Program su obogatili i tamburaška skupina „Lira“ i folklor KUD Saobračajac.

31. 5. – 2. 6. Naš zbor je otputovao na trodnevno gostovanje u Rogatec i slovenskom društvu u Zagreb. U Rogatcu su nastupili na priredbi pod naslovom „Pomladni

večer glasbe in plesa/Proljetna večer muzike i plesa“ zajedno sa domačim folklornim društvom A. Stafanciosa.

Sljedeći dan smo obišli Muzej na otvorenom u Rogatcu.

U Zagrebu smo imali samostalni celovečerni koncert pred prepunom dvoranom. U pauzi nastupila su i dva člana zbora, inače harmonikarja, koji su izveli dvije kompozicije na klasičnoj harmonici.

kraj, moj rodni dom“ so prosili ponovitev, saj jim je izvabila solze v oči.

Naslednji dan, smo si z vodičko iz zagre-
bškoga društva, še malo ogledali Zagreb in
nato zadovoljni odpravili domov.

Celotno potovanje je bilo izredno us-
pešno, oba nastopa dobro obiskana, gostitelji
enkratni in zbor meni, da je bilo to eno na-
jboljših gostovanje v minulih letih.

17. 6. Vsako leto, 16. junija, se spomnimo
obletnice smrti novinarja Mladine Iva Štandek-
erja, ki je bil smrtno ranjen na Dobrinji v
prvem letu vojne. Po tradiciji naše društvo
skrbi, da je grob urejen, največje zasluge ima
pri tem Zoran Doršner. Cvetje smo položili
predstavniki Ambasade, našega društva in

Posjetitelji su bili oduševljeni koncer-
tom, a nakon pjesme „Moj rodni kraj, moj
rodni dom“ su tražili ponavljanje, jer, mno-
gobrojnim je ta pjesma izmamila suze.

Sutradan smo sa vodičem iz zagre-
bačkog društva obišli Zagreb i zadovoljni
krenuli na put kući.

Cjelokupno putovanje je bili izuzetno
uspješno, oba nastupa dobro prihvaćena,
domaćini izvanredni i po mišljenju našeg
zbor, to bilo jedno od najboljih gostovanja
u proteklim godinama.

17. 6. Svake godine, 16. juna se prisjetimo
godišnjice pogibije novinara Mladine, Ive
Štandekera, koji je bio smrtno ranjen na Do-
brinji prve godine rata. Već tradicionalno naše

Slovenske vojske. Prisotna je bila tudi ga. Mir-
jana Barbić, ki ga je takrat prevažala v bolnico
in kot vedno domačini Dobrinje.

društvo brine da je grob uređen, za šta najveće
zasluge ima Zoran Doršner. Cvijeće su taj dan
položili predstavnici Ambasade, našeg društva
i Slovenske vojske. Prisutna je bila i Mirjana
Barbić, koja je tada prevozila mladog nov-
inara u bolnicu, kao i stanovnici Dobrinje.

25. 6. Za Dan državnosti smo v Franje-
vačkem međ. stud. Centru priredili koncert z
več udeleženci.

Nastopili so FAVOZA
– fantovski zbor Gim-
nazije Celje, ki je kot
prvi zapel Zdravljico.
Naš zbor je nastopil
kot drugi, obenem je
bil to zadnji nastop
pred domačo publiko
v tej sezoni. Prvič smo
gostili tudi mlajšo ses-
tavo Proleterja in bili
navdušeni nad nji-
hovim petjem.

25. 6. Za Dan državnosti R. Slovenije smo
u Franjevačkom međunarodnom studentskom

centru priredili koncert
sa više izvođača. Nas-
tupili su FAVOZA –
muški mladi zbor Gim-
nazije Celje, koji je na
početku zapjevao
„Zdravljicu“. Naš zbor
je nastupio kao drugi.
Oboma je to bio
posljednji nastup u ovo-
godišnjoj sezoni. Po prvi
put smo ugostili i mladi
sastav pjevača iz KUD
Proleter i bili oduševl-
jeni njihovim nastupom.

29. 6. Na povabilo prijateljskega društva Triglav iz Banja Luke, je bil naš zbor gost na tradicionalni prireditvi „Slovenski dan v Slatini“. Prireditev je bila odlično organizirana. Poleg našega zbora je nastopil tudi banjaluški, pa njihova otroška folklorna skupina kot tudi folklor iz Novega mesta.

Na prireditvi je zbrane kot prva pozdravila ministrica, Tina Komel ter župana iz domaće občine Laktaši in iz Novega mesta. Po končani prireditvi so se gostje zbrali na skupnem kosilu in zabavi.

18. 7. Ambasador R Slovenije v Sarajevu, nj. eksc. Andrej Grasseli, je zaključil svoj mandat in se ob slovesu srečal s člani društev iz Zenice, Breze, Kaknja in Sarajeva. To je bilo zaj lep presenečenje. Zahvalili smo se mu za sodelovanje, ki je bilo zelo prisrčno in plodno. Izmenjali smo si prilžnostna darila in se še zadržali v prijetnem razgovoru ob soku in kavi.

5. 9. Letos imamo v Sarajevu novo učiteljicu Ano Pulko, za slovenski jezik in slovensko kulturo. Prvi sestanek z odraslimi tečajniki je bil v četrtek 5. septembra. Odziv je bil izreden in dogovorili so se, da bo pouk potekal ob četrtkih od 18. ure dalje.

7. 9. V soboto 7. septembra so v novem šolskem letu prvič sedli v klopi tudi učenci dopolnilnega pouka slovenščine. Z njimi so prišli starši, da so se dogovorili o urniku in načinu pouka.

Ker je skupina otrok zelo velika in

29. 6. Na poziv prijateljskog društva „Triglav“ iz Banja Luke naš zbor je bio gost na tradicionalnoj priredbi „Slovenski dan u Slatini“. Priredba je bila odlično organizirana, a pored našeg zbora nastupio je i banjalučki zbor i njihova dječija

folkorna skupina, kao i folklor iz Novog Mesta.

Na priredbi je prisutne prvo pozdravila ministrica Tina Komel i gradonačelnici Laktaša i Novog Mesta. Nakon priredbe je uslijedio zajednički ručak i zabava.

18. 7. Ambasador R. Slovenije, nj. eksc. Andrej Grasseli, je završio svoj mandat i povodom

toga smo organizirali susret sa članovima društva iz Zenice, Breze, Kaknja i Sarajeva. To je za njega bilo vrlo ugodno iznanađenje. Zahvalili smo mu se na saradnji, koja je svih ovih godina bila srdačna i uspješna. Izmijenjali smo prigodne poklone i zadržali se u ugodnom razgovoru uz sok i kafu.

5. 9. Ove godine imamo novu učiteljicu za slovenski jezik i njen prvi susret sa odraslim tečajnicima je bio već u četvrtak 5. septembra. Odaziv je bio izuzetan i tada je dogovoren termin održavanja tečaja, svakog četvrtka od 18 sati.

7. 9. U subotu, 7. septembra su u novoj školskoj godini po prvi put u školske klupe sjeli i učenici dopunske nastave slovenskog jezika i kulture. S njima su bili i njihovi roditelji, radi dogovora o terminu i načinu

starostno različna bodo prihajali v dveh skupinah. Starejši bodo pričeli s poukom ob 8.30, mlajši pa bodo prišli ob 11. uri. Učiteljica ima pouk tudi v Kaknju in sicer ob sobotah v popoldanskem času.

13. 9. V Sarajevu imamo novega ambasadorja, nj. eksc. Iztoka Grmeka; obiskal je naše društvo, da se spozna s člani društva in z delom samim. Prav tako smo na to srečanje povabili predstavnike društev iz Kaknja in Breze, iz Zenice niso mogli priti. Pogovarjali smo se o delu vseh društev, pa tudi o problemih, ki nas tarejo. Pokazal je veliko zanimanja in obljubil sodelovanje v največji možni meri.

21. 9. Naši člani so se zbrali na tradicionalnem pikniku u društvu. Imeli smo ga kar na domačem vrtu na prelepo sobotno popoldne. Postavili smo mize, prisotne pogostili s čevapi, sokom, vinom in nekaj slaščicami, ki so jih prispevali posamezni člani. Za spremembo so se letos zbrale vse tri generacije, otroci, slušatelji tečaja za odrasle in dolgoletni člani. Otroci so uživali v raznih igrah, odrasli pa smo se pogovarjali o različnih temah iz življenja društva in našega vsakdana. Druženje je trajalo do večera in obljubili smo si, da se v oktobru srečamo še na kostanjevem pikniku.

nastave. S obzirom da je veliki broj zainteresirane djece, a i postoji značajnija starostna razlika, učenici će biti raspoređeni u dvije skupine. Stariji počinju sa nastavom u 9 sati, a mlađi u 11. Učiteljica održava nastavu i u Kaknju, ponedjeljkom. I tamo su učenici razdijeljeni u dvije skupine.

13. 9. U Sarajevu, na funkciju novog ambasadora je došao nj. eksc. Iztok Grmek. Posjetio je naše društvo radi upoznavanja sa članovima i samim aktivnostima društva. Tim povodom smo pozvali i predstavnike društava iz Kaknja i Breze, dok predstavnici Zenice nisu mogli doći. Razgovarali smo o radu svih društava, kao i problemima s kojima se susrećemo u svom radu. Ambasador je pokazao veliko zanimanje i obećao saradnju u najvećoj mogućoj mjeri.

21. 9. Naši člani su se sakupili na tradicionalnom pikniku u društvu. Organizirali smo ga u našem vrtu, tog prelijepog subotnjeg popodneva. Postavili smo stolove, prisutne počastili čevapima, sokom, vinom i slasticama koje su donijeli pojedini članovi. Za promjenu, skupile su se tri različite generacije, djeca, polaznici tečaja slovenskog jezika za odrasle i dugogodišnji članovi. Djeca su uživala u različitim društvenim igrama, odrasli razgovarali o različitim događanjima u društvu i svakodnevnici. Druženje je trajalo do večeri, a obećali smo da ćemo se opet družiti na Kestenijadi u oktobru.

5. 10. Vsakoletno srečanje pevskih zborov slovenskih društev v BiH je letos potekalo v Sarajevu. To je Sicer projekt zveze „Evropa zdaj“, gostili pa smo društva iz Banja Luke, Tuzle in Sarajeva. Srečanje je bilo v prijetni dvorani FMSC na Grbavici. Najprej se je predstavil pevski zbor Davorin Jenko iz Banja Luke, nato Slovenčice iz Tuzle in končno naša Camerata Slovenica. Program je bil pester in poslušalci so bili z nastopom več kot zadovoljni. Po nastupu pa so se člani vseh treh zborov srečali še na skupni večerji. Druženje ob razgovorih je trajalo dolgo v noč. Zadonela je tudi slovenska pesem in razšli smo se z obljubo, da se naslednje leto srečamo v Banja Luki.

5. 10. Susret pjevačkih zborova slovenskih društava u BiH, koje se održava svake godine, ovaj put je bio u Sarajevu. To je inače projekat Saveza Sslovenskih društava u BiH „Europa sad“, a ugostili smo društva iz Banja Luke, Tuzle i Sarajeva. Susret je održan u dvorani Franjevačkog međunarodnog studentskog centra na Grbavici. Na početku nam se predstavio pjevački zbor Davorin Jenko iz Banja Luke, nakon kojih su nastupile Slovenčice iz Tuzle i na kraju naš

zbor Camerata Slovenica.

Program je bio raznovrstan i posjetitelji su nastupom zborova bili više nego zadovoljni. Nakon nastupa su članovi sva tri zbora imali zajedničku večeru. Druženje i razgovor je trajao dugo u noć. Začula se i slovenska pjesma, a razišli smo se uz obećanje da ćemo se vidjeti opet sljedeće godine u Banja Luci.

12. 10. Celovečerni koncert MePZ KUD Primorje iz Ajdovščine, nam je popestril lepo oktobarsko soboto. Zbor deluje že 33 let, neguje slovensko ljudsko in umetniško pesem. Gostoval je že v Argentini, v Avstraliji in pri Slovencih v Makedoniji. Izdali so tudi prvo zgoščenko in DVD.

S svojim nastopom so prijetno presenetili in bili zanj nagrajeni z bučnim odobravanjem poslušalcev.

V Sarajevu so si ogledali staro mestno jedro, izvir Bosne in tunel.

12. 10. Cjelovečernji koncert Mješovitog pjevačkog zbora Primorje iz Ajdovščine nam je obogatilo lijepu oktobarsku sobotu. Zbor djeluje već 33 godine, njeguju slovenske narodne i umjetničke pjesme. Gostovali su i u Argentini, Austriji i kod Slovenaca u Makedoniji. Izdali su i svoj prvi CD i DVD.

Svojim nastupom su ugodno iznenadili publiku i za to bili nagrađeni bučnim aplauzom.

U Sarajevu su obišli i stari dio grada, Vrelo Bosne i Tunel spasa.

26. 10. V letošnjem letu smo imeli srečo z vremenom in je bil naš tradicionalni kostanjev piknik lahko v vrtu društva. Popoldne so se zbrali tako mladi kot starejši člani društva v lepem številu. Pekli smo kostanj, imeli slaščice, sok, pa dobro voljo tudi. Prav dolgo smo se družili, pogovarjali o minulih dogodkih, delali načrte za naprej, najmlajši so igrali „človek ne jezi se“ in podobne igrice, šele

26. 10. Ove godine smo imali sreću da nas je baš poslužilo vrijeme i našu tradicionalnu Kestenijadu smo mogli organizirati u vrtu društva. Poslijepodne su se tamo sakupili brojni i mladi i stariji članovi našeg društva. Pekao se kesten, služile slastice, sok i širilo dobro raspoloženje. Naše druženje je dugo trajalo

sončni zahod nas je prepričal, da je napočil čas slovesa.

29. 10. Dan reformacije, pomemben datum za Slovence, smo v društvu tako kot vsako leto primerno obeležili. Kot vemo, je ta dan za nas še kako pomemben, saj smo takrat dobili prvo slovensko knjigo. V prostorih društva so učenci dopolnilnega pouka pripravili slikovno razstavo, poleg tega nam je naša Žanet odigrala nekaj lepih evergreenov. Pokazali smo tudi dokumentarni film o Primožu Trubarju. Obiskovalci so si ga z zanimanjem ogledali.

uz ugodan razgovor o prošlim događajima društva, rađale nove ideje i planovi za budućnost, najmlađi su se zabavljali uz „Čovječe, ne ljuti se“ i slične igrice, sve dok nas zalazak sunca nije podsjetio da je nastupilo vrijeme odlaska.

29. 10. Dan reformacije je značajan praznik za Slovence, pa smo ga, kao i do sada primjerno obeležili.

Taj dan je za nas vrlo važan, jer smo tada dobili prvu knjigu na slovenskom jeziku. U prostorijama društva su učenici dopunske nastave pripremili slikarsku izložbu,

naša Žanet nam je odsvirala na klaviru nekoliko evergreena. Prikazali smo i dokumentarni film o Primožu Trubarju. Posjetitelji su ga sa velikim zanimanjem ogledali.

9. 11. Martinovanje v hotelu Grand je potekalo po ustaljenem načrtu. Zbralo se je veliko naših članova, bili su i predstavnici veleposlanništva, slovenske vojske i policije ter slučajnih prijateljev društva. Pohvalno je, da je bila struktura prisutnih starostno zelo pisana, od enega do devetdeset let starosti. Osebjem hotela je poskrbilo za odlično večerjo in hitro postrežbo,

9. 11. Martinovanje u Grand hotelu je proteklo po već ustaljenom programu. Došlo je mnogo naših članova, bili su i predstavnici Ambasade, Slovenske vojske i policije, kao i

Branka Bukovec i društvo za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta so pripeljali odličan ansambel, ki je s svojimi izvedbami različnih skladb dvignil na noge staro in mlado. Petje, ples, razgovori in načrti za naslednje srečanje so trajali pozno v noč in razšli smo se vsi zadovoljni.

prijatelji društva. Možemo se pohvaliti da je struktura prisutnih bila raznovrsna, od malenih, godinu dana starih, pa do devedesetogodišnjaka. Osebjem hotela se pobrinulo za odličnu i brzo postavljenu večeru, Branka Bukovec i Društvo za razvijanje dobrovoljnog rada iz Novog Mesta su nam doveli kvalitetan ansambl, koji nas je svojim izvedbama različitog žanra muzike podigao na noge, i stare i mlade. Pjesma, ples, razgovor i planovi za sljedeći susret su trajali kasno u noć i razišli smo se više nego zadovoljni.

25. 11. Ob dnevnu državnosti BiH, je bila v „Narodnom pozorištu“ svečana akademija, katero se je udeležilo veliko naših članov. Pester in kvaliteten program smo spremljali z velikim zanimanjem.

27. 11. V hotelu Saraj je bila okrogla miza na temo: Organizirano stanovanje v skupnosti s podporo – izgradnja socialnih mrež“. Iz Slovenije so kot gosti bili predstavniki socialno varstvenega zavoda Hrastovec. Na okrogli mizi je bil naš Samo Čolak.

3. 12. Tudi dan odprtih vrat je tradicionalna tako vseslovenska kot Cankarjeva prireditev. Tega dneva se spominjamo rojstva našega največjega pesnika, dr. Franceta Prešerna. V društvu smo pripravili razstavo o delovanju društva v času od 1993 do 2013. Lepo je pogledati pričevanja o naših začetkih v najtežjem vojnem času, ko pa je Cankar vseeno našel prilike za druženja in različne prireditve. Po kratkem nagovoru predsednika, pa smo se lahko tudi malo izobraževali, saj nam je naša mlada članica pripravila zanimivo predavanje o boleznih sodobnega časa: osteoporozi, visokem krvnem pritisku, sladkorni bolezni ... O dogodku je kratek prispevek posnela ekipa BHT 1, dopoldne pa so nas tudi najavili na radiu.

5. 12. Miklavževanje je prav tako tradicionalna prireditev v našem društvu, ki smo jo

25. 11. Povodom Dana državnosti BiH u Narodnom pozorištu Sarajevo je upriličena Svečana akademija, na koju je bilo pozvano i nekoliko naših članova. Raznolik i kvalitetan program smo propratili sa velikim zanimanjem.

27. 11. U Hotelu Saraj je organiziraan Okrugli sto o temi: „Organizirano stanovanje u zajednici sa potporom - izgradnja socijalnih mreža“. Iz Slovenije, kao gosti, su bili predstavnici Socijalno- osiguravajućeg zavoda Hrastovec. Učesnik Okruglog stola je bio Samo Čolak, naš tajnik.

3. 12. Dan otvorenih vrata je slovenska tradicija, kao i Cankareva priredba. Toga dana se podsjećamo na rođenje našeg najvećeg pjesnika, dr. Franca Prešerna. U društvu smo pripravili izložbu o djelovanju društva od 1993. do 2013. godine. Lijepo je bilo pogledati svjedočenje našim početcima u najtežem ratnom vremenu, kada je „Cankar“ i tada našao priliku za organizovanje druženja i različitih priredbi.

Nakon pozdravne riječi našeg Predsjednika društva, imali smo i mali edukativni sadržaj - naša mlada članica nam je pripremila zanimljivo predavanje o bolestima današnjeg vremena: osteoporozi, visokom krvnom pritisku, dijabetesu...Sam događaj je snimila i ekipa BHT 1, a tog prijepodneva smo bili najavljeni i na radiju.

5. 12. Miklavževanje je tradicionalna priredba u našem društvu, koju smo ove

letos izpeljali malo drugače. Otrokom naših članov so se pridružili še otroci zaposlenih staršev, na veleposlaništvu. Tako je Miklavž pričakalo okrog 30 otrok. Pripravili so pester program, Miklavž pa jim je razdelil darila, za katera je prispevala naša Branka Bukovec iz novomeškega društva za razvijanje prostovoljne dejavnosti, dopolnili pa so jih na veleposlaništvu in potem se tudi Miklavž slikal z njimi. Po razdelitvi daril, so se prisotni še posladkali s pecivom in sokom, Miklavž pa se je poslovil, ker je imel še veliko dela.

12. 12. - 15. 12. Učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture iz Sarajeva in Kaknja so sodelovali na Unicefovem festivalu (dobrodelni prireditvi) na OŠ Bežigrad v Ljubljani. Obiskali so Združenje

godine pripravili malo drugačije nego ranih godina. Djeci naših članova pridružili su se i djeca zaposlenih na slovenskoj Ambasadi. Tako je Miklavža dočekalo oko 30 djece. Pripremili su mu lijep program, Miklavž im je razdijelio poklone, za koje se, jednim dijelom, pobrinula naša Branka Bukovec iz Društva za razvijanje dobrovoljnog rada iz Novog Mesta, a dopunila ih Ambasada. Poslije su se slikali sa Miklavžom. Prisutni su se još počastili pecivom i sokom, a Miklavž se oprostio, jer ga je čekalo još puno posla.

12. 12. - 15. 12. Učenci Dopunske nastave slovenskog jezika i kulture iz Sarajeva i Kaknja su sudjelovali na UNICEF –ovom

Slovensko izseljenska matico, ki je omogočila našo udeležbo na tem dogodku; bili prisotni na urah slovenščine na OŠ Bežigrad, obiskali NUK ter si ogledali stari del Ljubljane.

12. 12. Obisk naših članov na razstavi „Mesta in trgi ob hrvaško-štajerski meji“ v Muzeju Sarajeva. To je tradicionalni datum oziroma Dan arhivske dejavnosti v BiH.

V decembru kakšnih drugih prireditev ne bomo imeli. Delo poteka po ustaljenem programu, vaje zboru so ob ponedeljkih in sredah, tečaj za odrasle je ob četrtkih, ob sobotah poteka dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture za otroke. Pohvalno je, da je letos zelo poraslo tako število tečajnikov kot otrok.

festivalu održanom na OŠ „Bežigrad“ u Ljubljani. Bili su gosti udruženju Slovenska iseljenička matica, koja je omogućila naše sudjelovanje na tom događaju; prisustvovali su časovima slovenskog jezika u OŠ Bežigrad; posjetili NUK i obišli stari dio Ljubljane.

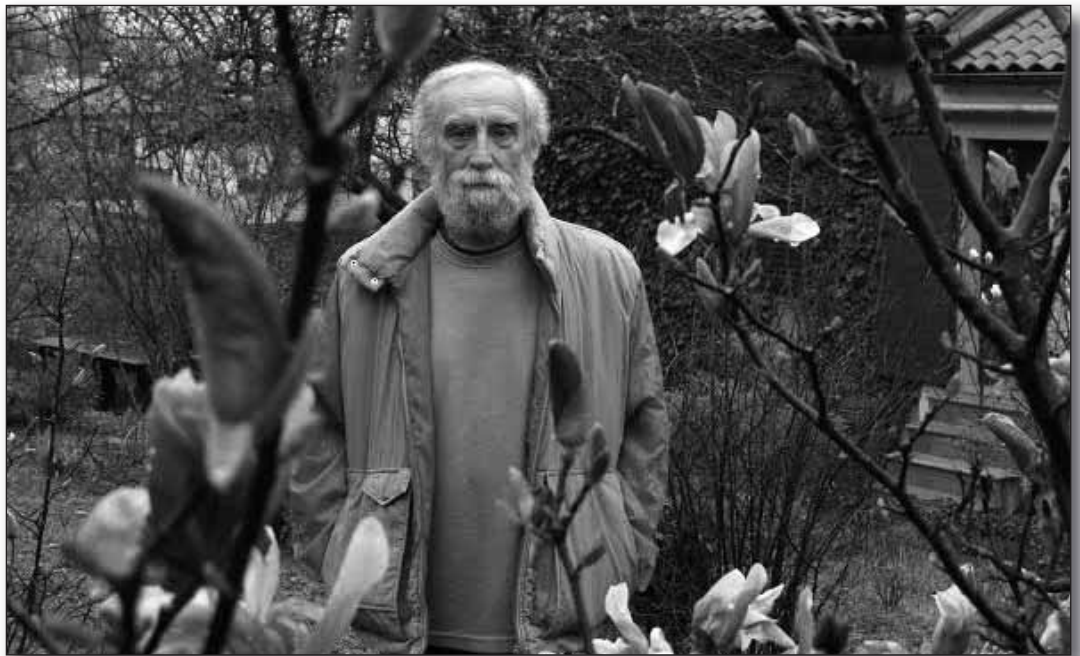
12. 12. Prisustvo naših članova izložbi „Gradovi i trgovi uz hrvatsko-štajersku granicu“ u Muzeju Sarajeva. To je tradicionalni datum kada se obilježava Dan arhivske građe u BiH.

U decembru drugih priredbi nećemo imati. Aktivnosti se odvijaju po ustaljenom redoslijedu, vježbe zboru su ponedjeljkom i srijedom, tečaj slovenskog jezika za odrasle četvrtkom, subotom protiče dopunska nastava slovenskog jezika i kulture za djecu. Pohvalno je da je ove godine porastao broj polaznika tečaja i djece.

Pogovor

Sredi sveta

Za Zoru Cankarjevu z Josipom Ostijem se pogovarjal
Aleksandar – Saša Mlača

Ali si na Slovenijo navezan, ker je bil oče Slovenec? Kdaj in kako so predniki prišli v Bosno? Kdaj in kako pa ti v Slovenijo?

- Odkrito povedano ne.

Ded je bil Slovenec iz severne Italije, z italijanskim priimkom. V Bosno je prišel v času, ko je v njej Avstro-Ogrska gradila železnico. In ostal. Oče, rojen v BiH, ni govoril slovensko. Slovenskega jezika sem se učil sam.

Za moje ukvarjanje s slovensko literaturo in njeno prevajanje je najbolj zaslužen moj profesor slovenske literature na Filozofski fakulteti dr. Juraj Martinović, ki me je v tem podpiral.

Da sem se na koncu osemdesetih odločil živeti v Sloveniji, kljub prepričanju, da bom vse življenje živel v Sarajevu, je bila usodna moja zveza z Barbaro, Slovenko, kasneje moja žena.

Res pa je, če ne bi živel v Sloveniji, zagotovo ne bi začel pisati v slovenščini. In danes ne bi bil slovenski pesnik.

Kako se je to zgodilo? Znano je, da velikemu številu pisateljev to ni uspelo.

Posebno ne pesnikom.

- Tudi sam imam to za čudež. Kajti bil sem prepričan, da nikoli ne bom v nobenem drugem jeziku napisal enega samega verza. In to celo večkrat povedal. Ampak, kot rečeno, zarečenega kruha se največ poje.

Leta 1997 pa se je zgodilo, da sem v enem tednu v tomajski hiši, ki nama je bila takrat vikend, napisal dve tretjini knjige Kraški Narcis. Ko je Barbara prišla in prebrala pesmi, je rekla, da ne verjame, da sem jih napisal v slovenščini. Dejal sem ji, da verjamem, da ne verjame, kajti tudi sam v to nisem verjel. Pravzaprav se sploh nisem zavedal, da sem jih pisal v slovenščini. Ko je bila knjiga dve leti kasneje objavljena, sem zanjo prejel Veronikino nagrado, za najboljšo pesniško zbirko predhodnega leta v Sloveniji, hkrati pa tudi Župančičevo nagrado, največjo za kulturo, ki jo podeljuje mesto Ljubljana.

In to knjigo imam za svoj drugi pesniški prvenec. Z njo se je začelo moje drugo literarno življenje – v slovenščini.

Si dobitnik več literarnih in prevajalskih nagrad, tako v BiH, kot tudi v

Sloveniji. Katere ti več pomenijo?

- Težko jih je primerjati. Se mi zdi, tudi ni treba. Ali ljudski rek pravi, da podarjenemu konju ni treba gledati v zobe.

Čeprav je moj odnos do nagrad nasploh ambivalenten, sem vsake vesel na svoj način. Morda prav zaradi tega, ker jih nisem pričakoval, še manj pa zanje pote goval.

V BiH sem prejel več prevajalskih, kot literarnih nagrad. Moja prva pesniška zbirka je proglašena za najboljši prvenec v BiH (1971). V Sloveniji sem prejel več literarnih nagrad. Med drugimi nagrado Zlata ptica (1993) in Jenkovo nagrado (2006). Pa tudi Lavrinovo diplomu Društva slovenskih književnih prevajalcev za prevajalski opus in življenjsko delo (2007) ...

Med drugim si leta 1994 dobitnik mednarodne literarne nagrade Vilenica, ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev, za najvišje literarne dosege v Srednji Evropi.

Ta je zagotovo najpomembnejša, ker so jo pred in po meni dobili mnogi najpomembnejši, ne le srednjeevropski, temveč tudi evropski pisatelji. Pred mano: F. Tomizza, P. Handke, P. Esterházy, J. Skacel, T. Ven clova, Z. Herbert in L. Moníková.

Prevedel si veliko knjig slovenskih avtorjev. Tudi veliko tvojih knjig je prevedeno v druge jezike.

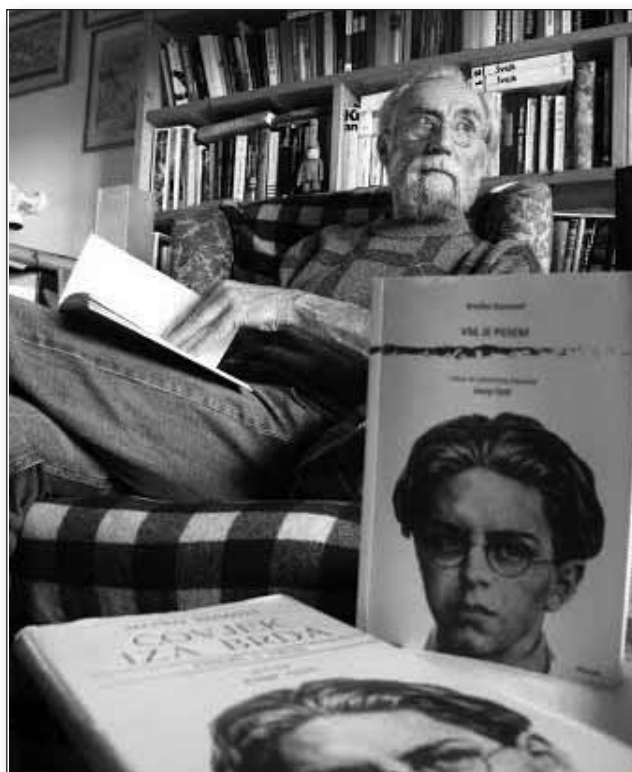
- Do zdaj sem, ob drugem, prevedel več kot 100 knjig in 17 iger slovenskih avtorjev. Moje knjige pa so do sedaj izšle v 66 prevodih v druge jezike, če prištejem tako lastne prevode svojih knjig, napisanih v slovenščini, ki so izšle v BiH, na Hrvaškem in v Črni Gori, kot tudi večjezične knjižne izdaje, predvsem haiku pesmi, bodisi v štirih ali celo petih jezikih.

V Sarajevu si bil, v mladosti znan kot atlet, po čem si znan v Tomaju, vasici tvojega zdajšnjega bivališča in ustvarjanja?

- Kot prevajalec Kosovela in poznavalec njegovega dela. Kot dobitnik mednarodne nagrade Vilenica, ki je podeljena v istoimenski jami nedaleč od Lipice, pa tudi ne daleč od Tomaja, ki je v bližini Trsta, v katerem mi je podeljeno posebno mednarodno priznanje za poezijo »TriestescritturediFrontiera 2004«. Od konca devetdesetih, ko sem začel tudi pesmi pisati v slovenščini, zagotovo lahko brez lažne skromnosti rečem, da me imajo tako bralci, kot kritiki, za enega izmed najboljših sodobnih slovenskih pesnikov. Ne na koncu, tudi po vrtu za hišo, za katerega nekateri izmed vaščanov rečejo Ostijev park.

Zanimivo je, da si za svoje stalno bivališče v Sloveniji izbral vasico Tomaj, na slovenskem Krasu, v kateri je grob znanega slovenskega pesnika Srečka Kosovela. Ali si se zaradi tega oziroma ukvarjanja z njegovo poezijo, kot pesnik in pisatelj, odločil živeti tam?

- Že 19 let imamo hišo v Tomaju, predvsem zaradi

ttega. Zadnjih šest let je celo stalno bivališče. Se mi zdi, da je zelo zgovoren naslov knjige mojih izbranih pesmi: Izgon v raj (2012).

V času vojne si bil zelo aktiven v Ljubljani. Ob drugem, se mi zdi posebno v Vodnikovi domačiji.

- Na povabilo glasbenega pedagoga Vjekoslava Andréa, Sarajevčana slovenskega rodu, sem bil med ustanovitelji Kulturnega vikenda z otroki iz BiH v Vodnikovi domačiji v Ljubljani. Med letoma 1993 in 1996, sem vodil literarno delavnico in klub za odrasle, ob tem pa urejal knjižno zbirko »egzil-abc«, ki je bila po mnenju nekaterih celo najpomembnejši založniški projekt v času vojne na tleh nekdanje Jugoslavije. Kar se tiče otrok, katerih je bilo ob vikendih v Vodnikovi domačiji po 250, sem se držal gesla, da je treba skušati rešiti dušo tistih, katerim je uspelo rešiti glavo. V omenjeni zbirki, v kateri sem objavil 160 knjig, ki sem jih podarjal, sem objavil okrog 50 knjig pisateljev iz BiH, ki so živeli povsod po svetu in enako število knjig pisateljev iz obleganega Sarajeva, ker sem vedel, da živijo za tisto, kar pišejo. Hkrati pa okrog 50 knjig slovenskih avtorjev, v lastnem prevodu, v zahvalo za sočutje z žrtvami vojne in obsodbo tistih, ki so jo povzročili. Pa tudi, ker so se v velikem številu udeleževali Sarajevskih dnevov poezije, ki sem jih v letih vojne organiziral v Ljubljani, da bi, kot nekdanji direktor tega mednarodnega festivala, ohranil njegovo kontinuiteto. V podobnih prizadevanjih, so me tako ali drugače podpirali.

V času vojne si se angažiral tudi v pomoči kolegom, pisateljem iz BiH in posebej tistim v obleganem Sarajevu.

- Ker je PEN mednarodni, sem prek Slovenskega PEN Centra, katerega je vodil Boris A. Novak, pisateljem, ki so šli preko Slovenije, po zapuščanju vojno zajetih območij Jugoslavije, podeljeval enkratno denarno pomoč, saj sem bil prepričan, da samo živi pisatelji pišejo. Novaku sem dejal, da so pomoči najbolj potrebni moji kolegi v obleganem Sarajevu in mu predlagal, da jim skušamo pomagati, da preživijo. S tem se je strinjal in se do konca vojne dan in noč angažiral na zbiranju in pošiljanju denarja pisateljem v Sarajevo, pri čemer sem mu, kolikor sem lahko, pomagal. Na koncu je bila to največja akcija denarne pomoči pisateljev v zgodovini Mednarodnega PEN-a do sedaj.

Kot član delegacije Slovenskega PEN centra si, s slovenskimi književniki Borisom A. Novakom, Dragom Jančarejem in Nikom Grafenauerjem, leta 1994., obiskal še vedno oblegano in obstreljevano Sarajevo. Spominjam se vašega literarnega večera v Društvu slovenskega kulturnega društva Ivan Cankar, v prostorih nekdanje Ljubljanske banke v Titovi ulici.

- Prišli smo na vabilo Društva Ivan Cankar. Ob tem literarnem branju, smo se udeležili tudi tribune z naslovom Identiteta-kultura-komunikacija in se srečali s kolegi BiH PEN centra, s takratnim županom Sarajeva dr. Tarikom Kupusovićem, članom

Predsedstva Federacije BiH dr. Mirkom Pejanovićem in predsednikom Predsedstva Alijo Izetbegeovićem.

Katero svojo pesem bi podaril bralcem Zore Cankarjeve?

SREDI SVETA

Poročila z bojišč, ne le bosanskih, potrjujejo, da je lažje umoriti človeka kot posaditi drevo. Jaz sem, tudi v času vojne, sadil drevesa. V najinem vrtu, vrtu ljubezni, leživa v travi, v senci jablane. Ljubiva se sredi sveta. Ker je vsako drevo, kot človek, kjerkoli sta, sredi sveta

Življenjepis

Josip Osti, pesnik, prozaist, esejist, literarni kritik, antologist in prevajalec, je rojen leta 1945 v Sarajevu, kjer je diplomiral na Filozofski fakulteti.

Bil je urednik kulture študentskega lista Naši dani, urednik pri založbi Veselin Masleša, tajnik podružnice pisateljev Sarajeva in direktor mednarodne literarne prireditve Sarajevski dnevi poezije, tajnik Društva pisateljev BiH, urednik revije Books in Bosnia and Herzegovina, predsednik Društva književnih prevajalcev BiH ter kratek čas lektor/korektor pri založbi Svjetlost.

Od leta 1990 živi v Sloveniji (v Ljubljani in zadnjih deset let v Tomaju na Krasu) kot svobodni umetnik ali, kakor sam pravi, od ljubezni in tistega, kar napiše in prevede.

Njegov opus, ustvarjen v jezikov spominov, kot sam imenuje svojo bosanščino hrvaške provenience, in zadnja leta v slovenščini, obsega več kot dvajset pesniških zbirk, pet prozskih del in trinajst knjig esejev, literarnokritičkih in publicističnih tekstov. Uredil je več antologij slovenske in bosansko-hercegovske poezije in proze ter prevedel okrog devetdeset knjig in petnajst iger slovenskih avtorjev. V slovenščini, italijanščini, hrvaščini oziroma bosanščini, češčini, angleščini, poljščini, makedonščini, turščini in bolgarščini je doslej objavljeno okrog štirideset prevodov njegovih knjig.

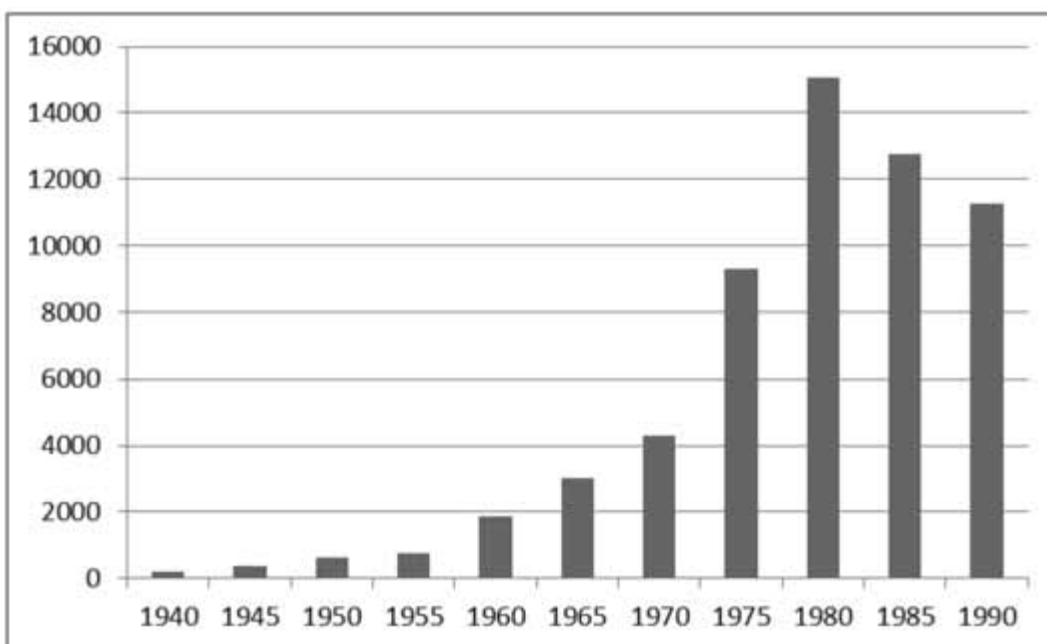
Wikipedia

Geografske značilnosti prebivalstva priseljenega iz območja Bosne in Hercegovine v Slovenijo

V okviru Dâna Kantona Sarajevo in Cankarjeve tribune, ki jo je 9. maja 2013 priredilo SKD Cankar iz Sarajeva, je potekala okrogla miza in razprava na temo »MIGRACIJSKA SITUACIJA V BOSNI IN HERCEGOVINI PO LETU 1991: IZZIVI ZA PRIHODNOST«. Za ogrodje moje razprave sem pripravil prispevek na temo Geografske značilnosti prebivalstva, priseljenega iz območja Bosne in Hercegovine v Slovenijo, ki ga predstavljam v nadaljevanju.

Uvod: Obdobje do leta 1991

Najprej je treba povedati, da je Slovenija, nekje od začetka šestdesetih let 20. stoletja, pričela postajati pomembnejši migracijski cilj prebivalcev, rojenih v Bosni in Hercegovini. Vse do razpada Jugoslavije pa Bosna in Hercegovina ni prednjačila po številu priseljenih v Slovenijo, pač pa je to bila Hrvaška – vmesna država med Slovenijo in Bosno-Hercegovino. Povedati je treba tudi to, da se je v Slovenijo večinoma priseljevalo prebivalstvo iz Bosne in ne v tolikšni meri iz Hercegovine. To distinkcijo bom v nadaljevanju prispevka dosledno uporabljal. Zlasti Bosenska krajina in Bosenska Posavina, v širšem smislu, sta bili ključni regiji za priseljevanje v Slovenijo. Pomembna je bila zlasti bližina, saj je npr. iz Ljubljane do Banje Luke okrog 300 km, do Bišča pa le okrog 200 km...

Slika: Obdobje priselitve v Slovenijo (vir: Josipovič 2006)

Na sliki vidimo, da močno izstopa obdobje priselitve v obdobju 1976–1980. Skupno pa se po letu 1980 migracije zmanjšajo, zaradi poudarjenega nacionalizma v Sloveniji, ki je postala manj naklonjena »bratskim Bosancem«. To je bilo tudi obdobje, ko so vse priseljence z območja SFRJ označevali z »Bosanci« v pejorativnem smislu. Na splošno označu-

jejo sedemdeseta in osemdeseta leta največji val priselitev v Slovenijo, saj se je v tem obdobju priselilo nad 48.000 ljudi.

Vzroki za selitev v Slovenijo

Migracije iz Bosne-Hercegovine v Slovenijo moremo obravnavati skozi koncept psevdoprostovoljnih migracij (Josipovič 2013). Notranje jugoslovanske migracije so imele namreč svojske zakonitosti, ki niso sledile ne teoriji klasičnih prostovoljnih notranjih migracij, ne teoriji mednarodnih ali prisilnih migracij. Prav navidezna prostovoljnost je bila tista, ki je te migracije zaznamovala najbolj. Namreč, intenzivna industrializacija, ki je zlasti v šestdesetih letih zajela večino nekdanje SFRJ, je zajela tudi Bosno-Hercegovino. Z vidika zagotavljanja zaposlenosti v celotni Jugoslaviji je prevladoval princip policentričnega industrijskega razvoja, ki je zagotavljal zaposlenost v relativno bližnji okolici stalnega prebivališča, ki je tudi sicer bil v Sloveniji najbolj dosledno izveden. Tak pristop je zlasti v Sloveniji zagotavljal solidno poseljenost podeželja, medtem ko je v Bosni-Hercegovini tekel v veliki meri selektivno, saj širna gozdno-kraška prostranstva denimo Bosenske krajine, deloma tudi zaradi naravno-geografskih danosti, niso puščala veliko prostora za razvoj številnih centrov. Med temi, ki so to vendarle bili, moremo izluščiti Banjo Luko, Prijedor in Bihać, če se ustavimo zgolj pri najpomembnejših središčih. Druga območja Krajine so imela šibke centre, ki do razpada jugoslovanske federacije niso šteli dosti nad 10.000 prebivalcev (Sanski Most, Bosenski Novi, Bosenska Gradiška, Bosenska Krupa).

Podatki o selitvah do leta 1991 nam kažejo zanimivo sliko specifičnih con, od koder je bilo priseljevanje v Slovenijo najintenzivnejše. Najbolj intenzivne selitve so se vršile iz Severne Bosne (84% vse priselitev). Znotraj te makroregije je Bosenska krajina predstavljala veliko večino in tudi v skupnem številu presegala polovico (54%). Znotraj Bosenske krajine je območje treh tedanjih občin (Prijedor, Sanski Most, Ključ), ki predstavljajo os Sanske mezoregije oz. ožje Posanje, prispevalo kar petino (19%) vseh priseljencev ali skoraj 12.000 ljudi (Slika).

makroregija	priseljeni	št. Občin	delež 1991
Severna Bosna	51.567	45	84,1%
Srednja Bosna	5.930	29	9,7%
Vzhodna Bosna	2.095	16	3,4%
Hercegovina	1.710	20	2,8%
<i>od tega Bosenska Krajina</i>	<i>32.961</i>	<i>21</i>	<i>53,8%</i>
<i>Samo Prijedor-Sanski Most-Ključ</i>	<i>11.814</i>	<i>3</i>	<i>19,3%</i>

Slika: Makroregije Bosne-Hercegovine in migracija v Slovenijo (vir: popis 1991; preračuni avtorja)

Etnični aspekt migracij iz Bosne-Hercegovine v Slovenijo

Ko govorimo o lažni prostovoljnosti ali prikriti prisilnosti teh migracij, ne moremo mimo specifičnih načrtov etnične dominacije v posameznih območjih. Prav prej omenjeni trojček občin ob Sani kaže na etnično-specifično dinamiko izseljevanja. Evidentno je, da Hrvati kot nedominantna etnična skupina na tem območju niso bili motivirani za ostajanje v domačem kraju in so se najbolj zgodaj pričeli izseljevati. Sledili so Srbi, ki so med izseljenimi dominirali v sedemdesetih letih, v osemdesetih letih pa so primat prevzeli Muslimani/Bošnjaki (slike spodaj).

Planinček

 Planinček

**Glasilo otrok
dopolnilnega
pouka
slovenskega
jezika in
kulture pri
SD Cankar,
Sarajevo**

**Glasilo otrok dopolnilnega pouka
slovenskega jezika in kulture pri SDK
Cankar, Sarajevo**

PLANINČEK

Prva številka je izšla 18. 3. 1995

Almanah za leto 2013

**Izdaja: SKD Cankar,
Dopolnilni pouk slovenskega jezika in
kulture**

**Urednica:
Maksumić Alma**

**DTP:
Dragan Marković**

Tisk: RIMIGRAF, Sarajevo

ZAHVALE:

Zahvaljujemo se Slovenskemu kulturnemu društvu Cankar in našima učiteljicama Meliti Osmanagić in Ani Pulko, Andreju Rozmanu Rozi, Uradu Republike Slovenije za slovence v zamejstvu in po svetu, ministrici Tini Komel, državnemu sekretarju Matjažu Longarju, Alešu Selanu, Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije, Veleposlanstvu Republike Slovenije v Sarajevu, Branki Bukovec iz Društva za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta, Pavlu Ravnohribu, OŠ Bežigrad, ... in vsem ki smo jih mogoče pozabili omeniti.

Vsebina:

Uvodna beseda	stran 3
Tradicionalno srečanje učencev dopolnilnega pouka Slovenskega jezika in kulture	stran 4
Praznični čas v Ljubljani	stran 6
Učimo se Slovenščino na Koroškem.....	stran 8
Tropski vrt	stran 9
Mešani pevski zbor AKCUS Seljo	stran 10
Bilo je zelo lepo.....	stran 10
Otrok bi naredil vse da bi dosegel svoj cilj.....	stran 11-12
Učimo se sreče	stran 13
Mati Anči, moja prva učiteljica	stran 14
Kreativno pisanje	stran 14
Učenci iz Kaknja se predstavijo	stran 15

Uvodna beseda urednice

Spoštovane bralke in bralci, dragi prijatelji in prijateljice, ponovno imam priložnost, da napišem nekaj besed za glasilo učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Sarajevu.

Od leta 1993, ko je naša draga profesorica Ana Božanović organizirala tečaj za odrasle in kasneje tudi dopolnilni pouk je minilo dvajset let. Učenje slovenskega jezika je ena od osnovnih nalog Slovenskega društva Cankar in ponosni smo na dejstvo, da smo del tega.

Z veliko veselja smo nastopili na proslavi 20-te obletnice od obnove SKD Cankar, kjer so naš nastop spremljali eminentni gosti: Ministrica Tina Komel, šef kabineta Sandi Bonaca, predstavnik Urada Vlade RS zaslovence v zamejstvu in po svetu Aleš Selan, Vesna Vukšinič Zmaić in Ženja Pižent Suhadolc iz IZseljeniške Matice slovenije, veleposlanik R Slovenije Andrej Grasselli, župan Sarajeva Ivo Komšić, ustanovitelj SKD Cankar Stanko Koblar, predstavniki drugih društev slovencev im mnogi gosti.

Pridno smo se učili in uspešno predstavili na srečanju učencev dopolnilnega pouka v Fojnici, kjer so se predstavili učenci iz Kaknja, Banja Luke, Tuzle, Doboja in Zenice.

Naša dolgoletna učiteljica Melita Osmanagić se je poslovila od poučevanja slovenskega jezika, ostaja pa trajen pečat in znanje ki nam ga je podala. Hvaležni smo za njen trud in potrpljenje, za vse česar nas je naučila, kot učiteljica, predvsem pa kot pozitivna oseba.

Od septembra je z nami učiteljica Ana Pulko, ki prihaja iz Slovenije in si želimo, da med nas prenese veliko optimizma in znanja, ki ga učitelji podajo učencem v slovenskih šolah.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili pouk in ostale aktivnosti, posebej Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije, Zavodu za visoko šolstvo Republike Slovenije, Uradu za slovence v zamejstvu in po svetu, Združenju IZseljeniška matica Slovenije, SD Cankar, OŠ Bežigrad, učiteljicama Meliti Osmanagić in Ani Pulko, kakor tudi vsem, katere sem nehote pozabila omeniti.

Mi, učenci smo se potrudili. Vsak je na svoj način napisal prispevek za naše glasilo, v katerem niso našteje vse naše aktivnosti v preteklem letu, samo del njih. Upamo, da nam je uspelo.

Alma MAKSUMIĆ

Tradicionalno srečanje učencev doplnilnega pouka Slovenskega jezika in kulture

Štirinajsto tradicionalno srečanje učencev doplnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Bosni in Hercegovini je letos potekalo v Fojnici v soboto in nedeljo, 1. in 2. junija 2013. Srečanje poteka od leta 2010, v organizaciji Zveze Slovenskih društev v BiH "Evropa zdaj", financira ga Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Na srečanju so se predstavila naslednja združenja: Združenje meščanov slovenskega porekla Tuzla, Društvo Slovencev

“Triglav” Banja Luka, Slovensko kulturno društvo “Cankar” Sarajevo, Slovensko združenje meščanov Kakanj, Društvo Slovencev “Lipa” Prijedor, Društvo Slovencev regije Dobož-Teslić “Prežihov Voranc”.

Cilj tega srečanja ni samo učenje, temveč spodbujanje druženja med mladimi znotraj Zveze slovenskih društev v BiH Evropa zdaj. Upamo, da bomo skozi te aktivnosti uspeli povezati mlade med različnim slovenskimi društvi, da bi se spoprijateljili in družili tudi v prihodnosti.

V soboto, po kosilu smo bili veseli literarnega popoldneva. Predstavil se nam je slovenski pesnik Andrej Rozman Roza. Navdušeno je recitiral svoje pesmi, prisotni so aktivno sodelovali in kar niso hoteli da konča.

Po večerji so otroci, ki so to hoteli, izkoristili možnost druženja z animatorji, ostali smo se družili med seboj.

V nedeljo, kmalu po kosilu smo se predstavili z recitacijami, pesmimi, gledališkimi predstavami, z glasbo in plesom ter prisotnim

pokazali kaj smo se naučili v preteklem letu. Nastop so spremljali starši, ki so prišli v Fojnico, gospod David Brozina z Veleposlaništva R Slovenije v Sarajevu ter pesnik Andrej Rozman Roza.

Otroci iz SKD Cankar, smo se predstavili s programom:

-Pravica, želje in sanje

Tone Pavček, Krivice do majhnih

France Prešeren, Od železne ceste

-Kako so ugrabili in rešili princeso Kajtimiro (interaktivna igrice s publiko)

Po končanem nastopu smo se za spomin skupaj še fotografirali in počasi odpravili domov; bogatejši za nova doživetja, druženje, prijateljstva, z željo in pozdravom

NASVIDENJE

na petnajstem srečanju učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Bosni in Hercegovini!

PRAZNIČNI ČAS V LJUBLJANI

Sredi decembra, leta 2013, so se učenci in dijaki, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenščine v Sarajevu, ki ga omogoča Ministrstvo za šolstvo in izobraževanje v Sloveniji, odpravili v Ljubljano na obisk k učencem OŠ Bežigrad. Udeležili so

se prireditve Unicef, sodelovali pri urah pouka in ogledali znamenitosti prestolnice, obiskali zaposlene na Slovenski izseljenski matici, ogledali NUK in Frančiškansko cerkev.

Naj spregovorimo pogumno, stopamo odmevno, se pokažemo iskrivo, ustvarjalno, to je bilo naše geslo.

Slovenske družine so sprejele dvajset otrok in tako omogočile čustveno povezanost in spoznanje običajev v posamezni družini, kjer je doma evropska tradicija. Ne ne gre le za navade, predmete, znanje, omogočilo se je soočenje z življenjskimi spremembami, ki ustvarjajo občutek varnosti in medsebojne povezanosti.

Tuja radodarnost, nematerialno obdarovanje, je čar, ki smo ga bili

skozi nasmeh deležni na OŠ Bežigrad, kjer je bilo veliko pozornosti s strani učencev in profesorjev. Na večerni prireditvi smo se prepustili sanjariti in se osredotočili na dvoje občutkov. Eni so vlivali zadovoljstvo, drugi pa so opozorili, da krivice in težko življenje, ki ne omogoča niti strehe nad glavo, kaj šele občutek varnosti, ne smemo sprejemati mirno.

V sodelovanju s Slovensko izseljensko matico, ki kot korenina ohranja dediščino in omogoča večno varnost in stabilnost generacijam, da rastejo in širijo svoje krošnje izven Slovenije, smo v znak hvaležnosti nekaj trenutkov preživeli v prostorih, ki za razvoj ljudi nudi veliko podpore in razumevanja.

Ko smo vstopili v NUK, so nas mogočni temni stebri ponesli v prostor, ki v sebi nosi svetlobo in radost, kjer se vse umiri in zbližuje. Tu so ohranjeni milijoni zapisanih misli, ki so dragocena dediščina bralcem, študentom, intelektualcem. Ogledali smo si študijsko knjižnico in izvedeli zanimivosti o

najnovejših možnostih branja literature preko elektronskih virov.

V Frančiškansko cerkev, božjo hišo, nas je sprejel gospod dr. Peter Skoberne. Povedal nam je, da v njej večno sveti luč in da se v cerkev odpravljajo ljudje, ki se umikajo hrupu zunaj nje in želijo začutiti veselje. A mir in voljo življenja je potrebno začutiti v svojem srcu.

Sprehodili smo se skozi mestno jedro in v mestni hiši ogledali razstavo slik iz slikanice O miški, ki je zbirala pogum, ilustratorke Ane Zavadlav.

Veselili smo se likovne delavnice in skupinskih igrice, ki so prinesle veselje, čarovnije in neponovljive nasmehi.

Le kako bi brez obiska Ljubljane, preživeli dneve v decembru? Praznični čas, prijazni otroci, njihovi starši, gostujoče družine, profesorji in gostitelji v institucijah so pripomogli, da lepše gledamo na prihodnost in se bomo z veseljem izobraževali.

Zapisala: Ana Pulko

UČIMO SE SLOVENŠČINO NA KOROŠKEM

Zavod RS za šolstvo organizirata Poletno šolo slovenščine, namenjeno otrokom in mladostnikom slovenskega porekla, ki živijo v tujini. Pokrovitelj in financer poletne šole je Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Jaz sem se udeležila poletne šole za dvakrat, zato nisem bila sprejeta, so mi pa ponudili krajšo poletno šolo slovenščine v trajanju enega tedna v domu Peca pri Mežici na Koroškem.

Takoj sem kontaktirala mojo prijateljico Doris iz Zagreba in odločili sva se, da se prijaviva. Kar nisem mogla dočakati dan, ko se bova zopet videli in preživeli skupaj 7 nepozabnih dni z prijatelji iz drugih držav kjer živijo Slovenci in nas združuje slovenska beseda: Španije, Francije, Hrvaške, Srbije, Makdonije, Avstrije, Nemčije....

Takoj po prihodu smo se organizirali v sobah, kako bomo bivali naslednji teden. Anja iz Niša je bila prva in kar rezervirala za nas sobo z balkonom, najboljšo sobo v domu.

Prvi dan smo pisali test, da nas lahko razdelijo v skupine. Vsak dan smo imeli tri ure pouka, potem pa kosilo in proste aktivnosti, ki so bile vsak dan drugačne.

Vozili smo se s kolesi pod zemljo v rudniku, kolesarjenje po rudniških rovih je bilo nepozabno doživetje, vozili smo se s kanui, jahali. Jaz sem skrbela za mlajše udeležence in učiteljice so napovedale, da bom zelo skrbna mama.

Večeri so bili sploh nepozabni. Toliko dobre volje in veselja je bilo, pa lepih prijateljev: Doris, Anja, Chris, Henry, Prehitro je minil teden in morali smo se žalost posloviti, bogatejši za nove iskušnje, prijatelje in znanje slovenščine. *Alma Makumić*

KAJ PRAVI LEGENDA

Legenda o Kralju Matjažu govori o možu, ki je vladal slovenskim deželam v času Karantanije. Matjaž je bil dober kralj, noč in dan so k njemu lahko prišli siromaki in zatirani in vsem je nudil pomoč in zaščito. Dal je kovati zlatnike in med njegovim vladanjem so na Koroškem vladali zlati časi. Ker so mu bili drugi vladarji nevoščljivi zaradi njegove mogočnosti, so združili svoje vojske proti njemu. S samo stotimi preživeli junaki se je moral skriti v votlino pod Peco, ki se mu je sama odprla in ga skrila pred sovražniki. V votlini se je Matjaž usedel za mizo, ostali pa so se posedli po tleh okrog njega in zaspali. Legenda pravi, da se bo, ko mu brada zraste devetkrat okoli mize, prebudil. Takrat bo pred njegovo jamo sredi zime zrasla lipa. Od polnoči do ene zjutraj bo cvetela, potem pa se bo posušila. Takrat bo Matjaž s svojimi vojaki prišel ven, premagal in zatrl vse svoje sovražnike, pregnal krivico s sveta in spet zavladal Slovincem. Tako bodo na Slovenskem spet zlati časi.

...in koder bode njegova brada devetkrat okoli mize zrasla, ga bode gora nazaj dala, da srečno vlada slovenski rod...

TROPSKI VRT

Bili smo na ekskurziji v Sloveniji. Po zajtrku nam je učiteljica rekla da ima presenečenje za nas. Vozili smo se z avtobusom približno pol ure, se peljali skozi zelo ozko ulico in se pripeljali do velike stavbe. To je bil tropski vrt.

Svet orhidej. Bilo je pravo presenečenje. Vse je dišelo po rožah, vrtu, gozdu.

Zelo prijazna gospa nas je popeljala po vrtu, nam razkazala cel vrt in odgovarjala na naša vprašanja.

Bilo je zelo zanimljivo, ker sem spoznal veliko o orhidejah in videl čudovite barve orhidej. Imeli smo priložnost videti kako rastejo banane in ananas kakor tudi veliko drugih dreves. Imel sem občutek, da sem v džungli, samo živali so še manjkale, da bi imel pravi občutek džungle.

Meni je bilo pravo presenečenje, ker sem želel da vsaj enkrat v življenju stopim v džunglo, da vidim im občutim, takšen gozd, in sedaj vem kako je to.

Veloko sem se naučil in vzljubil orhideje, katere kupujem ob priložnosti za praznike ali kot darilo za rojstni dan.

Ivan Milošević

MEŠANI PEVSKI ZBOR AKCUS SELJO

Ker od majhnih nog rada pojem, sem se leta 2013 odločila, da se vpišem v pevski zbor, saj petje izpolnjuje moje življenje. Petega februarja sem se vpisala v Akademsko kulturni center v Sarajevu, ki se imenuje Seljo. Mešani pevski zbor AKCUS SELJO ima približno od dvajset do trideset članov. V zboru so štirje glasovi. Sopran,

bas, alt in tenor. Zanimivo je, da imamo eno tenoristko. Vaje potekajo ob torkih in petkih ob 19.30. Dirigentka se imenuje Tijana Vignjević, ki je odšla na podiplomski študij in jo je zamenjala Vesna Ciković. V našem zboru pojejo pevci vseh starosti. Jaz sem najmlajša. Veliko nastopamo. Vsakemu, ki rad poje priporočam, da se vpiše v pevski zbor.

ANA BOŠNJAK

BILO JE ZELO LEPO

Učiteljica nam je povedala, da bomo odšli v Ljubljano na obisk in srečanje z učenci osnovne šole Bežigrad. Zgodaj zjutraj smo se zbrali in počasi odpeljali proti Sloveniji. V Ljubljano smo prišli proti večeru.

Pričakali so nas otroci, njihovi starši in profesorica. Odpravili smo se k družinam. Midve z Denaido sva bili pri profesorici Ingrid Djukanovič in

njeni hčeri Martini. Vsak dan posebej je bil polno zapolnjen. Bili smo na prireditvi Unicefa, pri pouku, ogledu NUK-a, prestolnice in znamenitosti, delavnicah ter Izseljenski matici v središču mesta. Vsi smo bili veseli, da smo bili v Ljubljani, kjer smo se imeli zelo lepo in veliko novega naučili.

MATEO STOJANOVIČ

OTROK BI NAREDIL VSE, DA BI DOSEGEL SVOJ CILJ

IVAN MILOŠEVIĆ

Majhen otrok je s starši hodil po mestu. Zagledal je slaščičarno z različnimi barvami

sladoleda. Takoj ga je hotel dobiti. A mama mu je hotela dopovedati, da ga ne more dobiti. Otrok je trmasto vztrajal in bil ves nesrečen. Potem je nadaljeval pri očetu. Tudi njega ni mogel prepričati. Otrok je še naprej vztrajal. Mama ga je odpeljala do bližnje klopce, se usedla in ga tolažila. Uspela je, ko mu je dopovedala, da ga dobi naslednji dan, če preneha izsiljevati. Mama mu je govorila zelo počasi in tudi otrok se je počasi umiril.

ALMA MAKSUMIĆ

Spomnim se znanega izreka. Cilj ne opravičuje sredstev. Ta nam sporoča, da vsak človek, tudi učenec ali mlajši otrok, naredil vse, da bi dosegel cilj. V življenju je zelo pomembno imeti cilj in biti pogumen, ter imeti dovolj veliko željo. Veliko otrok počne stvari zaradi staršev, da bodo oni srečni. Ampak, to ni prav. Pomembno je imeti svoj

cilj in narediti kar si želiš zaradi sebe in ne drugih. Ja bi se učila vso noč, da bi dobila dobro oceno. In vem, da samo s trdnim in vztrajnim delom dosežem uspeh. Tako bi vsak otrok moral imeti svoj cilj. Pomembno je tudi biti ambiciozen in imeti veliko željo. Ključ uspeha je v tem! Otroci, ki nimajo dovolj želja ne bodo uspeli. Kratko povedano! Svoj uspeh dosežeš sam s svojim delom.

DINO ČENANOVIĆ

Mislím, da imajo vsi otroci svoje sanje. Vsak bi rad v prihodnosti nekaj postal. A za nekaj postati, je potrebno veliko delati. Nič ne pride samo po sebi. Za uresničene sanje je treba veliko premagovanj in reševanj problemov. Človek je vsak dan izpostavljen novim vjam in zelo hitro se lahko zruši. Upam, da

bodo imeli veliko volje in se bodo sposobni boriti, da dosežejo svoje sanje in nikoli ne obupajo.

MATEO STOJANOVIĆ

Aleš je otrok, ki ima rad plavanje. Je zelo dober in ima uspeh. Ker ve, da bo tekmovanje trenira vsak dan, da bi zmagal. Tisti, ki

zmaga, je najboljši. Aleš na treningih dosega dobre rezultate. Je zelo vesel in komaj čaka tekmovanja. Trenira, da bi bil še boljši. Ampak, otrok, ki se imenuje Matjaž tudi želi biti najboljši. On ne trenira redno, na treningih ne dosega dobrih rezultatov. On bi vse naredil, da bi zmagal, da bo najboljši. Pred tekmovanjem, je vzel prepovedane substance in na tekmovanju seveda, zmagal. Matjaž je res naredil vse, da je dosegel svoj cilj. Toda, Matjaž se naslednjega tekmovanja verjetno ne bo udeležil. Sedaj je najboljši, toda kaj bo jutri se ne ve.

TARIK ČENANOVIĆ

Da postaneš nekdo, moraš biti zelo ambiciozen. Potrebno je veliko truda in sreče! Ko postajaš starejši se odpira veliko poti in vrat, a

mi si sami izbiramo svoje priložnosti. Ko začnemo sami razmišljati in si odpirati nove naloge, pričnemo uresničevati svoje cilje. Samo sami lahko samega sebe prepričamo in si rečemo, da bomo v življenju dosegli svoje cilje.

UČIMO SE SREČE

Danes je težko imeti pravega prijatelja. Mnogi prijateljstvo izkoristijo. Dokler imaš denar in se s teboj zabavajo, so zraven, ko pa pridejo težki časi, ko potrebuješ pomoč, te pustijo in mislijo nase. Vse se spreminja. Tudi ljudje. Veliko ljudi je ljubosumnih. A jaz imam svoje prijatelje. Ni jih veliko, ampak dovolj, da lahko prečkam cel – ves svet.

SABINA ČORIĆ PUTERI

Odpiram oči in gledam igrivo sonce v svoji sobi. Kako lepo se je že samo zbudjati s soncem, ob ptičjem petju in vonju pomladi, ko so še vedno hladna jutra. Približujem se oknu in opazujem. Ljudje v pisanih oblekah, z nasmeški na svojih licih ali blaženosti v očeh, hitijo v službe. Kaj je to sonce, kaj sonce učinkuje na ljudi na tak način?

Sonce je tiso, ki prebuja vso naravo, ko spomladi vse prične cveteti, ko se vonja kar se počasi prikazuje iz mrzlih tal. Cvetice cvetijo, trava malo diši, sonce pa ves čas toplo sveti. Ljubim pomlad, veselim me, da so vsi ljudje okoli mene veseli in srečni.

SABINA ČORIĆ PUTERI MOJA MAMI

Zelo težko je opisati nekoga, ki ga imaš zelo rad. Nežen pogled, razumevajoče oči, ljubezen v vseh besedah, lahko pokaže samo mama. Nihče drug. Mama je tam, ko jo rabiš, pa čeprav je fizično daleč stran. Otroci pogosto ne razmišljajo o tem a se zavedajo, da so mame blizu, vedno tam kjer jih rabimo.

Moja mama je blage, nežne narave, vedno nasmejana. Nežen pogled njenih modrih oči, vedno čutim ob sebi. Z njim me pocrklja, nežno, z veliko ljubezni. Zelo pogosto ne razumemo pomembne vloge matere, toda, ko se pogledimo, spoznavamo, da smo ji zelo podobni. V življenju je toliko oseb, ki jih imamo radi in jih ljubimo, a posebno mesto v mojem srcu pripada nežni, dragi osebi- moji mami.

Aida Berisalić

MESTO CVETJA nadaljevanje zgodbe

Nekoč, nekje je bilo majhno mesto. Ni bilo nič posebnega. Bilo je čisto navadno, kot toliko drugih mest. Tudi prebivalci niso bili nič posebnega. Živel so, kot vsi drugi ljudje kateregakoli mesta na svetu. In vendar so imeli eno posebnost. Eno samo, a dovolj veliko, da jih je ločila od prebivalcev drugih mest- nadvse so ljubili cvetje.

Cvetje je bilo povsod.- narisano na oblačilih, stenah, hišah, avtomobilih, tudi na cestah. Vsak travnik je imel vsaj en cvet. Mesto je čarobno dišalo po cvetju celega leta. Enega dne, se je v mesto pripeljal hudoben človek, ki ni ljubil niti sebe niti drugih ljudi. Ker on sam ni bil srečen, ni mogel opaziti, da tudi drugi niso srečni. Ene noči, pa je s črno barvo pobarval vse hiše in avtomobile v svoji soseski. Potrgal je cvetje z vrtov in s travnikov in ob zori odšel spat. Zbudil se je pozno popoldne. Občutil je intenzivno dišavo. Nič ni razumel. Odprl je vrata in videl na stotine posod polnih cvetja okoli svoje hiše. Na bližnjih hišah in avtomobilih so bili narisani še lepši cveti. Na vrtovih in travnikih, pa so bili posejani še bolj dišeči in pisani cvetni aranžmaji. Ko se je bolj natančno zagledal v cvetje pred svojo hišo, je opazil, da je z rdečimi rožami napisano: DOBRODOŠLI V NAŠE MESTO!

Hudo neprijazen človek, se je odločil pridružiti družbi srečnih ljudi. Opravičil se je ljudem in od tedaj dalje, je imel najbolj urejeno hišo v CVETNEM MESTU.

MATI ANČI, MOJA PRVA UČITELJICA

*/IZ DRUŽINSKEGA ALBUMA/
POSNETEK IZ TIVOLIJA, LETA 1940, KJER SEM NA
SLIKI Z MOJO LETO IN POL STAREJŠO SESTRICO
VESNO, KI JE ŽAL, DVE LETI KASNEJE ZARADI
NEOZDRAVLJIVE BOLEZNI ŠKRLATINKE, MNOGO
PREZGODAJ UMRLA. STARŠI SO BILI NEUTO-
LAŽLJIVI IN MAMA JE NEKAJ ČASA PREŽIVELA V
BOLNIŠNICI.*

Mrzlega jesenskega jutra, leta 1944, po koncu druge svetovne vojne, me je mama vzela v krilo. Hodil sem v prvi razred Osnovne šole v Bjelovarju, kjer je bil pouk vsak ponedeljek, po eno šolsko uro v nezakurjenem prostoru. Mama je bila moja prva učiteljica. Odprla je Čitanko, avtorja Vladimirja Nazorja, tiskano leta 1940, katero še vedno hranim v svoji knjižnici. Naučila me je prvih črk.

Ko se je oče istega dne vrnil, sem mami in očetu napisal vse črke na list papirja, ki sem ga iztrgal iz starega zvezka. Dobil sem dobro oceno. Nato je mati prižgala svečo in počutili smo se kakor ob praznikih. Naslednje jutro sem dobil novo nalogo. Prebrati se moral pravljico, napisano v slikanici.

Od takrat dalje, so tudi knjige pomembne prijateljice, v mojem življenju.

Zoran Doršner

KREATIVNO PISANJE

VETER
VETER PIHA
VETER PIHA, REČE MAMA
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA SVOJEGA OTROKA
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA SVOJEGA OTROKA, KAKO SE IGRA
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA SVOJEGA OTROKA, KAKO SE IGRA IN
GA HOČE POVABITI
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA SVOJEGA OTROKA, KAKO SE IGRA IN
GA HOČE POVABITI DOMOV NA KOSILO
VETER PIHA, REČE MAMA IN GLEDA SVOJEGA OTROKA, KAKO SE IGRA IN
GA HOČE POVABITI DOMOV NA KOSILO, KATEREGA JE SAMA PRIPRAVILA.

MATIC STARE

Učenci iz Kaknja se predstavijo

Jaz sem Alen Drijenčić. Star sem enajst let. Hodim v šesti razred osnovne šole. Sem odličen učenec. S prijatelji treniram košarko v KK kakanj in sem kapetan ekipe. Ko bom starejši bi rad igral v reprezenatnci

Bosne in Hercegovine ali Slovenije. Ob košarki imam zelo rad glasbo. Igram male bobne v rudarskem in šolskem orkestru in sem član kulturno umetniškega društva folklorna sekcija. Ob sobotah se

učim govoriti slovensko, saj sem po mojemu dedku Slovenec. Dedek je prišel v Kakanj iz Trbovelj.

Sem Emina Biščo. Nisem edinka. Imam starejšega brata. Njegovo ime je Irnis. Hodim v šesti razred osnovne šole in imam zelo rada odbojko. Tako kot večina otrok tudi jaz zelo rada poslušam glasbo. Rada hodim k dopolnilnemu pouku slovenščine. Lepo je bilo na tekmovanju Male sive celice v Banja Luki. Veselim se odhoda v Slovenijo, ker bom lahko spoznala nove prijateljice in prijatelje. Moja najboljša prijateljica je Asja, ki se tudi uči govoriti slovensko.

Matej je moje ime. Pišem se Tunjič. Rojstni dan praznujem poleti. Star sem enajst let. Moj najljubši šport je nogomet. Živim s setro, mamico in babico, ki ima osemdeset let. V Sloveniji imam sorodnike. Veselim se vsakega odhoda v Slovenijo. Zelo rad imam živali in upam, da jo bom enkrat tudi lahko imel.

Stara sem deset let. Ime mi je Asja. Imam veliko hobijev. Treniram odbojko, igram ki-

taro, hodim k folklori in slovenščini. Rada potujem. Všeč mi je Slovenija. Spoznala sem mesto Banja Luka, ki je tudi zelo lepa. V lepem spominu imam mesto Kikinda. Moja zelo dobra prijateljica je Emina, s katero se ve-

liko družim. Imam tudi druge prijateljice in prijatelje s katerimi se družim v šoli.

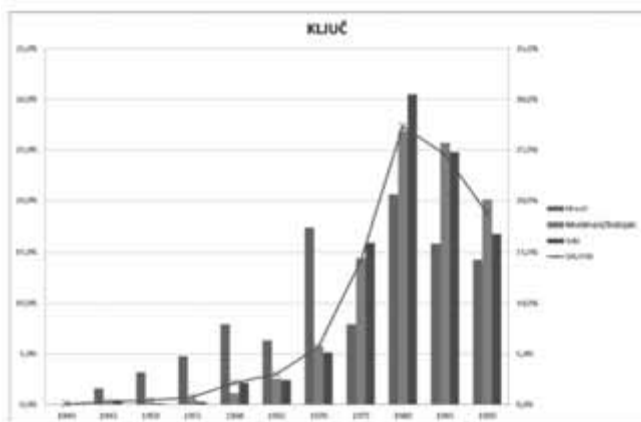
Jaz sem srednješolka Eldina. Stara sem petnajst let. Dve leti se učim govoriti slovensko. Moj hobi je kuhanje in na-

draje sama pripravljam vse za kuhanje. Tudi pečem rada in upam, da se bom nekoč postala prava mojstrica v tem poklicu. Imam veliko prijateljic in nekatere hodijo tudi k pouku slovenščine ob sobotah.

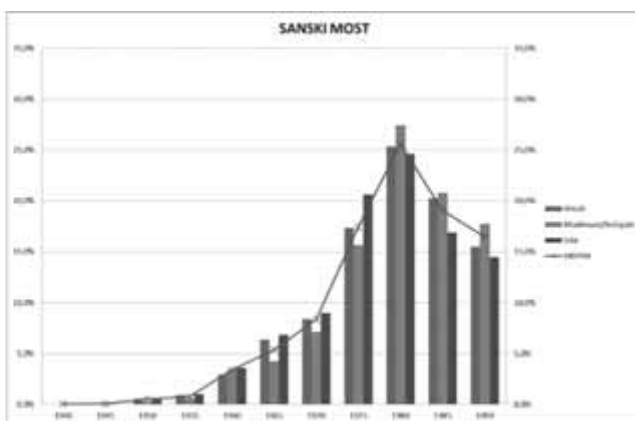
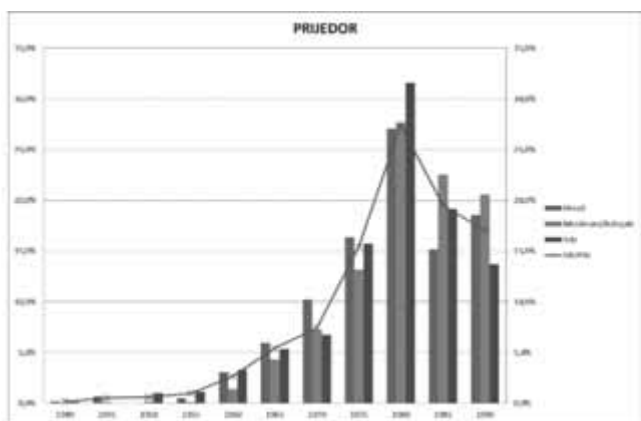
Benjamin Drijenčić je moje ime. Letos zaključujem devetletno šolanje. Zelo rad imam šport, najraje košarko. Moj idol je Gašper Vidmar. Ob košarki rad igram trobento. Naslednje leto bom odšel na Srednjo glasbeno šolo, potem pa želim študirati v Sloveniji na glasbeni akademiji in postati profesor glasbe. Sem odličen učenec, igram v šolskem orkestru in zelo rad potujem in sem bil že velikokrat v Sloveniji, ki je zelo lepa.

Priimek Špec je iz majhnega kraja Makole pri Ptujju. Jaz sem Andrej Špec in sem se začel učiti slovenski jezik. Rad bi se ga naučil zelo dobro, saj bom mogoče šel za kakšno leto v šolo v Slovenijo. Rad bi postal dober avtomehanic in bi rad popravljaval velike kamione. To so moje sanje. Rad imam tudi nogomet in imam veliko prijateljev.

Slike: Ključ, Sanski Most in Prijedor – gibanje izseljevanja do 1991 (vir: popis 1991; analize avtorja)

Seveda ne gre celotne slike reducirati zgolj na tri dominantne etnične opredelitve. Pomembni so bili tudi Slovenci, ki so se po letu 1961 pričeli intenzivneje izseljevati v Slovenijo. Na prikazanem območju so denimo predstavljali 3% izseljenih ob 10% Hrvatov, 36% Muslimanov/Bošnjakov, 28% Srbov in 23% drugih (med njimi so poleg neopredeljenih prevladovali Jugoslovani in regionalno opredeljeni).

Z vidika Slovencev, je bilo izseljevanje v Slovenijo do leta 1991, izrazito pomembno. Namreč, med 61.302 izseljenimi iz Bosne-Hercegovine je bilo kar 4.332 Slovencev ali 7%. Po istem popisu jih je takrat v Bosni-Hercegovini ostalo še 2.190 (vir: popis 1991, SURS). To jih uvršča med skupine z najvišjim emigracijskim koeficientom glede na njihovo skupno število. Če pogledamo delež Slovencev v primerjavi z vsemi etnično samoopredeljenimi, pa ugotovimo, da predstavljajo skoraj desetino (9%). Z izjemo »Ostalih« (3%) so glavne tri etnične skupine zastopane neadekvatno siceršnji strukturi v Bosni-Hercegovini. Med izseljenci je precej več Srbov kot v celokupnem prebivalstvu (38% proti 31%). Hrvati dosegajo podoben delež (18% proti 17%), medtem ko je delež Muslimanov/Bošnjakov bistveno nižji (43% proti 33%). Tudi to je en pokazatelj, zakaj se je etnična slika v

	priseljani 1991	delež od vseh	delež od opredeljenih
Hrvati	8.698	14,2%	18,1%
Muslimani/Bošnjaki	15.599	25,4%	32,5%
Slovenci	4.334	7,1%	9,0%
Srbi	18.073	29,5%	37,7%
Ostali	1.285	2,1%	2,7%
Neopredeljeni	2.072	3,4%	
Jugoslovani	3.938	6,4%	
Regionalno opredeljeni	2.210	3,6%	
Neznano	5.093	8,3%	

Bosni-Hercegovini skozi zadnja desetletja v Jugoslaviji tako spreminjala. (Slika).

Slika: Etnična struktura priseljenih v Slovenijo iz Bosne-Hercegovine (vir: popis 1991; analize avtorja)

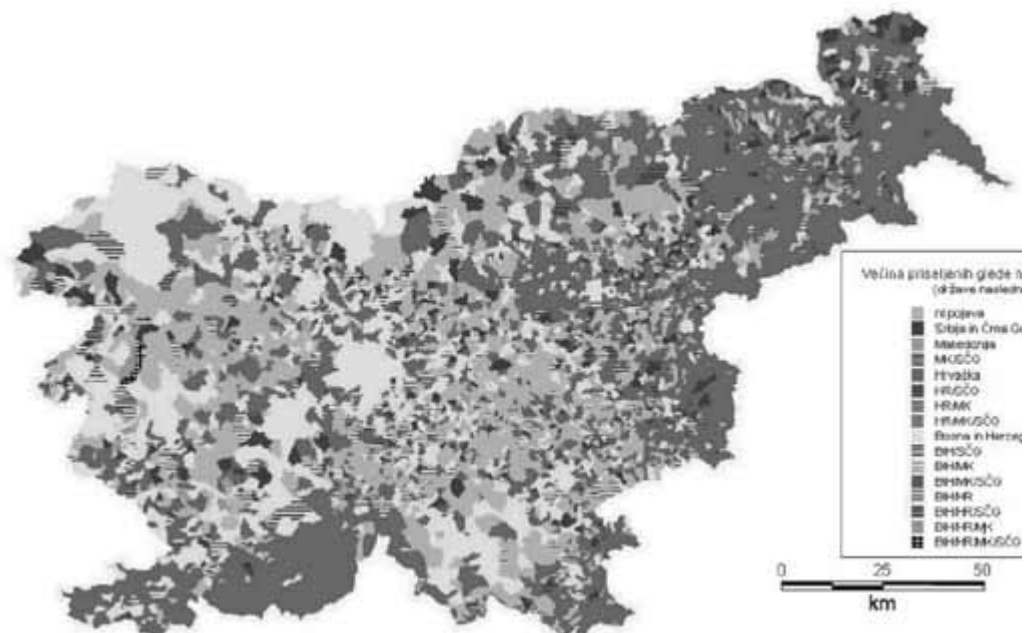
Obdobje po 1991

Poleg Bosenske krajine moremo kot pomembno izseljensko območje Bosancev šteti tudi Posavino s Semberijo (30% vseh priseljencev iz Bosne-Hercegovine do leta 1991). Zlasti po letu 1991 se težišče izselitev nekoliko notranje spremeni. Če je v jugoslovanskem času močno prednjačila Bihaško-Cazinska krajina in osrednje krajiški trojček Banja Luka-Prijedor-Sanski Most, je po letu 1995 v Bosni-Hercegovini in po daytonski ureditvi države še narasel delež priseljenih iz Ključa, upadel pa denimo delež priseljenih iz Prijedora. Prav območje Ključa je bilo razdeljeno z daytonsko demarkacijo. Tudi v širšem posavskem delu je dodatno napredovalo območje Doboja in Bijeljine.

Po popisu 1991 je priseljeno prebivalstvo iz Bosne-Hercegovine v Sloveniji predstavljalo približno 39% vseh priseljenih iz območja nekdanje SFRJ. S tem so prehiteli Hrvaško (38%), ki je bila dolga desetletja ključni bazen imigracije v Slovenijo, seveda predvsem zaradi dolge meje in tradicionalnih živahnih čezmejnih stikov. Še leta 1981 je Bosna-Hercegovina predstavljala le 30%, Hrvaška pa denimo kar 43% vseh priseljenih iz območja nekdanje SFRJ. Zato pa je po prvem popisu v samostojni Sloveniji leta 2002 delež vseh priseljenih iz Bosne-Hercegovine narasel na 46%, delež Hrvaške pa upadel na 32% (Josipovič 2006: 243-250). To kaže na burno migracijsko dogajanje, ki se je nadaljevalo tudi v času po uvedbi državnih meja in zapletenih postopkov pridobivanja pravice bivanja v Sloveniji.

Prostorska distribucija Bosancev in Hercegovcev v Sloveniji

Iz spodnje slike vidimo, da je priseljivanje iz Bosne-Hercegovine (rumena barva) v času SFRJ in po njenem razpadu ostalo skoncentrirano na območje nekdanje Kranjske in Goriške. V Sloveniji je 963 naselij, kjer med priseljenimi prevladujejo tisti iz območja Bosne-Hercegovine. Za Hrvaško je takih naselij 2111 (rdeča barva), ali več kot tretjina vseh. Dodati velja še 229 naselij, kjer je število priseljenih iz BiH ali Hrvaške izenačeno. Če odštejemo 2097 naselij, ki so bodisi prazna, ali pa imajo zelo majhno število prebivalcev, ostane nekaj manj kot 4000 naselij, kjer so bili zabeleženi priseljeni z območja nekdanje SFRJ. Torej Bosanci in Hercegovci prevladujejo v četrtini teh naselij.

Slika: Priseljeni glede na prevladujoče območje izselitve (vir: Josipovič 2006)

V Sloveniji je po letu 1991 postal zlasti zanimiv fenomen regionalno pogojenega etničnega samo opredeljevanja prebivalstva, ki se je do leta 1991 opredeljevalo kot Muslimani.

Zlasti v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem je postalo popularno opredeljevanje za Bošnjake, medtem ko je na Savinjskem in na Severnem Primorskem prevladala opredelitev za Bosance. Opredelitev Muslimani je še vedno prisotna, vendar največkrat tam, kjer hkrati prevladuje opredelitev Bošnjak. Vidimo, da lahko skozi geografsko analizo priseljevanja v Slovenijo zelo razločno razbiramo konture emigracijskih procesov v Bosni-Hercegovini.

Namesto zaključka: Novi časi – nove migracije

Danes žal več ne moremo enostavno primerjati slovenske emigracijske strukture z nekdanjo v obdobju SFRJ. Zadnji popis iz leta 2011 je bil v Sloveniji le še registrski, tako da so bili vsi podatki zanj pridobljeni iz raznih evidenc, registrov in kartotek. Poleg tega se je od leta 1991 dvakrat bistveno spremenila definicija prebivalstva. Najprej leta 1995, ko so bili k prebivalstvu šteti tudi stalno prisotni tuji državljani, stalno odsotni slovenski pa vanj niso bili več šteti. Nato pa še leta 2008 kot posledica harmonizacije z evropsko definicijo. Po tej je bilo v prebivalstvo šteto tisto, ki je imelo najmanj eno leto običajno prebivališče v Sloveniji ne glede na državljanstvo in na status začasnosti oziroma stalnosti. Pod vplivom te definicije smo iz prebivalstva izgubili zdomce, pa vse tiste stalne prebivalce, ki so začasno zapustili Slovenijo, hkrati pa smo v slovensko prebivalstvo pridobili vse tiste, ki imajo ne glede na državljanstvo v Sloveniji običajno (stalno ali začasno) prebivališče. Po popisu 2011 je bilo tako v Sloveniji 198.242 oseb s prvim prebivališčem na območju nekdanje SFRJ (brez Slovenije), od tega 96.897 ali 49% iz Bosne-Hercegovine, kar je že takorekoč polovica. Če bi primerjali podatke iz leta 1991, bi zaradi sprememb definicije, nezakonitega izbrisa in mortalitete danes namesto 61.302 oseb našteali le še 54.716 priseljenih do leta 1991! Zato pa beležimo skoraj 11.000 priselitev v devetdesetih letih, in dobrih 31.000 samo v letih 2001–2010, kot posledici pregrete gospodarske rasti zlasti v gradbeništvu. Vendar pa je skupno le 58.165 med njimi s slovenskim državljanstvom. To kaže na zelo zaostrene pogoje pridobivanja slovenskega državljanstva.

Poleg Bosancev se po letu 1991 v Slovenijo intenzivneje priseljujejo tudi Hercegovci, zlasti iz širšega območja etnično razdeljenega Mostarja. Večina teh priseljencev živi v Ljubljani, kjer tudi sicer prebiva ena tretjina vseh priseljenih v Sloveniji (75.000 od 228.000). Ljubljana nasploh ostaja migracijski center za priseljene iz Bosne-Hercegovine, čeprav temu v preteklosti ni bilo tako.

Viri in literatura:

Josipovič, D. 2006: Učinki imigracije v Sloveniji po II. svetovni vojni. ZRC Založba, Ljubljana.

Josipovič, D. 2013: Pseudoprostovoljne migracije na primeru notranje jugoslovanskih migracij. Ars & Humanitas.

Popisi prebivalstva 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002, 2011. Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana

Damir Josipovič

LPZ Medvode

S posredovanjem Branka Celarja, pevcu našega zbora, ki je na začasnem delu v Sarajevu, smo se letos prvič udeležili prireditve Cankarjevi dnevi, ki jih že vrsto let prireja Slovensko kulturno društvo 'Cankar', Sarajevo. S pripravami na sodelovanje smo začeli že lani, saj smo po telefoničnem Brankovem povpraševanju o prostih terminih v letu 2013 prejeli uradno povabilo na sodelovanje že novembra 2012.

No, seveda, konkretne priprave so stekle v letošnjem letu in smo jih intenzivirali vse do sredine maja. Vzporedno s pripravami na sodelovanje na Cankarjevih dnevih smo se pripravljali še na nastop v Banja Luki, kjer smo sodelovali na njihovem koncertu en večer pred nastopom v Sarajevu. Komuniciranje je potekalo zelo tekoče, za kar se ob tej priložnosti zahvaljujem članici društva Majdi Šekli, ki je na vsako naše povpraševanje odgovorila zelo hitro in jasno.

Glede na to, da smo nekateri člani zbora po drugih relacijah že bili v Sarajevu, smo organizatorje, ki jih je ob tej priliki (najbrž pa tudi sicer) vodil Samo Čolak, zaprosili, da nam omogočijo – kolikor bo dopuščal čas – ogled izvirov reke

Bosne ter vse bolj znani Zaviti stolp, atrakcijo Sarajeva iz povojnega obdobja. Ogledati smo si želeli še kaj, np. Baš čaršijo, kar pa smo prepustili našim do tedaj še neznanim gostiteljem.

Gostitelji so nas in druge nastopajoče iz tujine, nastanili v prijetnem hotelu Imzit Dobrina, ki je za dan in pol postal naš 'bazni tabor', če se izrazim po alpinistično. Do vseh lokacij, na katere smo bili namenjeni oz. nas so vodili gostitelji, je bil enostaven in hiter dostop. Zato ni prihajalo do časovnih stisk in je vse naše bivanje v Sarajevu potekalo mirno in brez nerveze. Morda smo prav zato suvereno opravili svoj del nastopa, ki so ga poslušalci ocenili kot povsem zadovoljivega. No, zadovoljni smo bili tudi

sami. Kadar pa je zadovoljstvo obojestransko, je pa tudi splošna ocena pozitivna.

Poslušalcem smo predstavili del repertoarja, ki ga je naš zborovodja Janez Čadež poslal g. Samu in ge. Majdi kak mesec pred našim odhodom v Bosno in Hercegovino. Na koncertu smo ga na željo organizatorjev nekoliko skrčili, vendar pa smo med prireditvijo izpuščene 'komade' zapeli zvečer po večerji, ki se je tradicionalno raztegnila v splošno druženje z drugimi zbori in predstavniki društva Cankar.

Pred koncertom, ki je bil 18. maja, za nas z nenavadno zgodnjim začetkom, smo imeli ravno dovolj časa, da smo si ogledali izvire Bosne, ki sta nam jih razkazala g. Samo in njegova soproga. Vsi smo bili navdušeni nad urejenostjo okolja, ki je že dolgo nazaj spremenjen v park, ki ga obiskuje mlado in staro. O lepoti te lokacije mi je govoril že oče, ki je še v Kraljevini Jugoslaviji služil vojaški rok v Rajlovcu pri Sarajevu, jaz pa sem lahko njegovemu navdušenju potrdil pred leti in tokrat ponovno še enkrat. Prav vsi udeleženci tega ogleda so se strinjali, da je bila izbira ogleda zadetek v polno tega toplega majskega popoldneva.

Dan po koncertu smo si ogledali še zanimivejši del Sarajeva z Zavitim stolpom in Baš čaršijo vred. Na ti dve lokaciji, vmes pa na krožno vožnjo in kratek sprehod po mestu, nas je vodil predsednik društva Cankar Asim Kulenović. Pokazal je, da je vsestranski poznavalec mesta, ki je tudi aktivno sodeloval v njegovi obrambi med žalostno štiriletno vojno v tej večnacionalni državi. Na koncu nam je skoraj zmanjkalo časa za vse ogleda in smo vožnjo ter kasnejše pohajkovanje po mestu končali pred slovenskim konzulatom, kjer smo na pločniku pred njim zapeli nekaj pesmi, kot jagodo na torti pa pustili za konec še Prešernovo Zdravljico.

Zadovoljni glede uspelega nastopa in polni vtisov smo se pozno popoldan podali proti domačim Medvodam...

Marko Koračin, predsednik Kulturnega društva Simon Jenko – Lovski pevski zbor Medvode

Gostovanje

Dolgo smo pričakovali trenutek, ko bomo odpotovali v Sarajevo. Sicer nam je vedno najljubše, kadar potujemo v Slovenijo, vendar nas je misel obiskati rojake v Bosni in Hercegovini zelo mikala.

Večina med nami je v mislih obujala slike iz prejšnjih časov, ko smo že obiskali to lepo mesto, in se spaševala, ali se je veliko spremenilo. Nekateri, posebno mlajši, pa še nikoli niso bili tam in so bili prav radovedni. Poln avtobus je krenil v soboto, 11. maja ob petih zjutraj iz Splita. Kar čudno smo se počutili, saj ponavadi potujemo celo noč, preden pridemo na cilj. Tokrat pa smo potrebovali pičlih šest ur in sploh nismo občutili utrujenosti.

V hotelu Saraj so nas ljubeznivo pričakali in namestili. Po kosilu so se nekateri sprehodili po Baščaršiji, zgodovinskem in kulturnem centru Sarajeva, drugi pa so preverili udobnost postelje.

Popoldne je prišla po nas članica Slovenskega kulturnega društva Cankar in nas popeljala na vodeni panoramski ogled mesta. Povedala je veliko zanimivega s tisto določeno dozo humorja, ki se ga naleze vsak, ki prebiva v Bosni.

Na gostovanje ob XX. Cankarjevih dnevih je SKD Cankar iz Sarajeva, povabil MePZ Triglav Split že v jeseni. Naš zbor se je vabilu z veseljem odzval in pridno vadil. To se je tudi videlo, saj je bil celovečerni koncert našega zbora vrhunec prireditve, ki je bila v Frančiškanskem mednarodnem študentskem centru na Grbavici. Poleg našeg zbora so v uvodu nastopili mladi mandolinisti, mešani zbor SKD Cankar Camerata Slovenica in mlada pianistka iz Makarske. MePZ je s štirindvajsetimi skladbami suvereno vladal na odru. Od začetka do konca so zveneli ubrano in močno in zborovodkinja Tanja tudi za trenutek ni dovolila, da bi tempo padel. Lepo jih je bilo poslušati, pa tudi gledati v novih oblekah. Publika je bila navdušena in pevec kar ni pustila z odra.

Pesem pa se je nadaljevala tudi po koncertu v avli. Domačini so nas povabili v svoje društvo, kjer so nas pogostili s pravimi čevapčiči, klobasami in najboljšimi lepinjami na svetu. Ob prijetnem klepetu in zopet pesmi je večer mimogrede minil.

Nedeljsko jutro je bilo žal deževno in zato nismo izbrali izlet na Vrelo Bosne. Na poti proti domu smo se ustavili v Jablanici in si ogledali porušen most na Neretvi, kjer se je med Drugo svetovno vojno odvijala bitka za ranjence. Našim mlajšim članom smo priredili zgodovinsko uro.

Še en postanek smo imeli na poti domov. V Mostarju smo si vzeli kar dve uri časa za ogled mesta in kosilo po lastni izbiri. Seveda – zopet čevapčiči. Zdaj jih pa nočem videti. Vsaj en mesec, razen, če bom zopet šla v Bosno.

Ana Matusinović

21. teniski Memorijal "Jan Doršner"

Titulu odbranio Nerman Fatić – član Devis kup reprezentacije BiH

Pobjedu na 21. teniskom Memorijalu odbranio je mladi član Devis kup reprezentacije BiH Nerman Fatić (TK Junior, Hadžići) u meču u tri seta 2:6, 6:4 I 6:3 protiv takođe reprezentativca Ismara Gorčića.

Fatić je ponovo osvojio prelazni pehar i nagradu od 600 KM, dvostruko više od protivnika. U konkurenciji seniorki mlada Nerma Čaluk pobijedila je u dva seta sa 6:4 i 6:4 vršnjakinju Lejlu Čolić i osvojila 400 KM, a obje takmičarke su iz kvalitetnih vogošćanskih klubova.

Prvi ovogodišnji seniorski turnir i kategorije prema kalendaru TS BiH, a koji se u kontinuitetu održava od 1993. godine, igrao se na otvorenim igralištima TA HEAD Vogošća u okviru obilježavanja tradicionalnih Cankarevih dana.

Tehničku organizaciji po povoljnim vremenskim uslovima od 27.- 28. 4. 2013. godine vodio je TK Iskra Teen, a vrhovna sudinica turnira ispred TSBiH bila je Hana Mehmedagić, prva u TSBiH sa internacionalnom ITF licencom.

Nagradni fond od 2.000 KM za osam najboljih od ukupno petnaest učesnika obezbjedili su Ministarstvo kulture i sporta KS, SD Cankar, Stambeni fond KS i Compnex d.o.o., a Juvelirnica Sofić je izradila osam posrebrjenih medalja sa siluetom grada Sarajeva dok je SD Cankar dodijelio diplome.

Prvog dana turnira članovi Počasnog odbora Memorijala Jana Doršnera (1969 – 1992.), predvođeni teniskim veteranom Halidom Bikićem, kao i članovi Upravnog odbora SD Cankar, predvođeni predsjednikom Asimom Kulenovićem, Janovi vršnjaci i prijatelji iz njihovog matičnog Skijaškog kluba Željezničar i SSBiH, te obitelj položili su proljetno cvijeće na Koševu, na grob studenta i borca slovenačkih korijena, palog na prvoj liniji odbrane grada Sarajeva.

Zoran Doršner

Utrinki s Cankarjevih dnevov v Sarajevu

„Camerata Slovenica“, mešani pevski zbor SKD Cankar Sarajevo, je imel začetku junija 2012, izreden koncert na odprtem v centru Umaga – v atriju „Pučkog otvorenog učilišta“. Po kratkem, a zelo lepem druženju s člani SKD AJDA,

smo se poslovili z „nasvidenje v Sarajevu“. Kmalu smo dobili vabilo, da bi naša vokalna skupina nastopila na Cankarjevih dnevih 18. maja v Sarajevu, kar smo z veseljem sprejeli.

In tako se je naša pevka skupina in še kakih 20 članov, ki so se nam pridružili, v petek, 17. maja napotila v Sarajevo. Pot je s krajšimi postanki trajala kar 10 ur, vendar smo se takoj po prihodu v Sarajevo napotili na „vremo Bosne“. Tam smo uživali v lepi naravi, žuborenju vodnih kapljic in sprehodu po aleji. Voda, bujna vegetacija, svež vetrič z Igmana in nedotaknjena narava ustvarjajo nepozabno doživetje. Tisto kar pa je najlepše, je sama reka Bosna, ki izvira iz nekoliko močnih kraških izvirov na nadmorski višini 492 m na področju Igmana. Flora in fauna sta bogati in specifični in tako podarita ambientu posebno vrednost.

Drugo jutro smo se napotili na ogled „Tunela spasa“ na Dobrinji. Že sam vhod je pretresljiv, ker je tam zabetonirana granata, ki je vzela šest mladih življenj na samem začetku. Nizek, mračen tunel, spomladi in jeseni poln vode, je bil rešitev za prebivalce Sarajeva, ki so hodili po hrano v vasi pod Igmanom ali pa za ranjence, ki so jih prevažali do bolnice v Sarajevu. Dolg je 800 m, gradili so ga 4 mesece in 4 dni in je živ dokaz, kako volja za preživetjem daje tudi nadnaravne moči. V tišini smo si ogledali film o gradnji tunela in granatiranju Sarajeva. To nas je močno potreslo in vse kar lahko rečemo je: Naj se nikoli ne ponovi.

Naša vodička Dina iz SKD Cankar, nas je peljala v center mesta, kjer smo si ogledali „Gradsko viječnico“, ki je danes samo težko ranjen spomenik, ker je v granatiranju zgorelo 90% njenih zakladov neprecenljive vrednosti: knjižnico, ki je hranila zgodovinsko pričevanje o BIH, pisane dokumente njene identitete. Nasproti čez Miljacko je Inat-kuća, malo dalje pa Latinski most, kjer je leta 1914 Gavrilo Princip izvedel atentat na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda- razlog za začetek 1. svetovne vojne. Preko Baščaršije smo prišli do Gazi-Husrevbegova Vakufa, znanega kot Begova džamija. Po islamski tradiciji je bogastvo, ki ga človek v življenju pridobi treba deliti s tistimi, ki ga nimajo in vlagati v javno dobro. To je naredil tudi Gazi Husrevbeg, poveljnik Bosanskega sandžaka 1521-1541 in tako je nastala najlepša sakralna islamska zgradba na Balkanu. Seveda smo popili tudi malo vode iz „česme“ na izhodu iz džamije, kar pomeni da se bomo v Sarajevo še vrnili.

Potem smo se povzpeli navzgor do Svrzine kuće- tipične muslimanske hiše z visokim obzidjem, skromna navzven, ampak lepi in bogati znotraj, ker je njihova tradicija ta, da ustvarjajo lepoto in bogato zase, ne pa za razkazovanje drugim. Vse sobe so opremljene kot dnevne sobe, razlikujejo se le po velikosti, prelepih ornamentih, blazinah na lesenih zabojih, zavesah in detajlih na zidu –lepe drage ure, pa mizice za serviranje kave. Vsaka soba ima veliko peč, ki greje prosto, segreva vodo in je povezana s kopalnico, znano kot hamam. Zvečer se na tla postavijo žimnice in tako postane spalnica.

Ker smo bili kar malce utrujeni in lačni, smo se okrepčali s čevapi pri Želji in popili kavico na „Slatkem čošetu“. Še nekaj časa smo imeli za potepanje po Baščaršiji in nakupi suvenirjev ter bosanskih dobrot in se hitro odpravili do hotela, da smo se preoblekli, ker se je ob 18. Auri že začel koncert v dvorani „Franjevačkog međunarodnog studentskog centra“. Na prireditvi so bili prisotni: predstavnik slovenskega veleposlaništva v Sarajevu, predsednik SKD Cankar, naši rojaki iz Sarajeva, naši Ajdovci in Slovenci iz Medvod.

Prvi je nastopil Lovski pevski zbor iz Medvod, ki je zapel 7 slovenskih pesmi in kot presenečenje Ružo crvena v hrvaščini. Potem je nastopila naša vokalna skupina Ajda. Bile smo polne treme, še posebno zato, ker zbor iz Medvod obstaja že 12 let, Camerata pa poje že od leta 1994 in je „zakon zase“ za celo stopničko nad vsemi zbori, kar smo jih poslušali do sedaj. Mi pojemo šele dobro leto dni. Kljub neprespani noči naše dirigentke Vesne Car, se je na koncu vse dobro izteklo. Zapele smo 7 starih ljudskih slovenskih pesmi, ki so jih peče naše matere, babice in prababice in tako tudi me prispevale k temu, da se ljudske pesmi ne bi pozabile. Nagradili so nas z dolgim aplavzom.

In „šečer na kraju“: ena in edinstvena Camerata Slovenica se je še enkrat izkazala pod mastralnim vodstvom dirigentke Melite z različnimi pesmimi, končali pa so z črnsko duhovno „Nobody knows“. Na koncu smo si izmenjali simbolična darila. Dobili smo almanaha Zore Cankarjeve in prsrčen suvenir z napisom „V spomin na obisk Sarajeva in prvi nastop za SKD Cankar, Sarajevo 18.05.2013.“ Mi pa smo jim prinesli dašek Mediterana v košari z rožmarinom, lovtrjem, vinom, oljčnim oljem, domačo marmelado in suhim sadjem. Sledila je skupna večerja v hotelu Imzit na Dobrinji, kjer smo se družili in veselili, zazvenele so pesmi vseh izvajalcev ob živi muziki in harmoniki zborovodje iz Medvod. Žal smo se ob polnoči morali posloviti, ker smo drugo jutro že zgodaj odpotovali proti Umagu, da bi se lahko udeležili lokalnih volitev, polni vtisov in nepozabnih doživetij.

Pred ogle dalom

Septembra 2013, sem pričela z učenjem dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture v Sarajevu in Kaknju.

Prihajam iz Slovenije. Sem rojena Ljubljanka in Slovenka po svojih starših.

Moja življenjska pot je povsem vsakdanja, vezana na prelomnice, ki označijo vsakega posameznika od rojstva dalje, kar je povezano s šolanjem do pridobitve univerzitetnih diplom, poroke, materinstva in opravljanja službe do upokojitve.

Vsako življenjsko obdobje na svoj način označi človeka in tako je tudi mene. Z leti so vedno bolj živi spomini, ki se navezujejo na otroštvo, ki sem ga preživela s starimi starši v Trnovem, na obrobju Ljubljane, seveda pa tudi na čas s svojima staršema, ki sta prerano preminula. Rosno mlada sem se poročila in si z možem ustvarila družino z rojstvom hčere Vesne in sina Jerneja, ki je očka dvema deklicama in tako imam sedaj zelo lepo vlogo babice.

Čas mojega službovanja se je navezoval na delo z otroki, tako v knjižnici, kakor v razredu. Ob tem sem bila svetovalka mnogim mladim bibliotekarjem. Delo z otroki sem opravljala z velikim zadovoljstvom in še večjo odgovornostjo, saj vsak učitelj s svojim vzgledom in prenašanjem zgodb preko literature poskuša vnesti strpnost, razumevanje in spoštljive medsebojne odnose. Leta 2000, sem se v ZDA prvič srečala z volentiranjem in od tedaj

dalje vseskozi delam v nevladnih organizacijah. V Društvu univerzitetnih žena in Unicefu, z aktivnostmi opozarjamo na pomoč potrebnim ljudem. Sama sem se preko misijonskega centra v Ljubljani udeležila dela v Indiji, kjer sem v majhnem kraju Schilon - SV delu pod Himalajo, dočela izkusila, kaj pomeni živeti brez vode, elektrike, zdravnika, prevoznega sredstva, kjer ljudje umirajo zaradi pljučnice in so domovi za umirajoče prepolni mladih teles. In ravno to kratko obdobje me je izjemno zaznamovalo. Seveda, pa se ne ukvarjam le s poučevanjem. Zelo rada imam glasbo in sem pela v pevskem zboru Pentakord, moji izbrani pevki sta in bosta verjetno ostali Eva Cassidy in Ditka Haberl, naj pisca še nisem izbrala, saj moje knjižne police krasi kar nekaj metrov odličnih naslovov, med katerimi so tudi pravljičice, ki sem jih brala svojima otrokoma, nečakoma, vnukinjama in mnogim generacijam otrok. Kar nekaj časa je v ospredju Umberto Eco s knjigo Ime rože. Rada imam tudi tek, rada hodim v gore, redno obiskujem Grafični bienale in seveda tako kakor vsi Ljubljanci s prijateljicami zahajam v drugi dom - Cankarjev dom.

Seveda, pa tako kakor vsi ljudje, tudi jaz berem dnevne časopise in spremljam dogodke, ki vplivajo na kakovost življenja in si zelo želim, da ob vsem napredku znanosti, voditelji držav, na vseh celinah, ljudem omogočijo človeka vredno življenje.

Ob upokojitvi, sem se odločala in izbirala ali naj krajši čas preživim v Malaviju v Afriki ali državi bližje Sloveniji. Vezano na potrebo poučevanja honorarnega učitelja slovenščine v Bosni in Hercegovini, sem se tako odločila za državo, ki me spominja na mojo mladost. Po že uveljavljenem programu, ki temelji na govorni in pisni rabi slovenskega jezika in kulture želim, da bi preko vsebin vsi udeleženci, na sproščen način občutili osebno vrednost in odliko.

Ana Pulko, prof. r.p., dipl. predmetna učiteljica SH jezika in knjižničarka

Življenje v BiH

Rojena sem na zelenem Štajerskem pri Lenartu v Slovenskih goricah, v družini Lovra in Elizabete Šuman. Imela sem še brata Lojzeta, ki je padel v drugi svetovni vojni. Kakšna pot in usoda sta me pripeljali v Bosno, tako daleč stran od rojstnega kraja, kjer živim že več kot šestdeset let

Spomin na otroštvo so sončna poletja, ko smo se podili po tratih od Perkafare do Črete, od Globovnice do Pirihove tovarne ob Velki, kristalno jasne zime, ko smo drveli na sankah in smučeh z Goriškovega brega navzdol.

Po štirih razredih osnovne šole sem nadaljevala pouk na meščanski šoli v Lenartu, toda tik pred malo maturo nas je presenetila druga svetovna vojna. Starši so o svojih izkušnjah iz prve svetovne vojne pripovedovali bratu in meni, tako da sem na začetku vojne doživljala vse skupaj boječe, vendar z otroško radovednostjo, saj je bilo zame to nekaj neznanega, novega in, zdelo se mi je, tudi zanimivega. Šele pozneje sem spoznala in doživela strahote te vojne.

Življenje je teklo naprej. Opravila sem malo maturo in naredila sprejemni izpit na učiteljskišću v Gradcu v Avstriji, ter naslednjo jesen odšla na „šolanje“. Minevala so šolska leta, vojna se je končala, jaz pa sem po vojni pridobila spričevalo o končanem učiteljskišču. Moje prvo službeno mesto je bilo v Apačah. Bilo nas je nekaj mladih na šoli, ki smo z veseljem opravljali svoje delo ob skrbnih napotkih naših starejših kolegov, od katerih smo se pravzaprav šele učili, kako je treba učiti otroke.

Med počitnicami sem se prijavila v delovno birgado, ki je v Bosni gradila progo. Naša slovenska brigada je delala po ves dan z lopato in samokolnico, vendar se je ob večerih našlo dovolj časa za druženje ob tabornem ognju. Večkrat so se nam priključili tudi mladi ljudje iz domačega kraja in jaz sem takrat spoznala brhkega in simpatičnega bosanskega učitelja Miloša. Po mojem odhodu iz

Bosne sva si še nekaj časa dopisovala, potem pa me je lepega dne s svojim prihodom presenetil v Apačah.

Kmalu sva se poročila pri Lenartu; takrat sem zapustila starše, in lahko rečem, tudi Slovenijo, čeprav sva razmišljala, da se po nekaj letih vrneva.

Življenjska pot pa naju je peljala v drugo smer. Soproj je začel ob delu izredno študirati slavistiko, jaz pa sem se pridno vadila v srbohrvaščini skupaj z učenci, ki sem jih poučevala, večkrat pa tudi oni mene. Največ preglavic pri tem so mi delali turcizmi, ki se v Bosni pogosto uporabljajo. Zaradi njih sem bila marsikdaj v čudni situaciji. Privajati sem se morala tudi na nekatere nenavadne jedi, ki jih imam danes rada i njih tudi sama kuham, nakaterim pa sem se takoj na začetku odrekla.

Dve leti sva ostala v tej prijetni bosanski vasi v Posavini, potem pa je bil soproj kot šolski inšpektor premeščen v Bilečo, kjer sva ostala tri dolga leta. Spet sem poučevala na osnovni šoli in bila ob enem ravnateljica te štirirazredne osnovne šole. Bileće se ne spominjam preveč rada, tam je bilo vse preveč kamnito, nič zelenega, česar sem bila vajena.

Večkrat smo z učenci pogozdovali puste hribe okrog mesta, in ko sem v poznejših letih potovala skozi Bilečo, sem bila prav prijetno presenečena ob pogledu na zeleno grmovje, ki je medtem zraslo. V lepem spominu so mi ostala potovanja v Dubrovnik. Takrat je v teh krajih obratovala še ozkotirna železnica in bilo je prav prijetno s „Čirom“ (tako so imenovali ta vlak) potovati v zgodnjih jutranjih urah z upanjem, da se bomo kmalu vrgli v morske valove in ves dan blodili po mestu, ogledujoč si njegove znamenitosti.

Leta 1952 sva se vrnila v Bosno in dobila službo na osemletki v manjšem mestecu Modriči. Soprog je poučeval materni jezik, jaz pa sem poučevala v nižjih razredih. Med tem sta se rodila najina sinova, Andrej v Bileći, mlajši Ozren pa v Modriči. Življenje je ob obilici vsakodnevnih problemov teklo zelo hitro, in sicer ob rednem delu in učenju, kajti tudi jaz sem začela študirati na fakulteti v Sarajevu, in sicer nemščino in srbohrvaščino.

Starša sta takrat še vedno živela v Lenartu. Ko mi je umrl oče, smo pripeljali mamo k nam v Bosno, najprej je ostajala krajši čas, pozneje pa se je za vedno preselila k nam. Med počitnicami smo odhajali k sorodnikom v Slovenijo. Midva s soprogom sva navadno obiskala še kakšen kraj v Sloveniji, večkrat sva bila v Logarski dolini, na Okrešlju, Uršlji gori, tudi na Prežihovi domačiji, na Triglavu in seveda največkrat na Pohorju. Tudi otroka sta vzljubila hribe, kajti starejši je s svojim sinom nič kolikokrat z različnih smeri „preplezal“ Triglav.

To, da je mama živela z nami, mi je veliko pomenilo, kajti v družini smo govorili samo slovensko, saj se mama nikakor ni mogla naučiti bosansko. Tako so otroci pa tudi soprog zelo hitro spregovorili slovensko, sicer bolj po „štajersko“, kakor je pač govorila babica. Imeli smo naročene slovenske dnevne časopise in otroške revije. V teh letih se je v naši skromni slovenski knjižnici nabralo, razen srbohrvaške literature, tudi določeno število slovenskih knjig.

Leta 1959 je bil soprog premeščen v Dervento za ravnatelja tamkajšnjega učiteljišča, jaz pa sem na tej šoli poučevala nemščino. Na Dervento me vežejo lepi spomini. Otroka sta zrasla, mama je bila z nami, midva s soprogom sva imela lepo službo na isti šoli. Derventa je prijeten trg ob reki Ukrini, v kateri smo se radi kopali. Živopisno okolje pa smo družinsko ali s kolegi prehodili vsevprek. Kako me je presunilo, ko smo se leta 1998 peljali skozi te kraje in sem videla same ruševine, v spominu pa so mi ostale lepe bosanske hiše. V sami Derventi sem namesto cerkve, ki je nekoč dominirala nasproti učiteljišča, videla le ruševine.

Leta 1963 je bil soprog premeščen v Sarajevo, kjer je postal svetnik v Republiškem zavodu za šolstvo. Takoj smo dobili stanovanje in se preselili v Sarajevo, jaz pa sem odstala do konca šolskega leta še v Derventi.

Ko sem prišla v Sarajevo, se je začela „dirka“ za mojo službo. Mesto je imelo veliko šol, pa tudi veliko število prosvetnih delavcev. Končno so me sprejeli na osnovno šolo, kjer sem poučevala nemščino in srbohrvaščino, pozneje pa samo nemščino. Nekaj časa so hospitalirali študenti germanistike, ki so se pripravljali za svoj poklic in so se morali udeleževati pouka. Po nekaj letih sem bila sprejeta na Filozofsko fakulteto, na oddelek za germanistiko, kjer sem poučevala do upokojitve.

Otroka sta medtem končala gimnazijo, nato se je starejši Andrej vpisal na elektrotehniko, mlajši Ozren pa na strojništvo. Življenje je teklo, ko se ozrem nazaj, zelo mirno. V bližini Sarajeva smo si zgradili majhno vikend hišo (ki je danes ni več) in uživali ob obdelavi vrta in gojenju vseh vrst zelenjave. Sadili smo veliko rož, največ vrtnic in veliko ribeza.

Kuhali smo marmelado in sokove, tako da smo jo imeli za vso zimo, pa še prijateljem smo jo podarjali.

Takoj po prihodu v Sarajevo sem se začela resno ukvarjati z metodiko tujih jezikov in učbeniško literaturo. Tako je že leta 1969 nastal nemško-srbohrvaški slovarček za učence osnovnih šol, leto pozneje pa učbenih nemškega jezika za 5. Razred osnovnih šol s priročnikom za učitelje. Vsako naslednje leto pa še za preostale razrede, vse do osmega. Z manjšimi spremembami so ti učbeniki ostali v rabi vse do pred vojne leta 1992, učbenik za peti razred pa je še nekaj let po vojni ostal v rabi. Učbenik za šesti razred je „Svetlost“, ki ga je tiskala, nagradila kot najboljšega.

Sinova sta medtem končala šole, se zaposlila in s ustvarila vsak svojo družino. Midva s soprogom pa sva se pripravljala na upokojitev. Oba sva prenehala aktivno delati v jeseni leta 1982. Naslednja leta sva veliko potovala po naši nekdanji domovini Jugoslaviji.

Rek, da „človek obrača, bog pa obrne,“ je resnica. Najprej je umrla mama, ki je

doživela častitljivih 94 let, z njo smo izgubili dobrega hišnega duha, bila je naše ognjišče in dom. Kmalu nato je umrl moj soprog, ki je dolga leta bolehal na srcu. Ostala je velika praznina, čeprav sta rasli dve mladi družini.

Dočakala sem še eno vojno, ki se je začela leta 1992 v Bosni. Ostala sem v Sarajevu s starejšim sinom, njegova družina pa je odšla, misleč, da se bodo kmalu vrnili. Žal pa so minila štiri dolga, huda leta v obleganem mestu, preden je sin prišel do svoje družine. Mlajši sin pa je bil z družino v Tuzli, kjer živi še danes. O vojni ne bom pripovedovala, edino to, da je bil Andrej dvakrat hudo ranjen, po vojni je moral biti ponovno operiran in je ostal invalid. Sedaj živi z družino v Herceg Novem in na srednji šoli poučuje tehnične predmete.

Med vojno so se Slovenci v Sarajevu organizirali v Slovensko skupnost. Leta 1993 pa je ponovno zaživelo Slovensko kulturno društvo „Cankar“. Vključila sem se v delo in še istega leta začela poučevati slovenski jezik na tečaju za odrasle. Leto dni pozneje pa smo organizirali še pouk za učence in dijake.

Poučevala sem torej od 1003. leta do 2002. leta. V tem času pa sem tudi šest let opravljala delo predsednice SKD Cankar.

Veliko pomoč takoj po vojni smo dobili od Ministrstva za šolstvo Republike Slovenije in sicer učbeniško literaturo, potrebne napotke in nasvete za pouk. Učenci so ob sobotah z veseljem obiskovali dopolnilni pouk in tudi uspevali, saj so z likovnimi in literarnimi prispevki nekaj let sodelovali na razstavah «Otrok in umetnost» v Mariboru, kjer je nekoliko njih bilo nagrajeno s knjigami in pohvalami.

Želeli so tudi urediti svoje glasilo, ki so ga poimenovali «Planinček». Do junija 2002. leta je izšlo 32 števil. Ko je Ministrstvo za šolstvo razpisalo natečaj za šolska glasila učencev v tujini, so naši učenci dobili prvo nagrado in sicer šestdnevno potovanje po Sloveniji, ki je bilo zelo prijetno in nepozabno.

Rada bi dodala še to, da sem z voljo in veseljem opravljala poklic, ki sem si ga v življenju izbrala. V teh letih, (86 jih imam) pa sem se nekoliko «upočasnila». Vendar pa se rada družim s prijateljicami, veliko še berem in se sprehajam. Pogosto pa potujem v Maribor, saj tam so moje korenine.

Ana Šuman Božanović

Savez slovenskih društava u BiH „Evropa zdaj“

Uspješne četiri godine postojanja

Da se malo vratimo unazad: 22. 1. 2010. godine u Sarajevu u prostorijama Hotela Grand održana je osnivačka Skupština Saveza slovenskih društava u Bosni i Hercegovini »Evropa zdaj«.

Ciljevi osnivanja Saveza su: zastupanje interesa, afirmacija potreba u javnosti; stvaranje uslova za realizaciju potreba i interesa članova; njegovanje istorije, jezika, književnosti, umjetnosti, tradicije i običaja slovenskog naroda; koordinacija djelatnosti članova radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva očuvanja slovenskog kulturnog identiteta u BiH; realizacija zajedničkih kulturnih, društvenih, humanitarnih i drugih projekata; razmjena ideja i pozitivnih iskustava u vezi realizacije projekata u cilju obogaćivanja njihovih rada; aktivno uključivanje pripadnika mlade generacije u rad članova preko zajedničkih projekata; pomoć članovima Saveza, a na njihov zahtjev, prilikom nastupa prema konkursima i projektima Republike Slovenije, Evropske unije, domaćih i međunarodnih organizacija u zemlji i inostranstvu.

Potreba za zajedničkim djelovanjem u nekim aspektima rada društava razlog je ove ideje, a u želji jačanja djelovanja i uticaja, međusobne saradnje i dosezanja određenih ciljeva. Da bi lakše i brže išli ka navedenim ciljevima potrebno je za početak razvijati međusobnu komunikaciju, saradnju i povjerenje, ne samo zajedničkim projektima, već i stalnim susretima i izmjenjivanjem iskustava. Članovi Saveza su po važećim propisima BiH registrovana društva, čija je osnovna djelatnost poboljšanje položaja građana slovenskog porijekla i očuvanje slovenskog kulturnog identiteta u BiH. Savez se zasniva na načelu međusobnog povjerenja i solidarnosti i prilikom tumačenja odredbi Statuta vezani su tim načelom. Savez je apolitična organizacija.

Osnivačka Skupština je bila samo početak, a mi polako ostvarujemo ono što želimo, ono što je zacrtano, a kao prioritet se postavlja međusobna komunikacija. Činjenica da Savez djeluje kroz Skupštinu, a da su njegova izvršna tijela projektne grupe, govori u prilog potrebi da se komunikacija, susreti, podigne na najviši mogući nivo. Ubijedeni da

će ostvarivanje pomenutoga biti temelj na kojem će se dalje razvijati saradnja ne samo među društvima Slovenaca u BiH, već i sa drugim društvima i nacionalnim najinama, nevladinim organizacijama, a što će u konačnici imati za rezultat artikulisanja Slovenaca na ovim prostorima kao respektabilnog faktora društveno – političkog života i etabliranje R. Slovenije kao evropske zemlje bitne za razvoj ovog područja i osvjedočenog prijatelja BiH još jednom ponavljamo:

Savez radi u cilju svestranog razvoja saradnje svojih članova; obogaćivanja njihovih programa rada; koordiniranja određenih aktivnosti; pokretanja zajedničkih projekata unutar Saveza kao i sa drugim nevladinim organizacijama i institucijama u BiH, R. Sloveniji i EU; potpunijeg ostvarivanja saradnje sa R. Slovenijom i sličnim slovenskim nevladinim organizacijama u svijetu; međusobne koordinacije i pomoći članovima prilikom prijavljivanja na konkurse EU, te zajedničkog učešća članova na drugim kulturnim i poslovnim projektima i konkursima; kao i saradnja sa svima onima koji djeluju u skladu sa pomenu-tim.

Zašto ovo pominjem? Pa evidentni su rezultati postignuti u protekle četiri godine: održano je ukupno 20 sastanaka (od toga pet dopisnih sjednica) ove godine tri sastanka i dvije dopisne sjednice.

S uspjehom su organizovani Susreti djece dopunske nastave slovenskog jezika (četiri susreta), od 2011. godine organizuje se i Logorovanje djece slovenskog porijekla (tri susreta), a tu su i Smotre horova od 2012. godine (dva puta). Za iduću godinu je predloženo organizovanje likovne kolonije, za početak, u Tuzli, što bi bio novi projekat Saveza.

Dosadašnja iskustva su pokazala da nam komunikacija još uvijek nije na nivou i da je to do sada, najveći problem uspješim organizacijama. Uz sve objektivne probleme vezane za sve manje sredstava koje se dobiju iz Urada za Slovence u zamejstvu in po svetu Vlade R. Slovenije ili iz drugih izvora, sve rijeđe donacije i sponzorstva, te nažalost, smanjivanje članstva s obzirom na starost, ipak se teško oteti utisku da se dosta toga može uraditi i sa malo više volje.

Teme kojima su se bavili prisutni na sastancima bili su vezani za projekte, njihovu što bolju organizaciju i razmatranje izvještaja ostvarenih zadataka. Generalno, može se reći da se uglavnom sve odvija s uspjehom uz manje probleme, koje vjerujem, da će vremenom, a posebno iskustvom, biti prevaziđeni. Prisustvo na sastancima je dobro, mada se u kvalitetu aktivnosti vidi razlika i gotovo po pravilu neprisustvovanje uvijek istih predstavnika društava – Prijedora i Viteza. Uz to Slovenska skupnost iz Sarajeva nikada nije pristupila Savezu.

Nastojalo se sastancima i susretima djece i horova obuhvatiti što više gradova u BiH, da Savez bude prisutan svugdje gdje su prisutni i Slovenci, ali stalo se na stanovište da organizatori trebaju biti oni koji imaju ljudski i drugi potencijal, jer je tako i kvalitet najbolji.

Savez je podržao kandidaturu Jožefa Špringera, a koja je i prihvaćena, pa je sada član Sveta Vlade R. Slovenije za Slovence po svetu kao predstavnik slovenskih iseljenika koji žive u BiH.

Savez je u više navrata pokrenuo akciju da se društvima koja nemaju sredstava obezbijedi od slovenskih preduzeća u BiH materijalno – tehnička sredstva – nekih rezultata je bilo, ali smo ove godine akciju obnovili.

Savez je napravio i spisak nezaposlenih Slovenaca u BiH, ali na žalost to nije dalo rezultate.

Novi ambasador R. Slovenije u BiH Istog Grmek obećao je angažman na boljoj saradnji i sa Slovenskim poslovnim klubom u BiH – Sarajevo.

Angažmanom Saveza organizovana je i škola dopunske nastave u Kaknju i dopinjeli smo angažmanu profesionalnih učitelja za dopunsku nastavu djece slovenskog porijekla u BiH.

Savez je bio aktivan i u rješavanju problema nastalog u Zenici smrću tadašnjeg predsjednika.

Na žalost projekat „virtuelne biblioteke“ iako je proveden i svi su dobili potrebne soft-

vere za rad, nikada nije zaživio među društvima i samo je SD Cankar do kraja unio sve knjige onako kako je predviđeno projektom.

Savez je podržao kandidaturu Marije Grbić u Vijeće nacionalnih manjina BiH.

Iako je Savez pokušao preko Eurourada ostvariti još neke projekte, do toga, na žalost, nije došlo.

I ove godine na sastancima se uglavnom raspravljalo o projektima: njihovom pisanju, izvođenju i na kraju usvajanju izvještaja o izvršavanju projekata.

Ove godine sjednice su održane: 1. 2. 2013. godine - dopisna sjednica i pošto je bila prva, a njeni zaključci i zadaci su pokrivali cijelu godinu, sa Dnevnim redom:

1. Usvajanje zapisnika sa prošlog sastanka
2. Usvajanje Izvještaja o radu i Finasijskog izvještaja za 2012. godinu:
 - Eurourada
 - Saveza
 - Susreta djece u Prijedoru
 - Taborovanja u Kaknju – Bočica
 - Susreta horova u Tuzli
3. Usvajanje Plana i programa rada i Finasijskog okvira za 2013. godinu:
 - Eurourada
 - Saveza
 - Susreta djece u organizaciji Tuzle
 - Taborovanja u organizaciji Zenice
 - Susreta horova u organizaciji Sarajeva

4. Razno - Vezano za ovu tačku želim sve vas da obavijestim, a posebno nosioce projekata da će provodjenje i neprovođenje projekata, odnosno kvalitet njihove realizacije biti apsolutna odgovornost i dužnost nosioca projekata i pred Savezom i pred Uradom.

U Doboju je 10. 4. 2013. godine bio sljedeći sastanak, a riječ je bila o još jednom o godišnjim dokumentima za 2012. godinu – Izvještaj o radu i Finasijski izvještaj i planiranje budućih aktivnosti.

U cilju racionalnijeg korištenja sredstava, ali uprkos svemu potrebi izvršavanja preuzetih obaveza Savez slovenskih društava u BiH „Evropa zdaj“ je 1. jula održao i dopisnu sjednicu na kojoj su usvojeni zaključci o prihvatanju izvještaja sa Susreta djece dopunske nastave u Fojnici i Logorovanja djece na Boračkom jezeru.

Nastojalo se i dalje uštedjeti, pa je odlučeno da se u Sarajevu 4. 10. 2013. godine održi sastanak Saveza tokom zvanične posjete BiH Janka Vebera, predsjednika Državnog zbora R. Slovenije sa privrednom delegacijom BiH, a koji se susreo i sa predstavnicima slovenske manjine u BiH. Tada se razgovaralo i o projektima za 2013. godinu.

Važno je na kraju ponoviti da su zadaci i plan za 2013. godinu ostvareni, te da je Savez počeo polako da zaživljava i dobija svoje konture. Još uvijek se treba poraditi na međusobnoj komunikaciji, jer je ona i uslov kvalitetnog ispunjavanja preuzetih obaveza.

Sanja Bogdanović

Eurourad BiH

Sodelovanje z zvezo »Evropa zdaj«

V letu 2012 je bilo malo aktivnosti Eurourada. Eden od razlogov je ta, da je bila koordinatorica na porodniškem dopustu in drugi, da je bil zelo slab odziv društev na predloge za projekte Zveze. Koordinatorica je vsaj dvakrat vabila društva na sodelovanje (aprila in julija). Žal se sestankov Zveze ni mogla udeležiti, ampak je bilo vsakič omenjeno, da so društva vabljeni na sodelovanje. Razen SKD Cankar in Društva Slovencev „Triglav“, ni bilo iniciative. Za omenjeni društvi je koordinatorica pisala posamezne projekte (ne v okvirju Zveze).

Konec leta, je koordinatorica začela pripravljati tri projekte za Zvezo - za razpis Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu (tabor, srečanje učencev dopolnilnega pouka, srečanje pevskih zborov).

Na začetku leta je koordinatorica napisala 5 projektov za Društvo „Triglav“ za razpis Ministrstva za šolstvo in kulturo Republike Srbske za leto 2012 (1. Jezik i kultura kao nasljeđe prošlosti za ljepšu budućnost, 2. Razmjena kultura viđena objektivom i kistom, 3. Knjiga srpskih i slovenačkih pisaca, dvojezično izdanje pod naslovom “Ključ za dvije brave“, 4. Promovisanje kulturne različitosti kroz horske aktivnosti u BiH i Sloveniji i 5. Slovenački dan u Slatini). Vsi projekti so bili uspešni. Koordinatorica je tudi pisala poročila za realizirane projekte Društva »Triglav« v letu 2011.

BIFC – Sklad za spodbujanje kulture na Balkanu – SKD Cankar je zaprosil za pisanje projekta s partnerjem Društva Bistrica ob Sotli, gostovanja enega in drugega društva v BiH in Sloveniji, v okviru katerih bi bili organizirani kulinarčni dogodki, izdaja CD, zloženik itn. – ostalo je, da se definirajo dejavnosti in financiranje.

Za isti Sklad, je koordinatorica pripravljala projekt za Društvo „Triglav“ pod delovnim imenom „Mi ne poznamo meja“, v katerem bi bili partnerji Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto in slovenska društva iz Srbije, Makedonije, Hrvaške in Črne gore, ter BiH. Projekt ima 3 komponente: 1) Delavnica: ples, igre, pesmi – Društvo Triglav in DRPD Novo mesto, 2) glasbeno-lutkovne delavnice – Društvo Triglav in DRPD Novo mesto in 3) Kviz za otroke “Koliko poznamo našo Slovenijo” - Društvo Triglav in vsi partnerji.

Za dva oddana projekta v letu 2011, na razpis za čezmejno sodelovanje smo obveščeni, da nista bila uspešna.

1 – Music without borders (Glazba brez meja) – BiH in Črna gora: glavni vlagatelj SKD Cankar in drugi KUD Boka

2 – Ethno for you (Etno za vas) – BiH in Hrvaška:– Društvo „Triglav“ kot partner na projektu s Turistično or-

Izborna Skupština

U Sarajevu je 9. 11. 2013. godine održana Izborna skupština Saveza slovenskih društava u BiH “Evropa zdaj” i za predsjednika je izabran Darko Mijatović, a za podpredsjednicu Sanja Bogdanović. Za članove Nadzornog odbora izabrani su: Ina Bartula, Dragica Tošić i Lučano Kaluža.

Zahvalilo se na radu i zalaganju starom rukovodstvu i poželjela sreća u radu novoizabranim.

Sjedište Saveza je preseljeno u Banja Luku.

Prisutne je u ime ambasade R. Slovenije u BiH pozdravila Lidija Žumer -Pršić, administrativni ataše - konzularno područje ambasador R. Slovenije u BiH, Sarajevo.

*Sa jednog od prvih
sastanaka Saveza iz
Prijedora*

ganizacijo BL in partnerji s Hrvaške – v posredovanju Euroreda Hrvaška).

Koordinatorica se je avgusta udeležila sestanka s Petro Aničić (Eurored Hrvatska) v Reki. Izmenjane so izkušnje in še enkrat poudarjena pomembnost sodelovanja med društvi, ne le v posamezni državi, ampak tudi med državami.

Skozi vse leto leta je bila koordinatorica zadolžena tudi za zbiranje informacij glede potencialnih EU fondov.

V letu 2013 je prijavljen projekt „Eurourad BiH“ s cilji:

- 1) Povezovanje z glavnimi akterji pri delu na projektih za EU fonde in predstavljanje Eurourada BiH pri njih
- in
- 2) Udeležba na seminarjih in delavnicah v zvezi s pripravo in pisanjem projektov
- 3) Zbiranje informacij o potencialnih EU fondih
- 4) Izbira, priprava in prijava 1-3 projektov

Z odločbo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, št.180/13, projekt Eurourad BiH“ 2013, glede na pretekle rezultate ni izpolnjeval ciljev/namena razpisa.

Čeprav v letu 2013 niso bila odobrena sredstva za delo koordinatorja, so se aktivnosti pri pisanju projekta nadaljevale. Koordinatorica je za potrebe Zveze napisala sledeče projekte:

- Redno delovanje Zveze „Evropa zdaj“
- 14. srečanje učencev dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture
- Drugi tabor otrok slovenskega rodu v Bosni in Hercegovini
- Srečanje slovenskih pevskih zborov v Bosni in Hercegovini

Koordinatorica je tudi nadaljevala z izobraževanjem. Ona se je izobraževala za pripravo in pisanje projektov tudi po prenehanju financiranja s strani Urada (tečaj je organiziralo »Udruženje za upravljanje projektima BiH« www.uup.ba v trajanju 4,5 mesecev, opravljen je izpit in pridobljen je certifikat IPMA nivo D – Mednarodno društvo za upravljanje s projekti).

Od meseca oktobra 2013, koordinatorica nadaljuje s ciklusom izobraževanja in usposabljanja.

Ana Marijanović

Vijeće nacionalnih manjina BiH

Obiman rad uprkos teškoćama

Tokom 2013. godine Vijeće nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine je radilo u tehničkom mandatu, do septembra, a u novom sazivu od oktobra, jer je Odluka o imenovanju članova donesena 23. jula 2013. godine, a konstituirajuća sjednica VNMBiH je održana 18. 9. 2013. čime je započet rad VNM BiH u novom sazivu.

Za predsjedavajućeg VNMBiH, izabrana je Tihomira Knežiček, a za prvog zamjenika predsjedavajućeg, Andrija Svatok.

Od 18. 9. 2013. godine održane su tri sjednice na kojima se raspravljalo o aktuelnoj problematici rada VNMBiH, prvenstveno o izvještajima o radu za period do konstituisanja novog saziva, prijedlozima sadržaja Poslovnika, inicijativama za izmjene i dopune Odluke o osnivanju VNMBiH, o upućivanju upita prema institucijama koje su nadležne za problematiku nacionalnih manjina, budžetu za rad, statusu aktivnosti izrade „Strategije za rješavanje pitanja nacionalnih manjina u BiH“, web prezentacije, pritužbama i inicijativama koje su došle od strane pripadnika nacionalnih manjina u BiH.

Pripremljen su prijedlozi odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju i Odluke o imenovanju članova VNMBiH ("Službeni glasnik BiH", br. 60/13)

Upućen je zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH kojim se traži informacija o učešću predstavnika nacionalnih manjina na Lokalnim izborima 2012. godine i informacije o izabranim predstavnicima nacionalnih manjina.

Upućena je sugestija Ministarstvu civilnih poslova BiH da otvori poseban grant za dodjelu finansijskih sredstava za 2014. godinu za nacionalne manjine, koji bi bio namijenjen za podršku rada udruženjima nacionalnih manjina u BiH.

Upućena je sugestija specijalnom predstavniku Evropske unije u BiH da predstavnike nacionalnih manjina uključi u pregovore u vezi s provođenjem presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Sejdović i Finci protiv BiH.

Razmatrana je inicijativa za dopunu poslovnika oba doma Parlamentarne skupštine BiH po kojoj bi VNMBiH moglo da bude ovlašteno predlagatelj zakona u oblasti koja tretira pitanja nacionalnih manjina. Upućen je zahtjev Sekretarijatu zajedničke službe za dostavljanje finansijskog plana budžeta za rad VNMBiH za 2013. i 2014. godinu jer postojeća raspodjela budžeta onemogućit će realizaciju planiranih aktivnosti u ovoj godini.

VNM BiH pokrenulo je inicijativu da se pripremi izvještaj o trenutnom stanju i položaju nacionalnih manjina koju članovi predstavljaju, na čemu će se raditi tokom 2014. godine.

Polazeći od preuzetih obaveza, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, kao nadležno za saradnju s nacionalnim manjinama, zajedno s Misijom OSCE-a u BiH, a uz podršku VNMBiH i entiteta, pokrenulo je aktivnosti na izradi „Strategije za rješavanje pitanja nacionalnih manjina u BiH“. Zajednički cilj navedenih institucija i tijela je da pruže sveobuhvatnu zaštitu, očuvanje, poštovanje i razvoj etničkog, kulturnog, jezičkog i religijskog identiteta nacionalnih manjina i da uspostave efikasno učešće i predstavljanje nacionalnih manjina na državnom, entitetskom i lokalnom nivou u BiH.

Jedan od zaključaka sastanka Izvršnog Odbora za izradu Strateške platforme koji je održan u Banja Luci 24. 4. 2014. godine je, da članovi VNM BiH, entiteta, udruženja i druge zainteresirane strane analiziraju radni dokument Strategije i svoje komentare dostave do 30. 5. 2014. Sve pristigle komentare će analizirati eksperti koji rade na izradi Strategije i Izvršni Odbor i neke od njih ugraditi u konačan tekst.

Marija Grbić

Vijeća nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine

Nažalost bez promjena u statusu i organizaciji

Na osnovu odredaba Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji BiH, (Službene novine FBiH br: 58/08), te Odluke o osnivanju i imenovanju članova Vijeća nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine koju su usvojili oba doma Parlamenta FBiH (Službene novine FBiH br: 79/09). Nakon obavljene proceduru predlaganja i izbora, propisane od strane Ministarstva pravde FBiH, imenovani su članovi VNMFBiH, što je potvrđeno i u Domu naroda i Zastupničkom domu PFBiH. Konstituirajuća sjednica VNMFBiH održana je 15. 2. 2010. godine.

U 2013. godini VNMFBiH, održalo je osam sjednica.

Nakon skoro četiri godine od konstituisanja Vijeća nisu se stekli osnovni uslovi za rad. Ova činjenica, kao i u prethodnom izvještajnom periodu, predstavlja ozbiljnu prepreku za djelotvoran rad i funkcionisanje Vijeća.

I u 2013. godini VNMFBiH se najviše bavilo problemima vezanim za osnovne uslove rada – obezbijevanjem sredstava za rad, izmirenjima troškova putovanja i naknadama članovima VNMFBiH, tehničkog i poslovnog sekretara, te tehničkim uslovima rada – kompjuter i slično.

Aktueliziranje starih problema je dalo rezultate te su određene dvije osobe koje će voditi zapisnike i stručno pratiti rad VNMFBiH, a jedna u svojstvu administrativno - tehničkog sekretara (to je funkcionisalo privremeno), dogovoreno je da će se memorandum koristiti kao i do sada, rješavanje pitanja upotrebe pečata je u toku, završeno je pitanje protokolarnog broja, kreirana je službena e-mail adresa, izrađene su legitimacije, dok su izrada web adrese i predstavljanje VNMFBiH na zvaničnoj web stranici PFBiH u toku realizacije.

Uprkos tome, Vijeće je sjednice održavalo u skoro punom sastavu i nastojalo, da u okvirima datih mogućnosti, svojim radom i inicijativama doprinese poboljšanju položaja nacionalnih manjina u FBiH, te participira u radu brojnih radionica, seminara i savjetovanja u organizaciji vladinog i nevladinog sektora, te domaćih i međunarodnih organizacija.

Predstavnici VNMFBiH prisustvovali su i učestvovali: OSCE-a izrada strategije BiH u sedam oblasti (Ekonomska, socijalna i kulturna prava, Očuvanje i razvoj kulturne baštine nacionalnih manjina, Obrazovanje nacionalnih manjina, Pristup nacionalnih manjina medijima i informacijama, Političko učešće nacionalnih manjina, građanska i politička prava i Prekogranična saradnja), Susretima vezanim za ljudska prava i izradi Izvještaja o stanju ljudskih prava u BiH - pokrovitelj Ministarstvo za ljudska prava i izbeglice BiH, te radionci CCI vezano za saradnju nevladinog i civilnog sektora i vladinog sektora; Okrugli sto: "Društvenopolitička participacija nacionalnih manjina u BiH" – suorganizaciji Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo i Delegacije Europske unije u BiH i Ureda Specijalnog predstavnika Europske unije – EUSR; Konferencija: Preporuka Ekspertne grupe - Preporuke za promjene Ustava FBiH – organizator USAID i Američka ambasada; Radionica: "Ustavna zaštita i politička participacija građana/ki kao nosilaca individualnih prava" i Interaktivna radionica: „Nevladin sektor i novinari“ - „Reforme ustava na državnom i entitetskom nivou“ - organizator Evropski istraživački centar (EIC) Internacionalni centar za medije iz Berlina i Pakt za stabilnost jugoistočne Evrope - Njemačka; Konferencija: „Manjine i mediji na zapadnom Balkanu“ - organizator - Media plan institut; Konferencija: "Unapređenje ljudskih prava i zaštite manjina u Jugoistočnoj Evropi" - "Saradnja i koordinacija tijela koja se bave promocijom i zaštitom prava nacionalnih manjina u BiH" – organizator Regionalni zajednički projekat Evropske unije i Vijeća Evrope; Interaktivna radionica: „Nevladin sektor i novinari“ - „Popis stanovništva u BiH – ključni problemi“, javna debata: „Ustav BiH kao generator korupcije“ i zasjedanje stručne radne grupe o temi: "Ustavna zaštita i politička participacija

građana/ki kao nosilaca individualnih prava" - organizator Evropski istraživački centar (EIC); gostovanje članova Slavke Ćurić i Tomislava Krzyka u CIK- u i Tomislava Krzyka u emisiji radija FBiH o ljudskim pravima. Uz to VNMFBiH je ugostilo Jakoba Fincija koji je govorio o svemu što je predhodilo, uzrocima i posljedicama presude iz Strasbura.

Da ne bi došlo do propusta, napomenuto je da su svi dosadašnji materijali (Plan rada za 2013. godinu, Finansijski plan za 2013. godinu sa dugom za 2010., 2011. i 2012. godinu) na vrijeme dostavljeni svim relevantnim institucijama i pojedincima u FBiH ove godine i VNMFBiH je ušlo u budžet za 2013. godinu i dobilo svoj ekonomski kod, ali odobrena sredstva nije i iskoristilo, a za šta nije bilo razloga.

Tako su Komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda oba doma PFBiH podržale inicijative Austrijsko – njemačke zajednice i Etnografskog udruženja ruske, rusinske i ukrajinske nacionalne manjine, te predstavnika Rumuna koji, shodno Zakonu o zaštiti prava nacionalnih manjina FBiH žele da participiraju u radu VNMFBiH.

Pitanje, odnosno imenovanje novih članova još nije stavljeno na dnevni red. Predstavnici pomenutih nacionalnih manjina koji su zatražili ulazak u članstvo VNMFBiH u međuvremenu, dok se ovi problemi ne riješe, povremeno su učestvovali radu bez prava glasa.

Članovi komuniciraju i sa ambasadama zemalja koje imaju svoje predstavnike u ViNMFBiH.

Razmatrali su se i problemi vezani za Popis stanovništva 2013. godine, kao i lošim stranama Izbornog zakona, čije odredbe treba mijenjati, VNMFBiH je od svog nastanka insistiralo na dosljednoj primjeni Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina FBiH, posebno člana 17.

Reagovalo se na žalbu pojedinih pripadnika nacionalnih manjina čija su prava bila povrijeđena. Razmatrao se i problem obezbjeđivanja knjiga i školskog pribora djeci romske nacionalne manjine. Zaključeno je da je potrebno zatražiti odgovore Kantonalnih ministarstava obrazovanja o navedenom pitanju koja VNMFBiH ni prošle godine nije dobilo.

S obzirom na uslove u kojima je radilo VNMFBiH, teško je govoriti o rezultatima, jer još uvijek, dio više puta pomenutih problema, nije riješen, a najakutniji su sredstva za rad i naknade i putni troškovi članovima VNMFBiH. Istovremeno, činjenica da nisu odobrena sredstva za angažovanje stručnjaka – eksperata vezano za pravnu i finansijsku problematiku, onemogućilo je VNMFBiH adekvatnije i potpunije učešće u radu domova PFBiH i pojedinih komisija.

Edukacija

SD Cankar kao promatrač na izborima

Samo Čolak, Neven Modic i Sanja Bogdanović pohađali su tokom 2013. seminar u cilju edukacije njih kao posmatrača na predstojećim izborima u oktobru 2014. godine i dobili potrebne licence za "trenera".

Program edukacije posmatrača izbornog procesa iz reda nevladinog sektora, a u kojem je učestvovalo i nekoliko članova Društva, počeo je 2013. godine. Razlog uključenju je bila prepoznata potreba za jačim angažovanjem civilnog društva u oblasti izbora i izbornog procesa, potrebi kvalitetnog obrazovanja i dobrog organizovanja, kako bi aktivnim učešćem u ovom važnom segmentu doprinjeli daljoj demokratizaciji društva i posebno izbornog procesa.

Program je bio prepoznat od strane Vijeća Evrope, Venecijanske komisije i Centralne izborne komisije, ali i drugih međunarodnih organizacija i vlada kao vrlo kvalitetan i neophodan. Ideja će biti realizirana u formi projekta pod (radnim) nazivom "Democracy Watch" u periodu 2013 – 2016. godina.

Program se odvija u dvije faze:

- **Prva** su aktivnosti koje će se voditi zaključno sa opštim izborima 2014. godine do kada će se kompletirati aktivnosti na teoretskom obrazovanju predstavnika nevladinog sektora u ukupnom broju od oko 300 osoba (2013. godine već je educirano oko 130) njihovim organiziranjem, opremanjem i pružanjem materijalne i finansijske podrške za posmatranje opštih izbora u oktobru 2014. Praktičnim sudjelovanjem na izborima, ova grupa bi zaokružila teoretski i praktični dio educiranja te postali «treneri» koji će imati važnu ulogu u drugoj fazi. Uporedo sa ovim, planirane su aktivnosti oko obezbjeđivanja pravnog okvira i kriterija, kako u organizacijama - partnerima u ovom projektu, tako i u nadležnim institucijama (CIK) za buduće nesmetano akreditiranje izbornih posmatrača u izbornom procesu.
- **Druga** predstavlja nastavak aktivnosti zaključno sa lokalnim izborima 2016. godine kada najveći dio treba biti implementiran uz pomoć pomenute grupe «trenera» iz prve faze, odnosno nevladinih organizacija iz kojih dolaze. Organizacije i «treneri» će imati svu podršku (uključujući i finansijsku) u aktivnostima u kojima će oni educirati dodatni broj posmatrača iz njihovih organizacija, odnosno sredina iz kojih dolaze. Namjera je da ova grupa od oko 300 trenera educira i certificira od 4.000 do 5.000 posmatrača. Uporedo sa ovim planirane su aktivnosti uspostavljanja regionalnih centara, funkcionalne informatičke infrastrukture, i efikasne komunikacije i načina izvještavanja.

S. Bogdanović

PRIČE MOG DJETINJSTVA

Čitam u udžbeniku: „Sat je sprava za mjerenje vremena. Postoje sunčani, pješčani, vodeni i mehanički satovi. Svi oni mjere vrijeme.“

Ih, kao da sam ja to o satovima znala sa svojih četiri godine. Čudno, ljudi kažu da se čovjek ne sjeća svojih četiri godine kad odraste, ma čista izmišljotina.

Dobro se sjećam, za te vodene, sunčane ...satove nisam nikad ni čula kad sam imala četiri godine, a još manje vidjela...ali opet sam sigurna da mi ne bi niti bili zanimljivi kao oni obični, jer ne znaju govoriti.

Zar sat govori? Pa, naravno!

Tik-takali su na sav glas i još mahali onim svojim nejednakim ručicama, tako da sam morala istražiti – Kako to rade?

Nešto je tu bilo čarobno, i to je moj tata dobro znao, pa mi je dao svoj stari ručni sat da sve istražim. (Sad znam da mi je to omogućio, misleći, da kad vidim šta je unutra i moja znatiželja će nestati...što naravno nije uspjelo.)

I tako, vrtila sam ručice tog sata, a na drugoj strani su šaputati kotačići. Oslanjali su se jedan na drugoga, gurkali, jedan veliki i još jedan manji, „pa još treći, najmanji, je pomagao...

- TIK ! Hajde ,hajde gurni me...
- TAK ! Ma, šta bi ti bez mene...
- TI-TIK!Čekajte mene...ti- tik...

I tako unedogled,,dok ja guram ruke sata na drugoj strani. Kad prestanem i kotačići stanu, ušute se...

A onaj sat na komodi sam priča ...i sam pomjera ruke ! Kako?!

Pitam ga :

-Kako ti to radiš?

-Tik ! Šta te briga!? ...Tak! E, baš neću da ti kažem!

Otvaram ladice na komodi, pravim stepenice za svoja mala stopala...

- Stižem, stižem...pa ćeš mi šapnuti...

- Tik..e , baš neću!

- Onda ću sama vidjeti!
- Pružam ruku.
- Sad si moj! Govori!
- Tik-tak! Tik –tak! – sat više u mojoj ruci.
- Znam gdje tata drži odvijače!
- E sad ćemo vidjeti kako ti to govoriš i pomjeraš ruke! Gdje li je taj mali čovjek što me izaziva?
- I krećem u istraživanje odvijačem.
- O ne ! Opet je dohvatila sat! To stvarno mora prestati! – grmi mamin glas.
- Ali, mama...
- Pusti joj sad, gotovo je, ...neka sad vidi, valjda će jednom prestati !
- Eh, ti joj sve pušatš,pa dao si joj i svoj sat....pa nije prestala!

Dok se mama i tata dogovaraju o mom odgoju, ja sretno gledam u kotačiće koji sami polako gurkaju jedan drugoga i ruke mašu...ali nema onog malog bezobraznog glasića....Da se nije ispod tih kotačića skrio!? ...Opet mi je pobjegao....Sigurno je patuljak –čarobnjak! Sad u nekom drugom satu sjedi i smije mi se....

Ma , sigurno je u onom naninom na polici!

Da sam ja čarobnjak, bez dvojbe bih tamo življela!...Eh, kakav je to sat!

Smješten u tamnocrvenu kutiju, kao veliki dvorac, vrhovi mu sjajni, zlačani....pa kupola na vrhu! Blještava...zvoneća...

Ali kako doći do njega?

Nana svoj sat drži visoko na ormariću sa policama i ne da mi ga ni pogledati, a ne da bih ga dotakla!

To je taj ! Patuljkov dom !

Molim nanu.

- A da mi ga daš,...samo da pogledam
- Sat ko sat! Ne može, razbit ćeš mi ga!
- Neću nanu, samo da pogledam !
- Razbit ćeš, pa na rani sabah neću se moći probuditi.
- Ja ću te nano buditi,samo da vidim sat!
- Bježi, ne dam!

I tako to traje, ja molim, umiljavam se, to mi kod nane uvijek uspjeva...ali ne i za sat. Ne da mi!

Mama je zadovoljna, druge satove sam ostavila na miru. Tata likuje, misleći da je njegova odgojna metoda da mi dozvoli da otvorim sve saticu u kući zadovoljila moju znatiželju. Često mami govori:

- Eto vidiš, vidjela, pa prestala...a ti bi galamila i prijetila....ne ide to tako sa djecom ... Patuljak iz naninog sata ne da mi mira. Čim me vidi, započne:
- Ja sam gore...ne smiješ me dirati...tik,tik- tak ..ne možeš me dohvatiti!
- Ma, smijem, ali neću!
- Ha, ha, ne smiješ...ne možeš....Ha!

I opet počinje moje umiljavanje i moljkanje nani ...bezuspješno.

Crveni dvorac stoji visoko na polici, patuljak u svojoj kućici mi se smije...

- Ne možeš...ne smiješ...tik- tak, hi, hi, hi ...

Baš nekako s proljeća, mama je rodila mog malog bracu. Rekli su mi da ću sad imati druga za igru..ali on ne zna ništa! I ne govori, samo plače, sjedi mami u naručju, krilu...još sam sad izgubila i svoje mjesto! Guram se, ali ne ide...braco treba mamu više nego ja,...pa i moju tetku...,a i tatu...,pa i nanu...

Ja sam sad velika seka, sad mogu sama, a braco ne može!

Sama sjedim u velikoj naninoj sobi. Iz druge sobe se čuju glasovi...tepaju i brinu se o braci...Te daj mu ovo, te daj mu ono,,,,te....

-Šta je mala? Sama, a ? Ne gledaju tehi,hi, hi...

Patuljkov glasić se javlja iz svoje čarobne kućice.

- Tik-tak, mala –sama...!
 - Pa šta , ja sam sad velika!
 - Ha ,ha...velika? A ne možeš do mene? Mala, mala ...!
 - Šuti ,šuti! Velika sam ja! Sad imam malog bracu! On je mali...on ne može...ja svašta mogu!
 - Ne možeš, ne možeš....ni do mene ne možeš...
 Kao iskusni planinar postavljam nogu na prvu policu, hvatam se rukom za treću...pa druga noga na policu...Još malo, samo još malo i gore sam! Ja sam velika!
 Pružam ruku, ...ma samo da mi je ruka malo duža...
 - Nano, nanooooo, evo je,,,,,razbit će me....!! – više glas iz sata u obliku crvenog dvorca.
 - Dohvatit ću ja tebe! Vidjet ću ti tu tvoju kućicu!....
 Ma , samo da imam malo duže prste...
 Sat poletje preko mojih ruku, preko mene
 CAP! Camp-aramp! Cing! Cong! Kvrk-krc....!
 Lomi se crvena plastika, zveči zlatna kupola, kotačići se kotrljaju po podu....
 Nana na vratima!
 Drhtim, noge mi klecaju, dah kratak, a srce bije glasnije od bilo kojeg sata.
 - Šta sad?- pita nana.
 - Eto sam ti ga razbila! – hrabro govorim nani.
 - Eto si ga razbila, k'o što sam i rekla!
 Sležem ramenima, možda..., ako nastavim glumiti hrabrost, ...možda nana neće galamiti, a možda i ona šipka iz čoška neće plesti po mojim nogama...
 Drsko gledam u nanu, a srce tuče , od straha hoće da iskoči iz grudi...
 - Pa šta! Razbila sam !
 - E , eto ti ga sad,....gledaj! Kad si ga razbila!- pomirljivo će nana.
 - Hej!....Moj je ,,e sad ćeš ti, patuljče bezobrazni, vidjeti!
 Na podu krhotine sata razasute...patuljkova kuća.
 Patuljov dom! Zlatni vrhovi,blještava kupola,.....sja-jne ručice....sve uništeno.
 Tišina,glasića nema...
 Uništila sam mu dom,....šta će on jadan sad? Gdje će?
 Ne znam zašto, ali sam počela plakati, tako jako,da je nana mislila da sam pala sa ormarića, sa police, da sam se udarila. Pa me uzima nježno u krilo, miluje i šapuće:
 - Ma bio je sat star, neka si ga razbila, sad ću kupiti novi...
 Milujem krhotine sata, nježno prstima dodirujem uništeni crveni dvorac i plačem...
 - Nano, jel se može zalijepiti? Nano, možeš li popraviti? Zalijepi nano, zalijepi.....
 Ridam sve glasnije.
 - Molim te , nano, zalijepi...
 Od tog dana, svaki sat tiktaka, ali glas patuljka se više nikada niti iz jednog sata nije začuo....
 Teško je biti velika!

Elvisa Šunje

MATIJUŠ

Postoje ljudi koji su, jednostavno, predodređeni trajanju, da o njima i nakon njihove smrti, drugi pričaju, spominjući se njihovih dogodovština i postupaka, takozvanih "bisera". I, čini mi se, što su se oni manje trudili biti takvi, to im je više uspijevalo zainteresirati one oko sebe...

Matija Poljanec, "Matijuš", kako ga je zvala njegova supruga Marija, bio je upravo takav čovjek. Sve što je činio bilo je tako dojmljivo i upečatljivo da su ljudi iz njegove sredine sve slične počeli uspoređivati s njim. Nikomu to nije smetalo, čak je svima bilo simpatično. Nije se nitko ljutio, pa ni Matijuš.

A kad bi se ipak, malo nažestio, zbog nekih sasvim drugih razloga, zarežao bi kao kakva uznemirena zvijer, zabrundao sebi u njedra, ili prema nebu, kad bi pomislio da je sam. Nikoga nije vrijeđao, nego samo onako, u prazno, radi svoga oduška. Rijetko je psovao, ali bi mu se i to, kadikad, znalo oteti. No, i tada, više su to

bile neke grublje riječi, kao "prokletij hudič" ili "sakaraminska"...nakon čega bi ga ljudi oko njega, iako većina nije ni znala pravo značenje izgovorenih riječi, prozivali tim imenima...

Kad ga je jedna pobožna susjeda upozorila da ne psuje svetinje on je, onako kao dijete, pokunjeno odgovorio:

- Hospođa, ne psujem ja onoha "pravoha" Boha, ja to samo onako...

Baš tako bi rekao, jer bio je Slovenac. Podrijetlom, a i u duši svojoj, zauvijek.

Davno je on iz daleke Idrije stigao u rudarsku Brezu. On, njegova supruga i dvoje djece. Suprugu je zvao "Micka". I kad je ljut i kad je raspoložen. Za susjede ona je bila Mica. I doista, kad bi ju nježno zovnuo zvučalo je mazno kao kad čovjek doziva umiljatu kućnu ljubimicu, a kad bi joj se ljutito obratio, onda bi ta riječ parala zrak kao prijeteće upozorenje.

U početku je radio na istražnim rudarskim bušotinama. Često je znao pričati o problemima koji su ga pratili na "borungi", kako je on zvao svoj posao. Sjećam se, iako sam tada bio jako mlad, da sam s tatom, jer smo mu bili prvi susjedi, do kasno u noć slušao njegove

priče. Tada bi me ona riječ "borunga", izgovorena Matijinim hrapavim glasom, asocijala na nekakvu žestoku borbu protiv kotrlajućih praznih i velikih limenih buradi, koje bi jedino on, na kraju, uspijevao zauzdati.

Skoro uvijek bi u takvim pričama spomenuo i kako je jedne ljetnje zvjezdane zore, vidio leteći tanjur. Svaki put bi priču ispričao na isti način, uvijek je zaneseno pokazivao istu putanju kojom je tanjur proletio nebom, čak i kad je bio malo „pod gasom“, tako da smo počeli vjerovati u nju. Čak smo ga često molili da ponovno o tomu priča...

Prepričavao je i iščitano o Nostradamusu i njegovim proročanstvima, naravno, u svojoj obradi...i da je negdje još pročitao, kako će svijetom zavladatai "žuta" rasa. Podigao bi tada kažiprst k nebu i uvjerljivim glasom, polužmireći govorio, te je u mojoj mašti raspljivao likove starozavjetnih proroka...

Volio je popiti. I mogao puno. Zbog njega i nekih sličnih, često sam se u životu znao zapitati, zašto je većina ljudi odanih piću, u duši tako dobra, bezazlena i iskrena...

Kasnije, kad su mirovine bile nedostatne za bilo kakav luksuz, znao je raditi po cijeli dan kao nadničar, za samo jednu čašu rakije ili "červenoha vinca". A znao je mirno proći pokraj otvorene boce, ne pogledavši ju, ako u blizini nije bilo "gazde"...

Mnogi su iskorištavali njegovu naivnost, poštenje i dobrotu, a on kao da je svjesno htio probuditi njihovu usnulu savjest.

Nikad ga ni život nije mazio. Kćerka mu se udala, razvela, pa opet udala. Ni tad nije sretno živjela. Unuka, dijete iz prvog braka, ostala je živjeti s njime. A i sin August - "moj Hustin" - napustio svoju višečlanu obitelj i otišao bez pozdrava. Nikad za njega više ništa nije čuo...Nerado je o njemu pričao, ali se, ipak, potajno nadao, kako će se jednom vratiti...

Pio je, možda, kako bi makar na kratko, nešto od toga zaboravio. A svakim danom je htio zaboravljati više i više i sve češće ga je patila žgaravica. Nos, povelik sam od sebe, svakim danom postajao je crvenijim, modrijim...nešto i od godina...

Kasnije je radio u rudničkoj jami, pod zemljom, te "dogurao" do mirovine. Ali se nije smirio. Imao je baštu na sasvim drugome kraju Breze, u Sutješkome Polju, i svakodnevno u njoj radio. Bio je svima prepoznatljiv sa svojom dvokolicom i njenom dugačkom "rudom", kojom bi gurao kolica ispred sebe. I puna i prazna. On jednostavno ne bi znao kud bi s rukama, da nije imao kolica. Vukao ih je kao svoje životno breme. Ustrajno i strpljivo.

Nije bio šlampav. Micika je bila šnajderica i on bi uvijek imao na sebi čiste, "školski" zakrpane radne pantalone, šarenu, podeblju košulju i jelek, s leđa prošaran svilom. Zbog trbuha, kojega nije mogao sakriti, morao je nositi tregere. Od obuće, uvijek čiste, radnim danom nosio je, ovisno o vremenskim prikama, podvrnute "rudarke" ili gumene cipele, u narodu nazvane "zepe". Ljeti je nosio sandale, onako, na bose noge. Kačket je također bio njegov neizbježni detalj i činilo se da je srastao s njime.

Ponekad, kad bi zapadala kiša, na njemu je bila siva kišna kabanica s onom širokom kapom, koja se sužavala u oštri vrh. U njoj je nalikovao kolosu koji prkosi nevrmenu.

Nikada nije nosio dugačku bradu, ali je ona, onako prosijeda, skoro uvijek bila tek tolika da se može po njoj češkati. Jedino bi za svečanosti i blagdane bio besprijetno izbrijan i s odijelom "po posljednjoj modi". Svojim sjajem isticale bi se mokasinke, u tonu s odijelom. Baš kao i čarape. Imao je i poseban šeširić za te prigode, onaj pravi lovački - s krejinim perom.

U crkvu nije išao često, ali kada bi otišao, bio je kao malo dijete. Svima neobičan, jer tada, normalno, nije imao ništa na glavi. Kose je imao tek do gornjeg ruba ušiju. I ona je bila sijeda. Kad bi svećenik "škropio" svetom vodom puk oko sebe, zaneseno bi poturao glavu ne bi li mu kanula neka kap, i time pokazivao svu svoju iskrenost i predanost. Neki su se i tomu smijali.

Zvali su ga i "lulaš", jer volio je duhan. A lula ga je manje koštala nego cigarete. Kažiprst desne ruke sav mu je zatamnio od stalnog "čaranja" žere. A on kao da je bio neosjetljiv na bol. U očima nas djece, bio je oličenje snage i hrabrosti...osobito kad bi stao uz hrapavi orah i "češao" leđa... Kao da su se tad hrvali...orah se tresao, lišće je s njega spadalo...Ili...kao kad bi umirivao kakvog zalutalog, ljutitog rundova...

Kad bi svojom, pomalo drhtavom rukom oštrio istupljene zupce pile ili otkivao skoro do kraja istanjenu kosu, činio je to tako da su ga slučajni prolaznici, neizostavno, promatrali.

Inače je drva rezao skoro svakodnevno. Kao tjelovježbu. Polagano, bez žurbe. "Guslao", kako bi se sam našalio. Baš kao i kad bi "štihao" ono malo baščice uz kuću. Njegovo geslo tad, bilo je da uvijek mora ostati posla za sutra, a u svome oduševljenju znao je podvrisnuti: - Husko, daj gas! Ili: - Još šampanjca Husko daj!

"Husko" je bio sinonim njegovog poimanja Bosne.

Jednom je išao kod "mojih" u Vareš - na Ponikve i pomogao kositi. Tamo su ga, također, zapamtili kad se čudio kako oni idu stalno "hore - dole", a on je navikao po ravnome kositi. Ranim jutrom bi se, tih dana, uvijao u tek osunčani, još rosan, oboreni otkos, govoreći kako je to zdravo. Svi su se smijali, a sljedećih godina su me znali zapitati, iskreno se nadajući, hoće li opet doći onaj "rosni hore - dole"...

Bio je zdrav čovjek. Što bi ljudi rekli, kao drijen. Nikad k liječniku nije išao. Poneki zub bi sam izvadio. I u poznim godinama smio se "uzverati" na vrh onog oraha u dvorištu. Micika bi tada stajala na pragu i budno motrila kako netko od nas djece ne bi koji tvrdokorni plod strpao u svoj džep, a Matijuš bi, odozgor s vrha stabla, na svoj prepoznatljiv način negodovao protiv njene škrtosti.

Kasnije bi ranim jutrom, prije no što mi pođemo u školu, prosipao ispod opalog i šušavog lišća pokoji koštunjac i iza "forange" promatrao našu radost, kad bismo ih pronašli.

Kad sam pošao u srednju školu u Sarajevo često me znao upitati, onako, pobosančenim slovenskim, razvlačeći ono "e": - Brgleez, kad ćemo na Trebević?

Djeca su ga inače voljela. A i on njih. Ponekad bi ga kao izazivali, dobacujući mu neki od nadimaka, za koji su čuli od starijih. On bi se, opet, kao ljutio, galamio, trčao za njima. Njima bi to bilo još smješnije, i sve tako. Bila je to njihova obostrana igra. Kad mu nitko od djece ništa ne bi dobacio, bilo bi mu neobično i okretao bi glavu, kao da ih traži i mami.

Ipak su jedan nadimak i jedan događaj ostali najdublje urezani, ugravirani u njegovu, a i memoriju njegovih suvremenika...

...Bilo je to davno, malo nakon njegovoga dolaska u Brezu. Plaće nisu bile velike i moralo se snalaziti, kako je tko znao i umio. Djeca su bila još mala i Matija se morao pobrinuti za mlijeko. Čuo je da u obližnjim Dabrinama seljaci prodaju pojeftino kože, te je odlučio otići i osobno se u to uvjeriti. Dabrine su bile pet - šest kilometara udaljene od Breze prema Varešu i on se uputio, a kako drukčije, nego pješice. U Dabrinama je bio i prirodni izvor pitke mineralne vode, pa su ga u lokalnome žargonu zvali i "Kiseljak". I tako, dođe on u selo, pa od onoga do ovoga, obide ga cijelog. A ljudi k'o ljudi, nazdravi ovdje, nazdravi ondje, napiše Matijaša. I nasmijaše se, jer on je svojim slovenskim upadicama bio doista komičan. Iskoristili su njegovu naivnost za prigodu ismijati i narugati se, kako su odavno željeli, nekome iz grada.

Platio Matija pošteno, uzeo živinče za uzicu i natrag u Brezu. Tko zna koliko je put trajao i gdje je sve vrludao, uglavnom, Matija je kući stigao kad je već pao mrak. Djeca su već pozaspala. Odveo je kozu u šupu, privezao je i ponosno, onako mazno rekao: - Micka, pohlej što sam privezao v šupi, hik!

Micika je ljutito frknula i krenula k šupi. Čekala je ona već dugo, čak se i zabrinula, ali nikad to Matiji ne bi priznala. Ponijela je svijeću, klupicu za sjesti, jednu poveću šerpu i usput glasno proklinjala zlu sudbinu. On je za njom, naoko zadovoljan, češkajući bradu, veselo zapjevao: - Šic mic Micika, bil' ti htjela doktora...hojlarija, hojlala!...

Susjedi, koji i inače uvijek čuju ono što obično ne bi trebali, smijali su se.

A onda, odjednom, vika, galama, metež. Micika urliče, sve se ori. Čak i oni iz daljega izašli, ne bi li prvi vidjeli što se događa. Matija dogega, pridržavajući se za ogradu.

- Pohlej, pohlej - kroz plač je vrištala Micika, pokazujući prema šupi.

- Grr, prokletij hudič - režao je Matija i otvorio vrata šupe. Upaljena svijeća, koju mu je Micika tutnula u ruke, obasjavala mu je lice. Već se bio malo povratio od pijanstva. Zadrža se malo u šupi gundajući, a onda, "izletje", baci svijeću na zemlju i lupnuvši se po čelu, ljutito zagrmje: - ...em ti seljaka iz Kiseljaka prodade mi muška koza!

I nekoliko puta, paleći i gaseći svijeću, vrati se, ne vjerujući vlastitim očima. Okupljena masa se grohotom smijala. Neki su morali i čučnuti...dugo, dugo su oni kasnije prepričavali ono što su te večeri čuli i vidjeli.

Matija je sutradan, trijezan, ponovno otišao u "Kiseljak", zamijenio "mušku" za „pravu kozu", ali sve ono što je bilo, nije se moglo izmijeniti. Ostao mu je nadimak - Muška koza.

Za seljake iz "Kiseljaka" bila je to obična šega.

Nije se Matija puno zbog toga ljutio, čak bi ponekad, pod "gasom" i dobro raspoložen, sam prepričavao događaj, dodajući mu uvijek neku novu i interesantnu pojedinost.

S Micikom je živio u jednome dosta "neobičnom" braku. Znali su se posvađati. I galamiti, ali opet ne prljavo i prostački, već spontano, temperamentno, čak simpatično. Micika bi ga, kadikad, onako, simbolično odgurnula, a on joj nikad nije uzvraćao, samo bi zabrundao i pošao negdje u kraj.

U tom vremenu, dok još televizora nije bilo, četvrtkom, čini mi se negdje iza 20 sati, bila je redovita radijska emisija iz Slovenije. Micika i Matija su ljubomorno rezervirali to vrijeme za svoj užitek i svoju dušu. Zimi bi, uz toplu peć, uživali sami. Ljeti bi se, pak, primaknuli k otvorenome prozoru, pojačali radio i uz iscvijetani cvijetnjak svog prizemnog ulaza, zagrljeni, zaigrali polku. Bilo je dirljivo. Oboma bi im tada, a i mojim roditeljima, vidio sam, zasuzile oči. Gledao sam ih s divljenjem i čuđenjem, jer nisam mogao shvatiti, zašto su se uopće, još jučer, svađali.

Kad je Micka umrla, ni njen Matijuš nije dugo živio. Nepun mjesec nakon nje, umro je i on. Njegova lula zauvijek se ugasila...

Danas, kad je i moja mladost otišla daleko, kad pohodim Brezu i izmolim koji Očenaš nad grobovima svojih, nekad najbližih, pomolim se i uz križeve na kojima piše: Marija i Matija Poljanec.

A u ušima mi odzvoni polka i ono, baš kao nekad: - Kad ćemo na Trebević?...

Vladimir Bundić

Svismokrivi

*Krivi smo
svi...
uvijek malo više
od onih
koje optužujemo...
ispovijedamo tuđe grijehe
pravdajući svoje
još veće...
pokora nam svima ista
nedokučiva
nejasna i teška -
pomirenje
suživot
i ljubav...
a kako?
kako???
kako
kad nam
izgleda
još nije dosta...
kad se još nismo
nažalost
do kraja zavadili
razdvojili
i izmrzili???*

Vladimir Bundić

Put u raj

*Postajanje...
nada...
lutanje...
savjest...
žrtva...
kazna i
nagrada...
prolaznost i
razdijeljena vječnost...
put
jedini - za sve
nedokučiv i hodljiv
zagonetan i jasan
posut tisućamaraskrižja skrivenih
putokaza
prepunlažnih - zalutalih vodića
ovremenjen životom...
širok - kao slobodna volja
uzak - kao iglene uši...*

Vladimir Bundić

Polje

*Zastave
pobodne u vrijeme
lepršaju
osvojeni vrhovi
najčešće
ostaju pusti
jer život je
ipak
široko polje
Maratonsko
a svatko od nas
njegov je
glasnik...*

Vladimir Bundić

Seznam članov za Almanah 2013

Alimanović Tarik, Andrejević Sandra, Andrejević Sara, Andrić Daniel, Andrić Ljiljana, Anđelić Dejan, Andrejević Sandra, Arnautović Šefik, Babić Ljubica, Babić Sead, Bagarić-Hatvani Ljiljana, Bagarić Karlo, Baralić Enes, Baralić Jozica, Barbić Mirjana, Bašić Emilija, Bašić Ramiza, Batinić-Jojić Sanja, Bečirević Jan, Bekto Alma, Belenji Nevenka, Berberović Damir, Berberović Kemal, Berisalić Samir, Berisalić Aida, Bezjak Dubravka, Bezjak Mia, Bjeljac Marta, Bogdanović Sanja, Bonar Milica, Bošnjak Mira, Bozja Drago, Božanović Ana, Božanović Andrej, Božanović Olja, Božić Jasmina, Brajnović Bariša, Brežigar Andrej, Bučar Matija, Bukvić Dino, Bukvić Saša, Bundić Vladimir, Cvitanović Nada, Čatović Inka, Čejvan Majda, Čengić Majda, Čengić Jasmina, Čmančanin Fuad, Čmančanin Romana, Čmančanin Til, Čolak Samo, Čulina Sanja, Čupić Ivo, Čustović Hedvika, Čenanović Dino, Čenanović Laura, Čenanović Tarik, Čerimagić Nermina, Čorić Sabina, Darmanović Miljana, Dedović Branka, Dedović Muhidin, Dedović Irma, Dajčman Anton, Derling Milena, Dervišefendić Silvija, Divčić Marija, Dizdarević Vladimira, Doršner Dragica, Doršner Zoran, Doršner Ilja, Doršner Yasmine Anika, Držak Branko, Dursun Krunoslava, Džindo Verica, Džindo Ajša, Đajić Smiljana, Đukić Svetlana, Fabjanč Svjetlana, Fagin Amna, Fazlić Naza, Filipović-Paničić Marija, Finci Adriana, Gačnik Marko, Gačnik Spomenka, Gliha Goran, Globočnik Marija, Grbić Dejana, Grbić Dragana, Hadžimešić Amila, Hadžimešić Jasmina, Hadžimešić Milica, Hadžimešić Senad, Haračić Mirza, Hasanbegović Nermina, Hasanbegović Abdulah, Hasagić Fehma, Hasibović Zlatan, Haznadarević Zlatko, Hodžić Goran, Hrelja Jožica, Hribar Irena, Hrustanović Cirila, Hrustanović Jasmina, Ibrahimagić Vasilija, Ivković-Jurić Zulejha, Jurić Benjamin, Jahić Emina, Jamaković Said, Jamaković Šefika, Jama Irena, Jazvić Dejan, Jelić Ljudmila, Jelić Dragan, Jerman Herman, Jojić Miljan, Jovanović Branka, Jovanović Mirjana, Jovetić Elizabeta, Jožanc Vera, Junuzović Almira, Kadribašić Ribana, Kastelic Franjo, Keršnik Zdenka, Kladnik-Njemčević Sonja, Knežević Antonija, Knežević Benjamin, Knežević Belma, Knežević Neven, Koblar Stanislav, Konaj Antonija, Konjicija Anita, Korosec Emina, Kosmajenko Aleksandra, Kreso-Knežević Deniza, Krkić Marija, Krzyk Tomislav, Kujundžić Silva, Kulenović Asim, Kulenović Borjana, Kulenović Mak, Kulenović Metka, Kulenović Slaven, Lalović Minja, Larma Anton, Larma Martina, Latal Zdravko, Lazzari Gordana, Leka Nedžad, Leka Lan, Lešnik Žaklina, Liješnić Olga, Liješnić Vinko, Lizdek Stanislava, Lončarević Marko, Lončarević Milica, Lozančić Eduard, Luzar Snežana, Maglajlija Ejub, Mahnić Sonja, Majstorović Davor, Majstorović Slavica, Maksumić Alma, Maksumić Dina, Maksumić Šaban, Martinović Juraj, Matić Gospava, Maunagić Jelena, Memaj Adrijan, Mijanović Boris, Mijanović Mirjana, Milošević Davor, Milošević Martina, Milošević Matej, Milošević Sonja, Močić Đula, Modić Neven, Modić Tim, Mrdović Ana, Mrkulić Ena, Mrkulić Gordana, Mujkić Anica, Mutapčić Snežana, Naumov Dragi, Nuhbegović Ahmed, Obratil Boženka, Obratil Vesna, Osmanagić Ferid, Osmanagić Melita, Pavičić Vera, Pavlić Vera, Pavlović Julija, Pejanović Mirko, Pejanović Spomenka, Pejić Branko, Petković Goran, Petković Ljiljana, Petković Željana, Petković Velimir, Petrović Ljubica, Pleho Jasna, Pozderac Jasmin, Pribožić-Leka Barbara, Prnjavorac Nihada, Radojković Marjana, Radojković Marko, Radojković Tina, Radosavljević Edita, Radoš Dušanka, Ramić Sokolka, Rehar Davor, Remer Vasva, Remeta Neda, Robović Belma, Saje Irma, Saje Vjekoslav, Sarić Huso, Savić-Krezović Milka, Selan Aleš, Selmanović Nedim, Skelo Mateja, Skert Mileva, Skert Petar, Skočir Anton, Skočir Matija, Skočir Sanja, Solaković Sid, Solar-Boras Nevenka, Sotošek Starčević Mira, Stare Matic, Strunjaš Elizabeta, Strunjaš Milan, Sulejmanagić Esmā, Šarac Aleksandra, Šef Marjan, Šekli Majda, Šiljković Benjamin, Šljivar Branka, Štabek-Gliha Maja, Štojs Mario, Štojs Zuhra, Štojs Ismar, Štojs Merjem, Štumes Zlata, Šubara Majda, Šunje Elvīsa, Šunje Farah, Šunjić Gordana, Šunjić Marica, Taftro Zlatan, Tedeško Anja, Testen Ljiljana, Testen Marija-Đurđica, Tedeško Anja, Toukalek Milka, Toukalek Vladimir, Trako Bakir, Trminić Desanka, Udovičić Zoran, Udovičić Mirjana, Ungar Zoran, Vilić Samir, Verem Senad, Volarević Ivo, Vrhunc Goran, Vujičić Mirjana, Začina Elzijada, Zaimović-Andre Vesna, Zupanc Dražen, Žigić Adil, Živković Branka.

Umri v letu 2013:

Lončarević Radomir, umrl v januarju
Knežević Pero, umrl v maju
Jan Silvestra, umrla v avgustu
Anđelić Jozefina, umrla v avgustu
Skoko Vera, umrla v decembru

Člani zbora »Camerata Slovenica« v letu 2013

Knežević Antonija, Močić Đula, Remer Vasva, Pavlović Julija, Hasagić Fehma, Jelić Ljudmila, Šljivar Branka, Milić Ana, Čatović Inka, Bonar Milica, Začina Elza, Nemet Branka, Dizdarević Vladka, Pavlović Irena, Karčić Merima, Karić Dalila, Laković Ema, Hasanbegović Abdulah, Skočir Toni, Volarević Ivo, Jovanović Željko, Bundić Vladimir, Felić Aldin, Šetić Fuad, Kahrimanović Mirnes, Muhović Adnan, Bukva Denis.

Slovensko društvo Cankar Sarajevo,
Ulica Splitska št. 12, 71000 Sarajevo,
tel/fax ++387 33 22 69 15
e-mail: skdcankar@gmail.com
www.skdcankar.ba

Delovanje društva financira:

REPUBLIKA SLOVENIJA
**URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU**

Delovanje društva podpirajo:

Kanton Sarajevo
MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA

Općina Centar Sarajevo

Općina Novo Sarajevo

Sponzorji:

ZELENE DOLINE

Mercator

Perutnina Ptuj
1905

Perutnina Ptuj d.o.o. Trn - Laktaši
Perutnina Ptuj d.o.o. Breza

**HOTEL GRAND
SARAJEVO**